

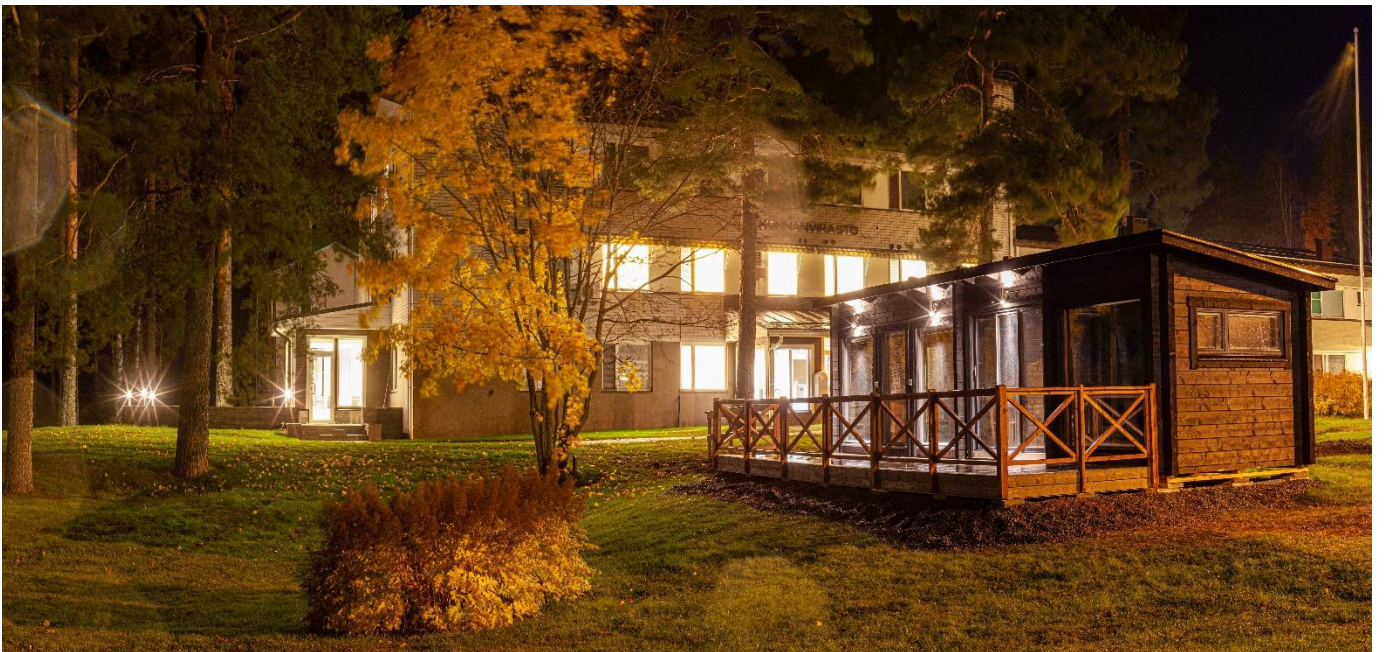

TERVON KUNTA

TALOUSARVIO 2022

JA

TALOUSSUUNNITELMA 2022-2024

Tervon kunnan Virastotalo ja Kyläkammari syyshämärässä – kuva Jani Nuutinen

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 KUNNAN TÄRKEIMMÄT PAINOPISTEALUEET JA LÄHIVUOSIEN TOIMENPITEET	4
3 KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
4 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT	6
4.1 Kunta-alan palkkakehitys.....	14
5 VUODEN 2022 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	14
5.1 Talousarvionäkymät 2022.....	14
5.1.1 Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteet.....	15
6 KONSERNIOHJAUS.....	16
6.1 Konserniohjauksen periaatteet	16
6.2 Tervon kuntakonsernin rakenne ja konserniyhteisöille asetetut tavoitteet	17
7 TERVON KUNNAN TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022-2024	18
7.1 Toimintakulut.....	18
7.2 Toimintakulut menolajeittain	19
7.3 Toimintatuotot.....	19
7.4 Toimintakate.....	19
7.5 Verotulot.....	19
7.6 Valtionosuudet.....	19
7.7 Tuloslaskelman arviointi	20
7.8 Rahoituslaskelman arviointi	20
7.9 Tase-erien kehitys	20
7.10 Taloussuunnitelmakauden 2022–2024 investointiohjelma	20
7.11 Kertynyt ylijäämä / alijäämä	20
7.12 Lainat	21
8 VALTIOVARAINMINISTERIÖN TOIMEKSIANNOSTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT	23
9 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO TA 2022	24
9.1 TULOSLASKELMA (ulkoinen)	26
9.2 TOIMINTATUOTOT JA –KULUT LAJEITTAIN TA 2022	27
9.3 RAHOITUSLASKELMA	29
10 HALLINTOKUNTAKOHTAISET TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	30
10.1 100 Keskusvaalilautakunta (Toimielin).....	30
10.1.1 101 Vaalit (Tulosalue)	30
10.2 120 Tarkastuslautakunta (Toimielin)	31
10.2.1 121 Tilintarkastus (Tulosalue)	31

10.3 130 Kunnanhallitus (Toimielin).....	32
10.3.1 131 Yleishallinto (Tulosalue)	32
10.4.1 161 Elinkeinotoiminta (Tulosalue)	45
10.3.2 411 Tekniset palvelut (Tulosalue).....	40
10.3.3 601 Ympäristötoimi (Tulosalue).....	42
10.4 160 Kunnanhallituksen elinkeinojaosto (Toimielin).....	45
10.5 198 Perusturvalautakunta (Toimielin)	49
10.5.1 199 Sosiaalipalvelut (Tulosalue).....	49
10.5.2 291 Toimeentuloturva (Tulosalue).....	64
10.5.3 295 Terveystoimi (Tulosalue)	66
10.6 300 Sivistyslautakunta (Toimielin)	71
10.6.1 301 Koulutustoiminta (Tulosalue)	76
10.6.2 361 Vapaa-aikatoiminta (Tulosalue)	84
10.7 650 Ympäristöterveyslautakunta (Toimielin)	89
10.7.1 651 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue)	89
11 INVESTOINTIOSA	97

1 JOHDANTO

Taloussuunnitelmassa 2022 – 2024 alkaa hahmottua Sote -uudistuksen jälkeinen ”uusi kunta”, joka aloittaa toimintansa 2023. Kesällä 2021 hyväksytty Sote -lainsäädäntö on konkretisoitunut kunnissa syksyn aikana tehtyjen talousarvioiden- ja suunnitelmien yhteydessä samalla, kun on muiltakin osin valmistauduttu tulevaan.

Sote -uudistus muuttaa kuntien toimintaa radikaalisti. Esimerkiksi Tervon kunnan osalta noin 15 milj. euron suuruinen budjetti putoaa noin 6 milj. euroon. Käyttötalouden ahdinko näyttäisi olevan taloussuunnitelman mukaan pahin vuonna 2022, jonka jälkeen vuosikatteen osalta päästäisiin seuraavina vuosina jo melko lähelle nollaa, mutta luonnollisesti poistot vievät tilinpäätöksen seuraavinakin vuosina raskaasti tappiolle. Taloussuunnitelmassa on varauduttu melko rajuun lainanottoon, joka johtuu osittain investoinneista, osittain käyttötaloudesta ja olemassa olevien lainojen lyhentämisestä.

Taloussuunnitelmakaudelle ajoittuu lähihistorian suurin investointi: Suomen paras kyläkoulu -hanke. Hankesuunnittelu on hieman aikataulustaan myöhässä ja ajoittuneen pääosin vuodelle 2022.

Vuosi 2020 oli tuloksen kannalta Tervossa tyydyttävä. Valtion myöntämien koronatukien myötä valtaosa Pohjois-Savon kunnista ylsi positiiviseen, jopa erittäin hyvään tulokseen. Tervossa vuoden 2020 tilinpäätös oli alijäämäinen -61.001,69 euroa. Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä pieneni vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen 562.042,23 euroon (v. 2019 623.043,92 euroa). Kertynyttä ylijäämää / asukas on 373 euroa.

Talouden heikko tilanne pakottaa miettimään jatkossa yhä enemmän kunnan palvelujen tuotantoa. On mahdollista, että kaikkia palveluja ei pystytä samassa laajuudessa tuottamaan. Yhteistyön syventämistä naapurikuntien kanssa on jatkettava.

Taloudellisen tilanteen ohella on pystyttävä huolehtimaan riittävästä henkilöstöstä, henkilöstön osaamisesta ja jaksamisesta sekä kunnan kehittämisestä.

Elinvoimainen kunta tarvitsee kehittämistä, investointeja ja toimivia yrityksiä. Vuonna 2020 Tervon kunnassa saatiin käyntiin yritystoimintaa Huuhtajankosken alueella. Syksyn aikana on virinnyt lupaavia keskusteluja myös Äyskosken alueen kehittymisestä, jotka toteutuessaan vahvistaisivat Tervoa matkailukuntana ja heijastuisivat laajemmallekin alueelle.

Vaikka tulevat vuodet ovat haastavia kesällä aloittaneelle valtuustolle, on kuntaa vietävä eteenpäin olosuhteet huomioiden. Hyvässä yhteistyössä, asioita avoimesti valmistellen.

Seppo Niskanen, kunnanjohtaja

2 KUNNAN TÄRKEIMMÄT PAINOPISTEALUEET JA LÄHIVUOSIEN TOIMENPITEET

Tervon kuntastrategia 2018 - 2025 (26.6.2018 § 17)

Tervon kuntastrategia 2018 - 2025 on konkreettinen asiakirja, mikä sisältää kunnan vision, toiminta-ajatuksen ja strategiset painopisteet vuosille 2018 - 2025.

Visio

Tervo – toimiva, rohkeasti kokeileva ja elinvoimainen ekologisen elämisen kunta.

Toiminta-ajatus

Toimiva, rohkeasti kokeileva ja uudistuva Tervon kunta luo kuntalaisia osallistaen, uusin toimintamallein, itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti sekä alueen elinvoiman turvaten

- asiakaslähtöiset lähipalvelut kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille
- vaihtoehtoiset ja innovatiiviset asumismahdollisuudet sekä
- toimintaedellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle

Valtuustokauden 2017-2021 strategiset painopisteet

- Asiakaslähtöiset palvelut uusin toimintamallein
- Arjen turvallisuus ja viihtyisyys
- Yrittäjämäinen toiminta
- Innovatiiviset ja ekologiset asumisratkaisut
- Ennakoiva talouden hallinta

Asiakaslähtöiset palvelut uusin toimintamallein

Tervon kunta turvaa kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille – vauvasta vaariin - laadukkaat lähipalvelut asiakaslähtöisesti uusilla ja rohkeasti kokeilevilla toimintamalleilla. Kunnan järjestämiä palveluita ja yksityistä palvelutuotantoa kehitetään kunnassa toisiaan täydentävinä elinvoimatekijöinä.

Arjen turvallisuus ja viihtyisyys

Kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja Tervon kunnan henkilöstön hyvinvointia ja terveyttä tuetaan vahvistamalla aktiivisesti myönteistä ilmapiiriä, huolehtimalla ympäristön turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä tehostamalla kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tuottamista uusin ja kokeilevin toimintamallein yhteistyössä paikallisten ja seudullisten toimijoiden kanssa. Kaiken ikäisiä kuntalaisia osallistetaan ja kannustetaan yhteistoiminnallisuuteen.

Yrittäjämäinen toiminta

Kannustava ja rohkeasti kokeileva toimintaympäristö luo yrittäjyyttä. Kunta ja kunnan yhtiöt edistävät alueen elinvoimaa huolehtimalla positiivisesta kuntailmapiiristä ja kuntakuvasta, aktivoimalla kehityshankkeita, järjestämällä helposti saavutettavissa olevat yritysneuvonnan palvelut sekä mahdollistamalla yrityksille soveltuvia toimitiloja. Kannustimina käytetään tarvelähtöisiä yritys- ja kehittämistukia.

Innovatiiviset ja ekologiset asumisratkaisut

Kunta toimii aktiivisesti maa-alueiden hankinnassa, jalostamisessa ja kaavoittamisessa siten, että kunnalla on jatkuvasti käytössä monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin asumisratkaisuihin. Kunta tukee uusien innovatiivisten ja ekologisten asumisratkaisujen toteuttamista yhteistyössä rakennusliikkeiden ja muiden

toimijoiden kanssa. Keskeiset maa-alueiden hankintasuunnat ovat keskustaajamassa, keskusta - Äyskoski välisellä alueella sekä laaja-alaisilla vapaa-ajan – tai omakotitaloasumiseen soveltuvilla ranta-alueilla.

Ennakoiva talouden hallinta

Käyttötalouden ja investointien hallinnalla luodaan mahdollisuuksia elinvoimahankkeiden toteutuksille. Kunnan talouden ja varallisuuden hallinnalla turvataan elinvoima kaikissa olosuhteissa. Rahastovarallisuuden ja omaisuuden käyttöä hallitaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Tarpeettoman omaisuuden myyntejä ja muita järjestelyjä jatketaan. Omistajanohjauksesta huolehditaan kunnan omistamissa tai kunnan hallinnassa olevissa yhtiöissä.

Kuntalain 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
omistajapolitiikka
henkilöstöpolitiikka
kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Strategia päivitetään alkaneelle valtuustokaudelle. Päivitystyön kautta voidaan valmistautua myös talouden haasteisiin ja Sote -uudistuksen jälkeiseen "uuteen kuntaan".

3 KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

PERUSTIEDOT

Maapinta-ala km ²	1.1.2022	347,75
Väkiluku	31.12.2020	1503
Väkiluvun muutos	2019-2020	-17
Väkiluvun muutos, %	2019-2020	-1,1
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	2020	9,2
15-64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	2020	51,6
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, %	2020	39,2
Työllisyysaste, %	2019	67,8
Asuntokuntien lukumäärä	2020	788
Alueella asuvan työllisen työvoiman määrä	2019	534
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus	2018	260
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2018	17,4
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	2018	14,0
Palvelujen työpaikkojen osuus, %	2018	68,6
Kesämökkien lukumäärä	2020	924
Tuloveroprosentti	1.1.2021	21,50

(lähde: Tilastokeskus)

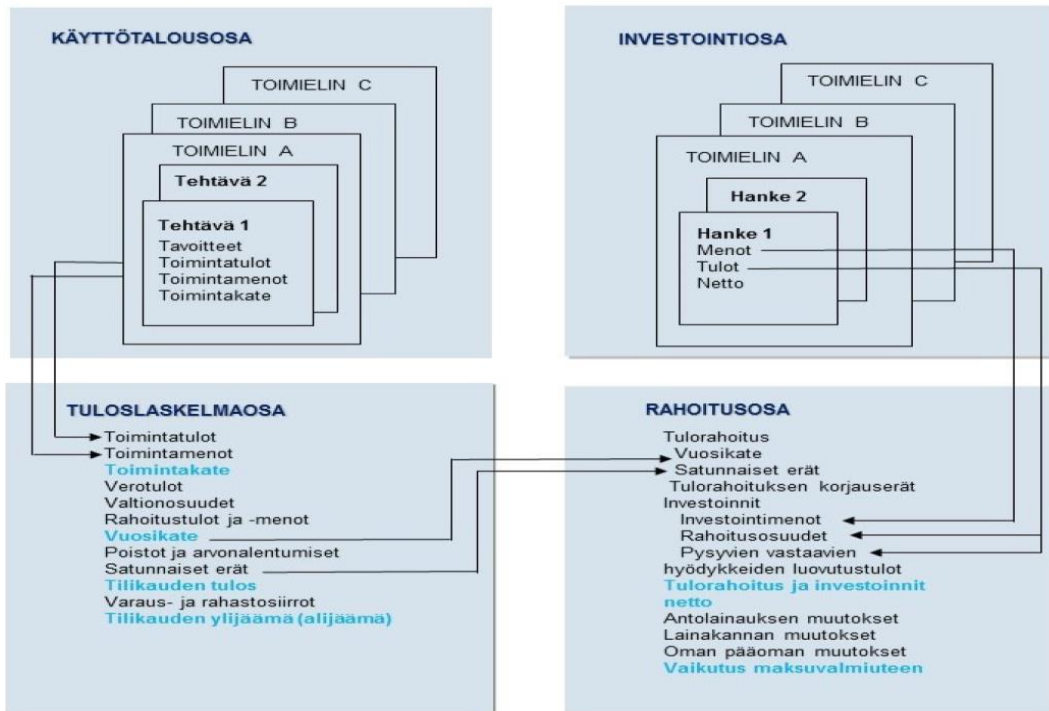
4 TALOUSSUUNNITELMAN YLEISPERUSTELUT

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviota on noudatettava kunnan toiminnassa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa, ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kuntalain mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Tätä voidaan edistää osallistuvalla budjetoinnilla eli järjestämällä kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun.

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta on annettu tarkemmat ohjeet JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -suosituksessa. Siihen sisältyy myös valtiovarainministeriön tietotarve ja ohjeistus ko. tietojen toimittamisesta.

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista. Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

1. Kunnan talousarvio- ja -suunnitelmarakenne.

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätyksellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talousluvuilla mitattuna vuonna 2020 varsin hyvään tilanteeseen. Viime vuoden hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka ylitti selvästi kuntataloudelle koronaepidemiasta vuonna 2020 aiheutuneet taloudelliset menetykset. Koronatilanne vaikuttaa kuntien toimintaan ja talouteen vielä tänä vuonna, ja myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä.

Koronakriisin varjostaessa talouskehitystä kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistävänä siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelussa tähdätään siihen, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin. Lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistettaisiin. Tehtävien siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään *tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhde*. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeana kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä.

Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui vuonna 2020 noin 4,7 mrd. euroon, jossa parannusta helmikuun arviotietoihin on noin 100 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot ja

käytännössä myös nettoinvestoinnit, mikä on varsin poikkeuksellista. Nettoinvestointien taso säilyi edellisvuosien tapaan korkeana, mutta lainamäärän kasvu jäi selvästi edellisvuotta maltillisemmaksi. Sen sijaan rahavarojen kasvu oli vahvaa, mikä selittyy pitkälti vahvasti ylijäämäisellä tuloksella. Taloustilanne koheni kaikissa kuntakokoryhmissä. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli koko 2000-luvun pienin vuosikatteen ollessa negatiivinen vain kahdessa kunnassa.

Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui lähes 2,5 mrd. eurolla yhteensä noin 6,9 mrd. euroon ja riitti kattamaan poistot noin 2,2 mrd. eurolla. Vuosikate oli negatiivinen vain yhdellä kuntakonsernilla. Kuntakonsernien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi yli 2 mrd. eurolla lähes 14,7 mrd. euroon. Kertynyttä alijäämää oli 35 kuntakonsernilla yhteensä 68 milj. euroa. Nämä konsernit olivat pääasiassa pieniä, alle 10 000 asukkaan konserneja.

Hallitusohjelman mukaisista kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennuksista suurin osa on toteutettu jo aikaisempina vuosina. Näistä aiheutuvat kustannukset ja valtionosuuslisäykset nousevat vuosittain. Osa tehtävälisäyksistä ja kustannuksista siirtyy kuitenkin hyvinvointialueille niiden aloittaessa vuonna 2023. Kun huomioidaan vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi, on valtion toimenpiteiden vaikutus noin 1,2 mrd. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021.

Varhaiskasvatukseen kehitetään kolmiportaisen tuen rakenne. Tätä koskeva lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan elokuun alusta vuonna 2022. Varhaiskasvatuksen tukeen ehdotetaan vuonna 2022 yhteensä 15 milj. euroa, josta 6,25 milj. euroa on valtionosuuksien lisäystä ja 8,75 milj. euroa toimeenpanoa tukevia valtionavustuksia.

Vuonna 2022 ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen kohdennetaan 70 milj. euroa, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 52 milj. euroa. Vuosien 2022–2024 aikana toteutetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu, jolla tuetaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Kokeiluun kohdennetaan 5 milj. euroa vuonna 2022 ja kuntatalouteen tästä arvioidaan kohdistuvan noin 3,7 milj. euroa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan säätämällä oppilashuollon sitovista mitoituksista. Vuonna 2022 toimenpiteeseen kohdennetaan 20 milj. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuuksina 8,4 milj. euroa ja valtionavustuksina 11,6 milj. euroa. Mitoitus tulee voimaan asteittain siten, että kuraattorien osalta mitoitus tulisi voimaan tammikuussa 2022 ja psykologien osalta vuonna 2023. Vuodesta 2023 alkaen vastuu oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä sekä sitä koskeva rahoitus siirretään hyvinvointialueille.

Vapaassa sivistystyössä maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukseen ehdotetaan lisäystä 5 milj. euroa vuodesta 2022 alkaen. Lisäys maksetaan vapaan sivistystyön järjestäjille valtionosuutena, josta kuntiin kohdistuu arviolta 1,5 milj. euroa.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitukseen osoitetaan 4,8 milj. euroa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä kohdistuu kuntasektorille rahoitusta vuonna 2022 noin 134 milj. euroa, josta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistamiseen osoitetaan 124 milj. euroa. Jatkuvan oppimisen uudistukseen ehdotetaan 4 milj. euroa, ohjaamotoiminnan monialaisuuden tukemiseen 3,2 milj. euroa ja avustuksiin kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen 2,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevan lainsäädännön voimaantulo luo kunnille useita uusia velvoitteita sekä ennen järjestämistehtävien siirtymistä hyvinvointialueille vuosina 2021–2022 että sen

jälkeen vuodesta 2023 lukien. Uudistuksen voimaanpanolaki velvoittaa kuntia muun muassa osallistumaan uudistuksen täytäntöönpanon valmisteluun ja tarvittavan virka-avun antamiseen. Velvoitteesta aiheutuvat kustannukset on huomioitu kuntien peruspalvelujen valtionosuudessa 2 milj. euron lisäyksellä vuonna 2022. Lisäksi hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän valmistelukustannusten korvauksiin on varattu 47 milj. euroa. Uudistuksesta aiheutuu kunnille myös ICT-muutostaloudellisia, mutta niiden korvauksista kunnille on tarkoitus päättää vuosia 2023–2026 koskevan julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2022 indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja nostetaan, kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärä korotetaan ja työtulovähennystä kasvatetaan. Muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa yhteensä 209 milj. eurolla vuonna 2022.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapa-muutosten tukemiseksi. Kotitalousvähennyksen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 17 milj. eurolla vuonna 2022. Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille aiheutuvat verotulomenetykset korvataan täysimääräisesti.

Kuntien valtionavut (laskennalliset valtionosuudet, valtionavustukset ja veromenetysten korvaukset) ovat valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä yhteensä 13,1 mrd. euroa, mikä on noin 900 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Aleneminen aiheutuu pääasiassa vuodelle 2021 budjetoitujen määräaikaisten koronatukien poistumisesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan vuonna 2022 hieman alle 8 mrd. euroa, ja se kasvaa edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Vertailussa edellisvuoden tulee kuitenkin huomioida, että vuoden 2021 peruspalvelujen valtionosuuden tasoa korotti koronaepidemiasta johtunut 300 milj. euron kertaluonteinen lisäys, joka poistuu vuonna 2022.

Valtionosuuden tasoa korottavat hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtionosuuden korotus sekä indeksikorotus (2,5 prosenttia), joka on noin 188 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuden tasoa nostava kuntien uudet ja laajenevat tehtävät, jotka yhteensä lisäävät valtionosuuksia vuonna lähes 120 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat vanhuspalvelulain muutos (43,7 milj. euroa), sote-asiakasmaksulain uudistus (28,0 milj. euroa), lastensuojelun jälkihuollon laajennus (12 milj. euroa), seulontaohjelman laajennus (10 milj. euroa) sekä oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (8,4 milj. euroa).

Vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen vaikutus on 564 milj. euroa. Hallitus päätti kuitenkin kevään 2021 kehysriihen yhteydessä, että kustannustenjaon tarkistuksen valtiosuusvaikutusta ei huomioida johtuen siitä, että kuntataloutta on tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja tukea jatketaan vuonna 2021, minkä lisäksi koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan kunnille.

Peruspalveluiden valtionosuudesta siirretään 10 milj. euroa kuntien harkinnanvaraisiin yhdistymisavustuksiin ja 10 milj. euroa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään. Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen varataan 10 milj. euroa.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä noin 2,6 mrd. euroa, ja ne ovat lähes 300 milj. euroa korkeammat kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksista kuntatalouteen kohdistuu arviolta 1,1 mrd. euroa, ja ne kasvavat edellisvuodesta noin 58 milj. euroa. Indeksikorotus kasvattaa kuntien valtionosuuksia noin 18 milj. eurolla. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon sekä kustannustason tarkistus puolestaan lisää valtionosuutta 17,6 milj. eurolla, mistä kuntien arvioitu osuus on 12,7 milj. euroa. Talouden toipuminen koronaepidemiasta on ollut nopeaa keväästä alkaen, ja etenkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu vielä syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joihin rajoitustoimet ovat vielä vaikuttaneet. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021. Kasvu jatkuu ensi vuonna viennin tukemana, sillä kehittyneen maailman ja ennen kaikkea euroalueen toipuminen jatkuu edelleen voimakkaana. Kokonaistuotannon kasvuksi ennustetaan 2,9 prosenttia vuonna 2022. Tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden elpymistä. Tautitilanteen kehittyminen, virusmuunnokset ja rokotusten eteneminen ovat ennusteeseen liittyviä epävarmuuksia. Keskipitkällä aikavälillä talouskasvu hidastuu potentiaalisen kasvun tuntumaan, noin prosenttiin vuodessa.

Vuosi 2021 on ollut koronaepidemian vuoksi kuntataloudessa edelleen poikkeuksellinen. Koronatilanteen hoitaminen ja torjuminen muun muassa rajoitustoimenpitein ovat hidastaneet paluuta normaaliin toimintaan, ja terveydenhuollossa monia kiireettömän hoidon toimenpiteitä on jouduttu jälleen siirtämään koronakriisin akuutin hoidon vuoksi. Kokonaisuutena kuntatalouden näkymät tälle vuodelle eivät ole kuitenkaan juuri muuttuneet viime kevään kuntatalousohjelmassa esitettyyn arvioon verrattuna, vaan kuntatalouden vuosikatteen sekä toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2020 tasoa. Vuoteen 2021 heijastuu se, että vuosi 2020 oli kuntataloudessa tilinpäätöstietojen mukaan hieman parempi kuin tilinpäätösarvioissa. Kuluvin vuoden vero tuloennuste on noin 200 milj. euroa keväällä arvioitua parempi talouden aiemmin arvioitua myönteisemmän kehityksen vuoksi, vaikka ennusteissa on otettu ennakoivasti huomioon syksyllä tehtävä jako-osuuksien oikaisu, joka alentaa kuntien kunnallisverokertymää. Jako-osuuksien muuttamisen taustalla on työllisyyden, palkkasumman ja erityisesti pääomatulojen aiemmin ennustettua korkeampi kasvu.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset, poistuvat. Toimintamenojen kasvun arvioidaan hidastuvan 3 prosenttiin vuonna 2022. on kuitenkin todennäköistä, että koronatautilanteesta aiheutuu terveydenhuollossa lisäkustannuksia jonkin verran myös ensi vuonna. Kuntatalouden kehitysarvioon näitä kustannuksia on sisällytetty 600 milj. euroa.

Kehitysarviossa on otettu huomioon niin EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä kohdennettu rahoitus koronakriisin aikana syntyneen hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkamiseksi kuin vastaavansuuruiset kustannukset vuodelle 2022. Koronan suorien ja välillisten vaikutusten lisäksi kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset sekä hintojen nousu. Kuntien kustannustason nousuksi arvioidaan ensi vuonna 2,5 prosenttia.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle. Kehitysurassa kunta-alan ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022–2025. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, ja monilla aloilla ja ammattiryhmissä on pulaa työvoimasta.

Kuntatalouden toimintakatteen ennakoidaan heikkenevän voimakkaasti, sillä toimintamenot kasvavat ja lisäksi toimintatulojen arvioidaan laskevan yli 5 prosenttia. Toimintatulojen pudotus on seurausta muun

muassa korona-avustusten ja monien määräaikaisten toimien päättymisestä. Kehitysarviossa on tehty kuitenkin tekninen oletus, että vuoden 2021 talousarvioon sisältyvästä 1,6 mrd. euron covid-19-kustannuksiin tarkoitetusta valtionavustuksesta noin 600 milj. euroa siirtyy ensi vuodelle.

Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaan prosenttiin vuonna 2022. Kasvua hidastaa etenkin yhteisöverotulojen jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päätyminen. Myös kiinteistöverotulot laskevat edellisvuodesta, jolloin kiinteistöverotilityksiä kasvatti kertaluonteinen järjestelmämuutos. Valtionosuudet sen sijaan kasvavat noin 6 prosenttia hallitusohjelman mukaisten tehtävälaajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi.

Kuntatalouden vuosikate laskee painelaskelmassa huomattavasti kuluvasta vuodesta, mutta se riittää kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan päättyneen, mutta investointien taso pysyy korkealla koko ennustejakson. Toiminnan ja investointien rahavirta syvenee noin 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2022.

Vuonna 2023 sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalouden menoista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. on syytä huomata, että sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Vuodesta 2023 lähtien kuntien kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntämässä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarpeen laskuun. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman pehmennetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainaakaan kovin nopeasti.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan edellä kuvatuilla oletuksilla pysyvän negatiivisena vuotta 2023 lukuun ottamatta. Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Vuosina 2024–2025 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on yli 700 milj. euroa negatiivinen.

Kuntatalouden lainoista arviolta 4,6 mrd. euroa siirtyy pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Sote-uudistus siirtää nopeimmin kasvavat väestön ikääntymiseen liittyvät menot pois kuntataloudesta, mikä helpottaa kuntien menopaineita ja samalla veroprosenttien korotuspainetta. Kuntien tulojen ja menojen välinen epäsuhta ei kuitenkaan poistu, joten kuntataloudessa on edelleen tarve tuottavuutta ja tehokkuutta lisääville rakenteellisille uudistuksille. Henkilöstövaltaisella kunta-alalla myös palkkaratkaisujen merkitys on suuri.

On syytä huomioida, että kuntatalouden kehitysarvio laaditaan painelaskelmana, joka ei sisällä oletuksia kuntien veroprosenttien muutoksista eikä muista kuntien omista päätösperäisistä toimista tuleville vuosille. Suhteessa kevään kuntatalousohjelmaan edellä esitetyssä ennusteessa ei ole suuria muutoksia. Koronavirustilanne ja mahdolliset uudet virusmuunnokset lisäävät kuitenkin myös kuntatalouden ennusteen epävarmuutta.

Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin. Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen

lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen.

Kuntakohtaisen painelaskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta (ns. rahoituksen tasapaino) vaihtelee lähivuosina kuntakokoryhmittäin merkittävästi. Vuosina 2022–2025 toiminnan ja investointien rahavirta on pääsääntöisesti negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä. Poikkeuksen tähän muodostaa vuosi 2023, jolloin rahoituksen tasapainoa parantaa huomattavasti se, että sote-uudistuksesta huolimatta kuntien verotuloja tilitetään vuonna 2023 osittain vielä edellisenä vuonna vallinneen tilanteen perusteella. Heikoin tilanne on rahoituksen tasapainon näkökulmasta vuonna 2022, mitä selittävät toimintakatteen eli nettomenojen selvä kasvu, verotulojen vaatimaton kehitys sekä valtion korona-avustusten päättyminen.

Keskimääräinen kunnallisveron korotuspaine on vuosina 2022–2025 suurempi asukasluvultaan suuremmissa kunnissa kuin pienemmissä kunnissa. Suurin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu laskelman perusteella 20 000–40 000 asukkaan kuntakokoryhmään. Kehyskauden lopulla veronkorotuspainetta on laskelman mukaan kuitenkin kaikissa kuntakokoryhmissä ja vuosina 2024–2025 paine kasvaa erityisesti asukasluvultaan pienissä, alle 2 000 asukkaan, kunnissa. Suurten kuntien korotuspainetta selittää osaltaan korkea investointitaso. Esimerkiksi pelkästään vuosikatteella tarkasteltuna yli 100 000 asukkaan kuntaryhmän tilanne on vahvin koko tarkastelukauden aikana. Toiminnan ja investointien rahavirran muutokset heijastuvat luonnollisesti myös kuntien lainamäärän muutoksiin. Lainakannan arvioidaan kasvavan eniten yli 10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä, suurimman kasvupaineen kohdistuessa 20 000–40 000 asukkaan kuntiin.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä vaihtelee vuosina 2022–2025 merkittävästi. Vuonna 2021 negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän arvioidaan pysyvän hyvin pienenä, mutta tilanne heikkenee selvästi vuonna 2022, jolloin negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan yli 20. Vuonna 2023 kuntatalous vahvistuu sote-uudistuksesta ja verotulojen tilityksestä johtuen selvästi ja myös negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä pienenee. Vuosina 2024–2025 kuntatalouden kehitys kuitenkin heikkenee jälleen, ja negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan kehyskauden loppuvuosina hieman alle 15.

Aikaisempien vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat pääosin pieniä, alle 5 000 asukkaan kuntia. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn olisi painelaskelman perusteella tulossa konsernin taseen kertyneen alijäämän perusteella vuonna 2022 noin 1–3 kuntaa. Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla vuosina 2023–20

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2022 yhteensä noin 10,6 miljardia euroa ja kasvavat valtakunnallisesti noin 600 miljoonalla eurolla (6,1 %) vuodesta 2021. Kuntakohtaiset prosenttimuutokset vaihtelevat suuresti mm. väestökehityksestä riippuen. Kasvusta noin puolet tulee verotulomenetysten kompensointi kasvun kautta. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,5 prosentin indeksikorotus (188 M€), valtionosuuksien korotus (246 M€) sekä tehtävämuutokset (117 M€).

Valtionosuuksiin ei tehdä kustannustenjaon tarkistuksen mukaista korotusta eli se on tulkittava valtionosuusleikkaukseksi. Kilpailukyky sopimusleikkauksen muuttaminen pysyväksi pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuuksissa ei ole enää koronatukia.

Vuonna 2023 alkaa kuntien ja kuntatalouden uusi aikakausi, kun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut poistuvat kuntien taloudesta ja järjestäminen ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueille. Uudistus muuttaa kuntien rahoitusjärjestelmän, kun yli puolet verotuloista ja kaksi kolmannesta valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen. Alustavan arvion mukaan Tervon kunnan valtionosuudet pienenevät vuodelle 2023 6,036 milj. eurolla (88,5 %) ja ovat yhteensä 0,787 euroa.

Kunnallisvero

Kunnallisveroennusteissa 2021 ja 2022 on huomioitu palkkojen, eläkkeiden, työttömyysturvaetuuksien sekä muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutokset verovuodelle 2020 ja ne perustuvat Verohallinnon tulokehitystilaston tietoon (12.4.2021). Tämän lisäksi ennusteissa on huomioitu Verohallinnon 20.9.2021 julkaisema ennakkotieto koskien koko maan maksuunpantua kunnallisveroa verovuonna 2020. Noususuhdanne näkyy vahvasti valtion pääomatuloverojen kehitysarviossa kuluvana vuonna. Valmistuvan verotuksen 2020 pääomatuloverot olivat myös vahvassa kasvussa. Näin ollen kunnallisveron jako-osuuteen verovuodelle 2021 on vahvistettu reilun 300 miljoonan euron negatiivinen oikaisu. Kuntaryhmän jako-osuus verovuodelle 2021 laskee näin ollen reilulla prosenttiyksiköllä 61,81 %:sta 60,79 %:iin. Negatiivinen oikaisu huomioidaan lokakuun tilityksissä sekä näkyy myös veroennusteen kunnallisveron tilitysarviossa.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa arviolta 229 miljoonalla eurolla vuonna 2022. Tästä 209 milj. euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Lisäksi tehtiin muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

Ensi vuodelle ennustetaan myös hyvää kasvua joka muun muassa näkyy palkkasumman sekä ennakko-verojen suotuisissa kehitysarvioissa. Ensi vuodelle kunnallisveroja kertyy yhteensä arviolta noin 4 %:ia kuluvaan vuoteen enemmän.

Kunnallisveroennusteissa vuosille 2023–2025 on huomioitu soteuudistuksen arvioituja vaikutuksia kunnallisverotuloihin. Ansiotulot eivät muutu uudistuksen myötä. Kunnallisveron vähennyksiin sen sijaan tulossa merkittäviä muutoksia. Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään uudistuksessa siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnettäisiin samoin perustein ja samansuuruusena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa. Uudistus koskee kunnallisverotuksen perusvähennystä, ansiotulovähennystä ja opintorahavähennystä. Eläketulovähennys myönnettäisiin myös samoin perustein. Verotuslaskenta tapahtuisi kuitenkin edelleen erikseen valtionverotuksen ja kunnallisverotuksen osalta.

Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään samansuuruusasti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Ennusteissa on huomioitu toukokuun siirtolaskelmassa sovellettavaa leikkausta -12,39 % -yksikköä, joka valmistelun edetessä tulee muuttumaan. Nykyistä suurempi osuus verosta tehtävistä vähennyksistä siirtyy valtion verosta tehtäviksi. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pienenee huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys myös paranee (nimellisen ja efektiivisen veroasteen erotus).

Kunnallisveron tilityksissä kalenterivuotena 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot. Ne kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuotena 2023 ja 2024.

Yhteisövero

Verovuoden 2021 maksettavaan yhteisöveroon ei olisi odotettavissa korotusta, vaikka kuluvan vuoden tilitettävät ennakkoerot ovatkin olleet vahvassa kasvussa. Ensi vuonna kertyisi näin ollen verrattain vähemmän verovuoden 2021 veroja.

Sote-uudistusvuosina 2023–2025 maksettava yhteisövero yhteensä olisi hyvässä kasvussa. Kuntaryhmän osuutta leikataan uudistuksen myötä kolmanneksella ja näin ollen kuntien osuus yhteisöverosta puttaa melkein 30 % verovuonna 2023. Myös yhteisöverotilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 tilitettävät yhteisöverot. Ne kertyvät vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten, että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyy aiemmin suunnitellusta vuodella, koska linjauksia varten tarvitaan lisää tietopohjaa ja analyysiä vaikutuksista. Samalla taataan, että Verohallinnolla on riittävästi aikaa toteuttaa uudistuksen vaatimat järjestelmämuutokset. Osittaisuudistuksella luonnonsuojelualueet vapautettaisiin kiinteistöverosta kuitenkin jo vuonna 2021, ja samalla alennettaisiin merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta. Tämän verotuottovaikutus arvioidaan vähäiseksi. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kiinteistöverotulojen kertymä siirtyy vuodelta 2020 arviolta 9 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022. Hallitusohjelman mukaisesti valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuvat kuntien verotulojen muutokset kompensoidaan kunnille nettomäärä.

4.1 Kunta-alan palkkakehitys

Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.4.2020–28.2.2022. Sopimukset noudattavat kustannustasoltaan ns. yleistä linjaa eli niiden kustannusvaikutus on 23 kuukauden sopimusjaksolla 3,04 prosenttia.

Kunta-alan kaikki virka- ja työehtosopimukset tulivat voimaan 1.4.2020. Osaa uusista sopimusmääräyksistä noudatetaan takautuvasti ja osa määräyksistä tulee voimaan kussakin virka- ja työehtosopimuksessa erikseen sovittuna ajankohtana. Sopimusratkaisun seurauksena kilpailukyky sopimuksessa sovitut työajan pidennykset poistuivat 31.8.2020 lukien. OVTES:ssä työajan pidennys poistui 1.8.2020. Työajan pidennyksistä luopumisen vastapainoksi sopimuksissa sovittiin työnantajille tulevista ns. vastaavista hyödyistä. Lääkärisopimukseen työajan pidennykset jäävät. Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus (Sote-sopimus) on tullut voimaan 1.9.2021. Sopimus on voimassa 1.9.2021–28.2.2022. Varhaiskasvatuksen opettajat, erityisopettajat ja varhaiskasvatuksen esimiehet (pois lukien perhepäivähoidon ohjaajat ja vastaavalla nimikkeellä toimivat, vaka-opettajan sijaisena toimivan epäpätevän palkkaus menee KVTES:n mukaan) ovat siirtyneet OVTES-sopimukseen 1.9.2021 alkaen. (Henkilöstön palvelussuhteen ehtona noudatetaan KVTES-sopimuksen ehtoja 31.12.2022 saakka.

5 VUODEN 2022 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

5.1 Talousarvionäkymät 2022

Tervossa vuoden 2020 tilinpäätös oli alijäämäinen -61.001,69 euroa. Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä pieneni vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen 562.042,23 euroon (v. 2019 623.043,92 euroa). Kertynyttä ylijäämää / asukas on 373 euroa.

Tuleva vuosi 2022 ja suunnitelmakausi 2023 - 2024 eivät tule helpottamaan kunnan taloudellisia haasteita. Tuloslaskelman osalta vaikein vuosi näyttäisi olevan talousarviovuosi eli vuosi 2022.

Miinusmerkkinen vuosikate johtaa vääjäämättä lainamäärän kasvuun. Tämän vuoksi on tarkasteltava myös investointien tarpeellisuutta ja kiireellisyyttä. Kuitenkin välttämättömät investoinnit on tehtävä. Lainaa tarvitaan investointien ohella käyttötalouteen ja aikaisempien lainojen maksuun.

5.1.1 Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteet

Vuoden 2022 talousarvioehdotus on euromäärältään sama kuin taloussuunnitelman 2022 - 2024 ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelmassa vuosien 2022 – 2024 euromääräiset luvut esitetään lautakuntien esityksissä tulosaluetasolla, kuten hallitus ja valtuusto käsittelevät talousarvion.

Taloussuunnitelman vuosien 2023 – 2024 osalta on pyritty käytettävissä olevien ennusteiden ja Sote -uudistukseen liittyvien tehtäviensiiirtojen osalta hahmottamaan Tervon kunnan taloutta uudistuksen jälkeisessä ns. ”uudessa kunnassa”.

Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät:

- käyttötalousosan
- tuloslaskelmaosan
- investointiosan
- rahoitusosan

Käyttötalousosan osalta valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen.

Hallintokunnille ovat sitovia käyttötalouden määrärahat menojen osalta ja tuloarviot tulojen osalta. Hallintokunnat määrittelevät keskeiset sitovat tavoitteet ja tunnusluvut käyttötalouden talousarvioon.

Toimielimittäisinä tehtäväkokonaisuuksina käytetään tulosalueita. Toimielimittain esitettävät talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukset on laadittu Kuntaliiton antaman talousarvio – taloussuunnitelmasuosituksen mukaisesti laadituille osasto- ja kustannuspaikkakartoille ja tileille (JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma –suositus, hyväksytty 26.10.2016). Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta on annettu tarkemmat ohjeet JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -suosituksessa. Siihen sisältyy myös valtiovarainministeriön tietotarve ja ohjeistus ko. tietojen toimittamisesta. Ko. pysyväissuosituksen rinnalle on tullut vuoden 2021 alusta Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja (AURA). Tavoitteiden asettaminen tehdään uudistetun talousarviopohjan mukaisesti.

Investointiosa sisältää suunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaksotetaan suunnitelmavuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät esitetään toimielimittäin (hanke = investointikustannuspaikka). Kunnanvaltuuston hyväksymä raja aktivoitavalle käyttöomaisuudelle on 10.000 euroa.

Henkilöstörakennetta ja henkilöstöresurssia tarkastellaan jokaisessa työyksikössä kriittisesti. Tarkastelun jälkeen palkkauskustannukset saavat nousta mm. työ- ja virkaehtosopimuskorotusten johdosta. Palkka-kustannuksiin tehdään talousarviovuodelle 2022 1,0 % korotus.

Palvelurakennetta ja palvelusopimuksia tarkastellaan kriittisesti.

Käyttötalouden toimintakuluja (palvelujen ostot; aineet, tarvikkeet ja tavarat; avustukset; muut toimintakulut) pyritään leikkaamaan 1 % vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Käyttötalouden toimintakulujen nousu sallitaan vain perustellusta syystä.

Perusterveydenhuollossa sovelletaan liikelaitos Kysterin asettamaa talousarviota ja erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiirin talousarviota.

Hallintokuntien on jatkettava palvelu – ja kulurakenteen kriittistä arviointia ja tarkastelua, mutta silti huolehdittava siitä, että lakisääteiset palvelut kyetään kuntalaisille turvaamaan.

Virkojen ja toimien täytössä otetaan huomioon palvelurakenteiden muutoksista ja henkilöstön eläköitymisestä aiheutuvat henkilöstöjärjestelyt. Ennen uuden henkilöstön rekrytointia on selvitettävä toimen tai viran tarpeellisuus sekä kelpoisuusehtojen ja tehtävänkuvan muutostarpeet. Lisäksi on selvitettävä nykyisen henkilöstön mahdollisuudet siirtyä avautuviin virkoihin tai toimiin.

Mikäli vapautuvia virkoja ja toimia ei eläköitymisten vuoksi täytetä, on huolehdittava henkilöstön riittävästä määrästä, ottaen huomioon työn kuormitus – ja työssä jaksamisen näkökulmat ja palveluiden tuottamiskyky kuntalaisille.

Sijaisia rekrytoidaan vain pakottavissa tarpeissa. Lyhyet sijaisuudet hoidetaan nykyisellä henkilöstöllä. Vuosilomajärjestelyt suunnitellaan siten, että sijaisten käyttö on mahdollisimman vähäistä.

Investointien osalta vain pakolliset investoinnit toteutetaan. Ns. tuottavat ja kunnan elinkeinopolitiikkaa tukevat investoinnit toteutetaan kuntastrategian mukaisesti.

6 KONSERNIOHJAUS

6.1 Konserniohjauksen periaatteet

Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta (*KuntaL 14 §*). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konserniohjoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan konserniohjeen 29.5.2017 hallintosäännön osana.

Konserniohjeilla luodaan puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Uuden kuntalain mukaan talousarviossa on huomioitava aiempaa tarkemmin kuntakonsernin näkökulma sekä vastuut ja velvoitteet. Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi. Kunnanvaltuusto asettaa tytäryhteisöille sitovat tavoitteet ja mittarit. Tytäryhteisöt on ohjeistettu huomioimaan omissa talousarvioesityksissään yhtiön toimintaan liittyvä sisäinen valvonta ja riskien hallinta. Tytäryhtiöiden toiminnasta ja taloudesta raportoidaan konserniohjeen mukaan kunnan osavuositarkastuksissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Uuden kuntalain 118 §:n mukaan kuntien taloudellista tilannetta tarkastellaan kuntakonsernin talouden tunnuslukujen mukaisesti vuodesta 2017 alkaen.

6.2 Tervon kuntakonsernin rakenne ja konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Tervon kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

Kunnan välitön määräysvalta:

- Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot
- Asunto Oy Metsäparkki
- Tervon Kehitys Oy

Osakkuusyhteisöt: kunnan määräysvalta

- Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli
- Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto

Kuntayhtymät:

- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Savon koulutuskuntayhtymä
- Vaalijalan kuntayhtymä
- Pohjois-Savon Liitto

Tervon Kehitys Oy

Tervon Kehitys Oy on Tervon kunnan 100 prosenttisesti omistama yhtiö. Tervon Kehitykseen fuusioitiin vuoden 2018 alussa kunnan vesiliiketoiminta. Vuoden 2019 alusta lukien yhtiöön sulautettiin Kiinteistö Oy Tervon Kuntakiinteistöt ja Kiinteistö Oy Tervon Terveysasema. Yhtiön toimintaa on kehittämiseen läheisesti liittyvien kiinteistöjen omistus ja hallinta sekä paikkakunnan elinvoimaisuutta edistävien hankkeiden mahdollistaminen. Tehty omistusrakenne tulee selkeyttämään Tervon kunnan yhtiöomistuksia ja purkamaan päällekkäisiä toimintoja. Nykyinen rakenne tekee Tervon Kehitys Oy:stä vahvemman ja auttaa yhtiötä kehittämään alueen elinvoimaisuutta paremmin.

Yhtiöllä on vuonna 2022 neljä liiketoimintaosa-aluetta:

kaukolämpöliiketoiminta
vesiliiketoiminta
kiinteistöliiketoiminta
kehitystoiminta

Tervon Kehitys Oy:n tilikauden tulos 31.12.2020 päättyneeltä tilikaudelta oli 32.635,63 euroa. Vuoden 2021 tavoitteena on positiivinen liiketoiminnan tulos. Samoin myös vuoden 2022 tavoitteena on positiivinen tulos sekä kustannusten hillintä erityisesti vesiliiketoiminnan osalta.

Yhtiön toimitusjohtajana operatiivista toimintaa on johtanut aiemmin oman toimen ohella kunnanjohtaja. Lokakuusta 2020 alkaen yhtiöllä on ollut ulkopuolinen toimitusjohtaja. Vesi- ja kaukolämpötoiminnasta vastaa liiketoimintajohtaja. Kirjanpidosta vastaa kunnan taloushallinto.

Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot ja As Oy Metsäparkki

Vuokrataloyhtiöiden toiminnan tavoitteena ovat:

- asuntokannan käyttötarkoituksen mukainen kunnossapito
 - talouden tasapaino
 - kohtuullinen vuokrataso
-

- tuleviin investointeihin varautuminen

Viime vuosina suurimmat haasteet talouden tasapainolle ovat aiheuttaneet tyhjät asunnot. Haasteeseen on reagoitu käynnistämällä vuokra-asuntokannan sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi, mikä tarkoittaa joidenkin vuokratalojen myyntiä tai purkamista tulevana vuosina. Vuokrataloille on asetettu tavoitteeksi asuntojen käyttöasteen (vuokrausasteen) pitäminen 96-97 %:n tasolla. Vuokratalojen tavoitteena on tarjota jäljelle jäävä asuntokanta hyväkuntoisina vuokra-asumiseen ja saada käyttöaste mahdollisimman korkeaksi. Asuntojen käyttöaste (lukumäärä) oli 31.12.2020 61,7 % suhteessa vuokratut asunnot kaikkiin (60 kpl) omistettuihin huoneistoihin nähden sekä 82,2 % vuokrattavissa (45 kpl) oleviin. Vuonna 2020 Metsäparkin käyttöaste oli 86,54 %. Edellä mainitut käyttöastetavoitteet on haasteellista saavuttaa.

Myllärinkulman talot on asetettu syksyllä 2020 julkiseen myyntiin ja As Oy Metsäparkin fuusion valmistelua Kiinteistö Oy Tervon Vuokrataloihin on jatkettu.

Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalojen osalta tilikauden tulos vuonna 2020 oli 4.138,65 euroa voitollinen. As Oy Metsäparkki tilikauden tulos oli v. 2020 -2.092,67 euroa. Vuonna 2022 tavoitteena on, että kummankin yhtiön tilikauden tulos on positiivinen, joka on haastava, jos vuokrausaste jää matalaksi.

Vuokrataloyhtiöiden isännöinnistä vastaa Palveluyhtiö Viisarit Oy. Kirjanpidosta vastaa kunnan taloushallinto. Metsäparkin kirjanpidosta vastaa yksityinen palveluntuottaja.

Kiinteistö Oy Tervon Teollisuushalli

Yhtiön tehtävänä on omistaa ja hallinnoida Teollisuustie 2 sijaitsevaa teollisuuskiinteistöä. Yhtiön toiminta on ollut vakaata ja kaikki toimitilat ovat olleet vuokrattuina. Vuoden 2021 tavoitteena on vakauttaa yhtiön hallintoa ja hallitustyöskentelyä. Yhtiön kirjanpidosta ja isännöinnistä vastaa yksityinen palveluntuottaja. Yhtiön tilinpäätös vuodelta 2020 osoittaa 4.291,83 euroa ylijäämää.

Kiinteistö Oy Tervon Yrityspuisto

Tervon kunta omistaa 55,1 % yhtiön osakekannasta. Valtaosa kunnan omistamista tiloista on remontoitu ja kunnostettu. Tiloissa toimi autokorjaamo kesäkuun 2019 loppuun saakka. Tiloihin on haettu uusia yrittäjiä ja vuoden 2020 aikana tilat ovat olleet vaihtelevasti vuokrattuna. Vuodelle 2021 on ollut tavoitteena kasvattaa vuokrausastetta sekä vakauttaa yhtiön hallintoa ja hallitustyöskentelyä. Yhtiön kirjanpidosta ja isännöinnistä vastaa yksityinen palveluntuottaja.

7 TERVON KUNNAN TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022-2024

7.1 Toimintakulut

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä toimintakulut (ulkoiset + sisäiset erät) ovat 15.220 milj. euroa. Vuoden 2021 alkuperäisessä talousarviossa toimintakulut ovat 15.235 milj. euroa. Toimintakulut pienenevät vuoden 2021 talousarvioon verrattuna 0,1 % (15 teur).

Talousarvion laadintaohjeen linjauksen mukaisesti palkkakuluihin on tehty 1,0 %:n korotus ja muilta osin käyttötalouden toimintakuluihin haettiin 1% säästöjä vuoden 2021 talousarvioon verrattuna.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksuprosentiksi on vahvistettu vuodelle 2022 1,34 prosenttia. Henkilöstösivukulut on laskettu talousarvioon talousarvion laadintaohjeessa annetuilla prosenteilla. Lopulliset maksut vuodelle 2022 vahvistetaan loppuvuodesta 2021. Työnantajan palkkaperusteinen KuEl- maksu vuodelle 2022 on ennakkoarvioiden mukaan 17,12 prosenttia ja VaEl- maksu 16,69. Varhemaksu on

poistunut vuonna 2019 ja sen korvasi uusi työkyvyttömyyseläkemaksu (1,1 % v. 2022), joka sisältyy em. palkkaperusteisiin maksuihin.

Perusterveydenhuollossa sovelletaan liikelaitos Kysterin asettamaa talousarviota ja erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiirin talousarviota.

7.2 Toimintakulut menolajeittain

Vuoden 2022 talousarviossa kunnan toimintamenoista 15,220 milj. eurosta (ulkoiset + sisäiset erät) 64,17 % (9,767 milj. euroa) koostuu palvelujen ostoista (64,65 % v. 2021). Henkilöstökulut ovat 4,417 milj. euroa ollen toimintamenoista 29,02 % (28,57 % v. 2021 ja 4,352 milj. euroa). Aine-, tarvike- ja tavarastoihin on talousarviossa varattu 0,215 milj. euroa (1,41 %), jossa kasvua vuoteen 2021 verrattuna 3,42 %. Avustukset muodostavat toimintamenoista 0,445 milj. euroa eli 2,92 %. Muita toimintakuluja on 2022 talousarviossa 0,376 milj. euroa (2,47 %), jossa on laskua edellisvuoteen 6,19 %.

7.3 Toimintatuotot

Toimintatuottoja vuonna 2022 on arvioitu kertyvän yhteensä 2,639 milj. euroa, joka on noin 436.000 euroa (14,2 %) vähemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa. Toimintatuotoista 2,583 milj. euroa on ulkoisia tuloeria ja 0,056 milj. euroa sisäisiä tuloeria. Ulkoisista myyntituotoista merkittävimpiä ovat ympäristöterveydenhuollon tuotot noin 1,344 milj. euroa. Sosiaalitoimen maksutuotot ovat yhteissummaltaan 0,532 milj. euroa.

Tuet ja avustukset muodostavat toimintatuotoista 5,53 % eli 0,146 milj. euroa. Muita toimintatuottoja on vuodelle 2022 arvioitu 0,323 milj. euroa, joka on 18,3 % kuluva vuoteen 2021 verrattuna. Muihin toimintatuottoihin sisältyy pysyvien vastaavien myyntivoittoja 60 teur vuonna 2021.

7.4 Toimintakate

Vuoden 2022 talousarviossa toimintakatteen on arvioitu -12.581 milj. euroa. Vuoden 2021 alkuperäisessä talousarvioesityksessä toimintakatteen on arvioitu -12.160 milj. euroa, eli nettomenojen ennakoidaan kasvavan 3,5 % vuoden 2021 talousarvioon verrattuna.

7.5 Verotulot

Verotuloja vuonna 2022 on arvioitu kokonaisuudessaan kertyvän 5,107 milj. euroa, mikä on 0,4 % enemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa (5,085 milj. euroa). Verotulokohta on arvioitu suunnitelmakaudelle käyttäen pohjana Kuntaliiton verotulokehikkoa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kunnan tuloveroa kertyi 3,794 milj. euroa, kiinteistöveroa 0,477 milj. euroa ja yhteisöveroa 0,545 milj. euroa, yhteensä 4,816 milj. euroa.

Kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2022 esitetään 21,50 %, kun se vuonna 2021 on 21,50 %. Vuoden 2022 kiinteistöveroprosenteiksi esitetään seuraavaa:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,15
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,60
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,20
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 2,00.

7.6 Valtionosuudet

Kuntaliiton valtionosuusarviolaskelman mukaan Tervon kunnan valtionosuudet ovat vuonna 2022 6,823 milj. euroa, jossa on kasvua vuoden 2021 talousarvioon (6,806 milj. euroa) 17.000 euroa (0,25 %). Uutena eränä vuonna 2020 aiemmin valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille maksetut **verotulomenetysten kompensatiot** erotettiin järjestelmästä omalle momentilleen. Hyvinvointialueen tulon myötä Tervon kunnan valtionosuudet pienenevät vuodelle 2023 88,5 % 0,787 milj. euroon.

7.7 Tuloslaskelman arviointi

Vuosikate vuoden 2022 talousarviossa on -455.640 euroa, mikä on 371.940 euroa ja 444,4 % edellisvuotta heikompi. Vuosikate ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka vuoden 2022 talousarviossa on arvioilta 0,319 milj. euroa, kun vuoden 2020 tilinpäätöksen vuosikatteella katettiin 77,9 % poistoista. Tilikauden tulos on -774.910 euroa. Poistoeron ja rahastojen muutosten jälkeen talousarvion tilikauden alijäämäksi muodostuu -766.810 euroa.

7.8 Rahoituslaskelman arviointi

Investointimenot vuosikatteen jälkeen on 0,505 milj. euroa ja rahoitusosuuksien jälkeen nettoinvestoinnit 0,505 milj. euroa. Rahoituslaskelmassa investointien rahavirta pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen jälkeen on -0,961 milj. euroa, kun se vuoden 2021 alkuperäisessä talousarviossa on -0,618 milj. euroa. Vuonna 2021 uutta lainaa oli varauduttu nostamaan 1,0 milj. euroa, jonka nostoa ei ole tarvittu investointien lykkäytymisen vuoksi. Vuoden 2022 talousarviossa varaudutaan 1,3 milj. euron lainannostoon. Samanaikaisesti pitkäaikaisia lainoja maksetaan pois 0,367 milj. euroa. Lyhytaikaisia kuntatodistustuloina vuoden 2021 lopussa kunnan lainakannasta on 2,250 milj. euroa.

7.9 Tase-erien kehitys

Rahoitusvarallisuus/kassavarat 31.12.

Kassavarat vuoden 2020 lopussa olivat 3,29 milj. euroa. Vuonna 2021 kassavarojen on arvioitu vähenevän.

Omavaraisuus ja suhteellinen velkaantuneisuus

Kunnan omavaraisuusaste vuoden 2020 tilinpäätöksessä oli 54,7 %. Koko maan tasolla omavaraisuusaste vuonna 2019 oli 58 % ja Pohjois-Savossa 51,8 %. Omavaraisuus -% kertoo oman pääoman ja koko kunnan pääoman suhteen eli mittaa kunnan vakavaraisuutta ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2020 tilinpäätöksessä 49,6 %. Suhteellinen velkaantuneisuus -% kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisin maksuun (luku kuntasektorilla vuonna 2020 59,9 % ja Pohjois-Savossa 55,8 %).

7.10 Taloussuunnitelmakauden 2022–2024 investointiohjelma

Suunnitelmakauden 2022–2024 investointihankkeet ovat yhteensä 5.085.000 euroa. Investoinneista vuodelle 2022 kohdistuu 505.000 euroa, vuodelle 2023 4.000.000 euroa ja vuodelle 2024 580.000 euroa. Nettoinvestoinnit vuodelle 2022 ovat 505.000 euroa. Tarkemmat selvitykset investointihankkeista on esitetty investointiosassa.

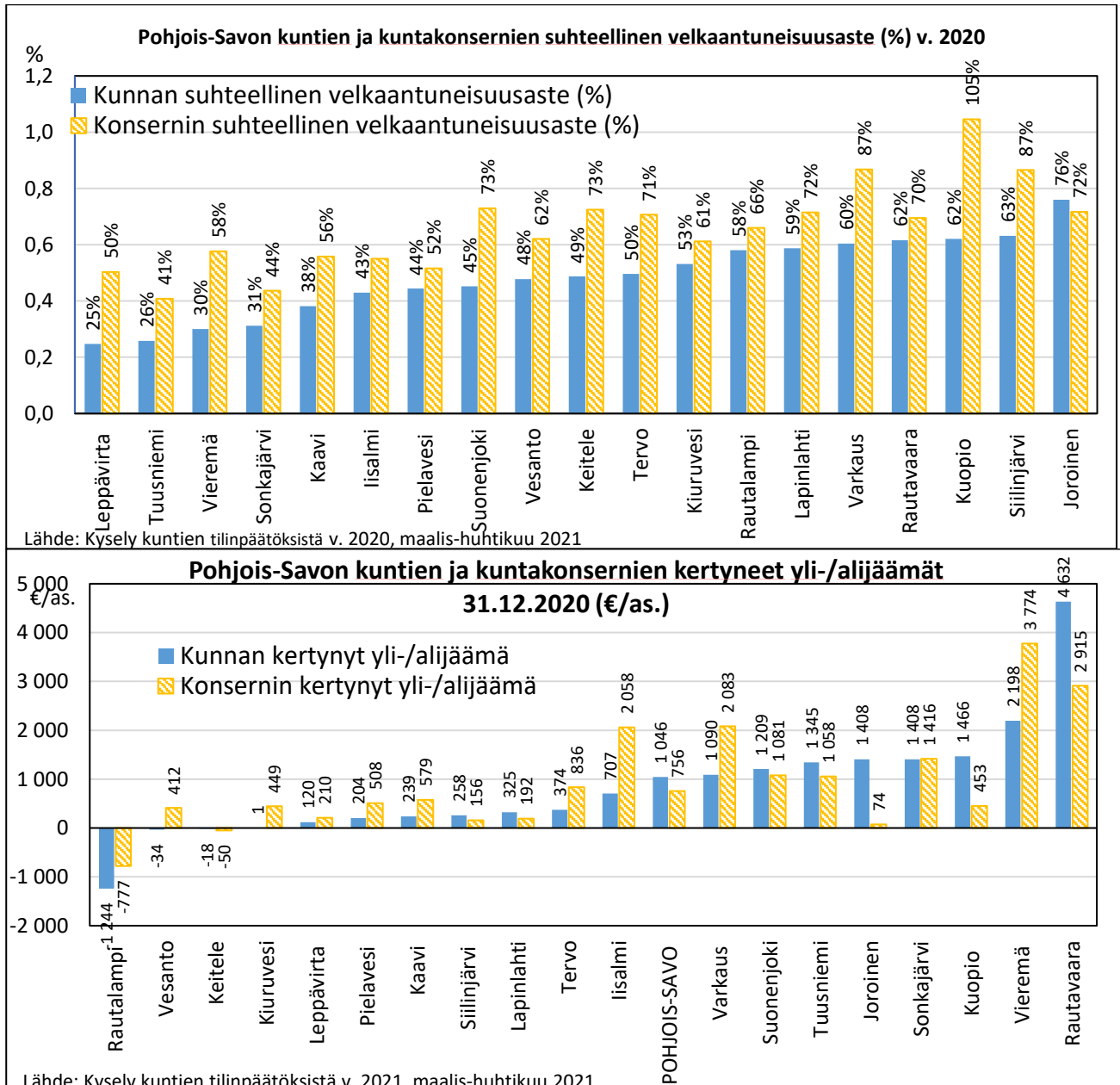
7.11 Kertynyt ylijäämä / alijäämä

Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä on vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen 562.042,23 euroa. Kertynyttä ylijäämää / asukas on 373 euroa.

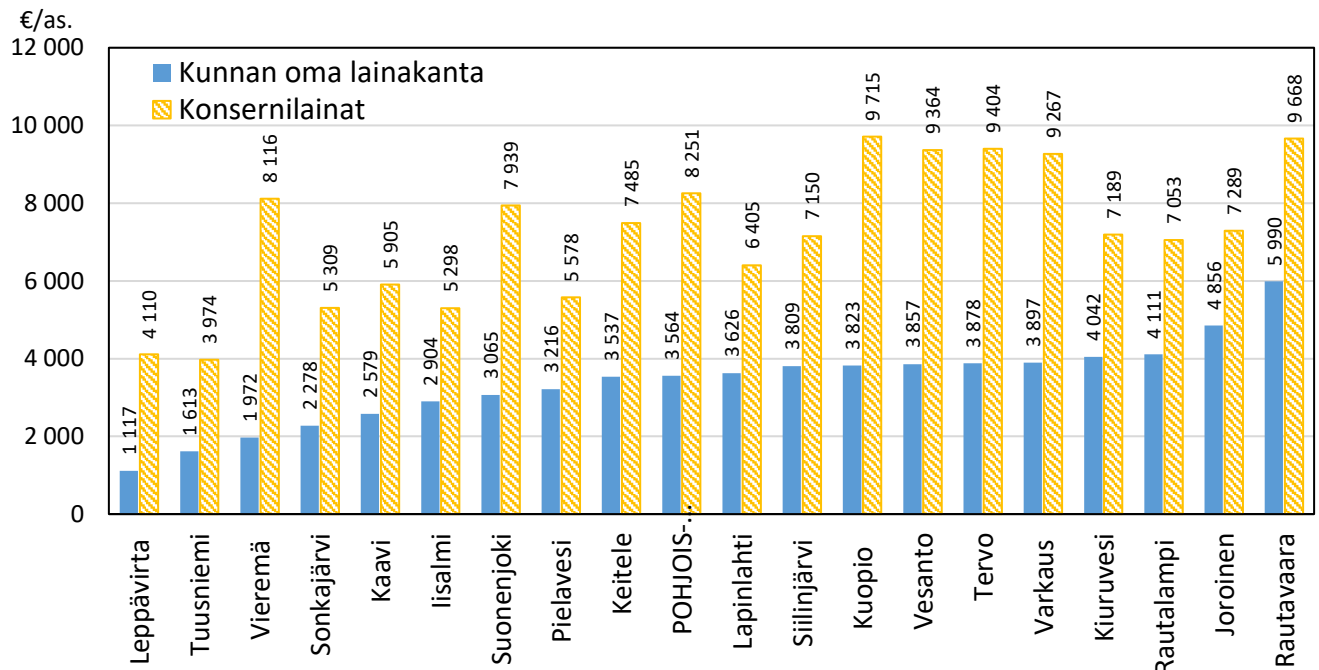
7.12 Lainat

Vuoden 2020 lopussa Tervon kunnalla on lainaa yhteensä 5,828 milj. euroa eli 3.870 euroa/asukas. Arvion mukaan talousarviovuoden 2021 lopussa lainaa on arviolta noin 5,262 milj. euroa eli 3.532 euroa/asukas. Arvion mukaan lainakanta vuoden 2022 lopussa olisi 6,195 milj. euroa ja suunnitelmakauden lopussa 7,907 milj. euroa. Lainakanta sisältää sekä pitkä- että lyhytaikaisten luottojen erät.

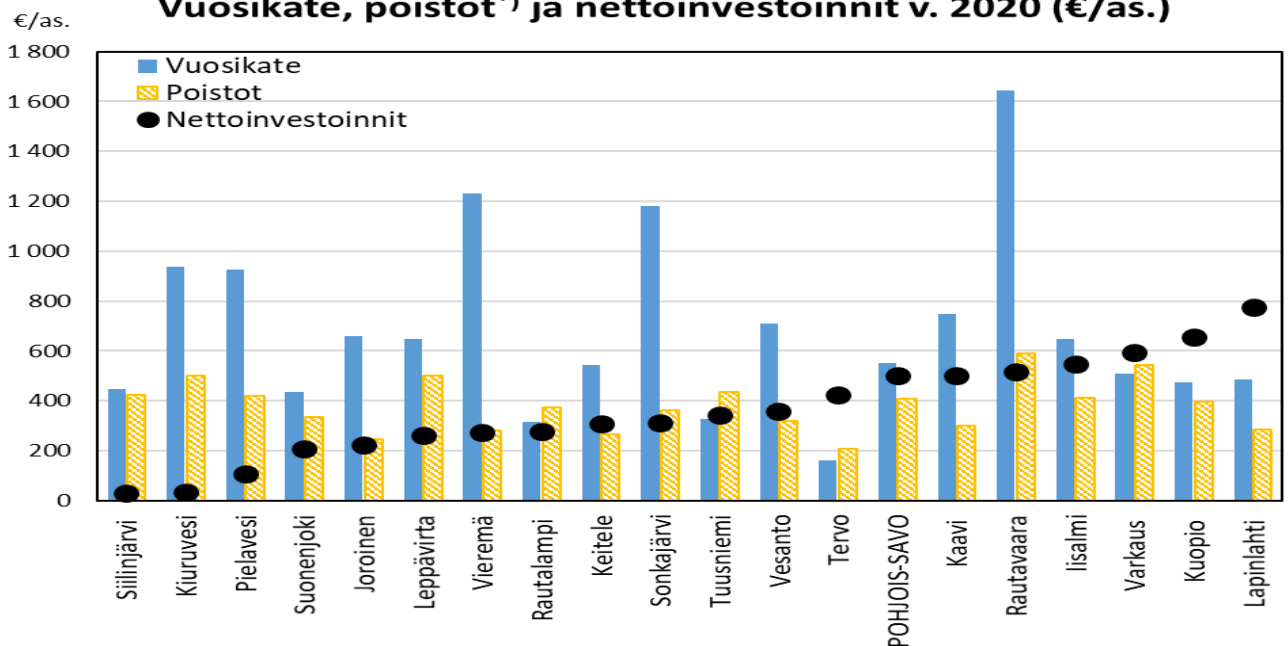

Pohjois-Savon kuntien ja kuntakonsernien lainakanta 31.12.2020 (€/as.)

Lähde: Kysely kuntien tilinpäätöksistä v. 2020, maalis-huhtikuu 2021

Vuositake, poistot*) ja nettoinvestoinnit v. 2020 (€/as.)

*) Poistot ja arvonalentumiset

Lähde: Kysely kuntien tilinpäätöksistä v. 2020, maalis-huhtikuu 2021

8 VALTIOVARAINMINISTERIÖN TOIMEKSIANNOSTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT

TERVON KUNTA
TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022-2024
ULKOISET ERÄT

1000 EUR

TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
------------	------------	------------	------------	------------

TOIMINTATUOTOT	2877	3011	2583	2058	2061
Myyntituotot	1611	1654	1674	1593	1593
Maksutuotot	771	797	456	125	125
Tuet ja avustukset	129	174	146	26	29
Muut toimintatuotot	366	386	307	314	314
TOIMINTAKULUT	15028	15171	15164	6035	6031
Henkilöstökulut	4148	4352	4417	3311	3314
Palvelujen ostot	9632	9796	9728	2001	1993
Aineet, tarvikkeet, tavarat	216	208	215	145	146
Avustukset	624	424	445	227	227
Muut toimintakulut	408	391	359	351	351
TOIMINTAKATE	-12151	-12160	-12581	-3977	-3970
Verotulot	4816	5085	5107	2912	2915
Valtionosuudet	7379	6806	6822	787	800
Rahoitustuotot ja -kulut	199	185	196	189	180
VUOSIKATE	243	-84	-456	-89	-75
Poistot ja arvonalentumiset	312	325	319	333	313
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	-69	-409	-775	-422	-388
Investointimenot yhteensä (brutto)	-767	-534	-505	-4000	-580
Rahoitusosuudet investointimenoihin	95				
Investointihyödykkeiden luovutustulot (brutto)	35	60			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-363	-618	-961	-4089	-655
Lainakanta 31.12.	5828	5262	6195	7298	7907
Tuloveroprosentti	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Henkilöstön määrä vakituiset	74	70	70	50	50

9 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO TA 2022

Toimielin/tulosalue	Sitovuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA			
100 Vaalit	B	5 920	2 900
120 TARKASTUSLAUTAKUNTA			
121 Tilintarkastus	B	12 860	
130 KUNNANHALLITUS			
131 Yleishallinto	B	755 450	136 620
481 Tekniset palvelut	B	760 090	394 350
601 Ympäristötoimi	B	211 950	86 240
160 KHALL. ELINKEINOJAOSTO			
161 Elinkeino toiminta	B	148 170	
198 PERUSTURVALAUTAKUNTA			
199 Sosiaalipalvelut	B	4 958 180	531 910
291 Toimeentuloturva	B	120 170	
295 Terveystoimi	B	4 173 300	
300 SIVISTYSLAUTAKUNTA			
301 Koulutustoiminta	B	2 150 820	82 520
361 Vapaa-aikatoiminta	B	552 130	60 500
650 YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA	B		
651 Ympäristöterveyden huolto	B	1 371 030	1 343 550
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		5 107 000
Valtionosuudet	B		6 822 640
Korkotulot	B		6 500
Muut rahoitustulot	B		224 700
Korkomenot	B	30 500	
Muut rahoitusmenot	B	4 500	
INVESTOINTIOSA			
901 KUNNANHALLITUS			
920 SIVISTYSLAUTAKUNTA			
926 Kiinteistöjen peruskorjaukset	B	70 000	
957 Talonrakennus	B	100 000	
931 Koneet ja kalusto	B	20 000	
940 TEKNISET PALVELUT			
945 Muut pitkävaikutteiset menot	B	70 000	
955 Kiinteistöjen peruskorjaukset	B	10 000	
965 Julkinen käyttöomaisuus	B	235 000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten vähennykset	B		30 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		1 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	366 666	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen		2 694	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		16 129 430	16 129 430
1) B = sitovuus bruttomääräraha/-tuloarvio			

TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMAOSA (ulk. + sis. erät)

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 663 106	1 707 380	1 712 380	1 632 120	1 632 120
Maksutuotot	771 523	797 430	456 490	124 940	124 940
Tuet ja avustukset	129 501	174 060	146 320	26 320	29 420
Muut toimintatuotot	378 770	395 600	323 400	323 500	323 500
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 942 899	3 074 470	2 638 590	2 106 880	2 109 980
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-4 148 461	-4 352 160	-4 416 540	-3 310 890	-3 314 380
Palvelujen ostot	-9 683 997	-9 849 310	-9 767 130	-2 040 250	-2 031 590
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-216 450	-207 880	-214 980	-144 730	-145 680
Avustukset	-624 105	-424 300	-445 150	-227 200	-227 200
Muut toimintakulut	-420 640	-401 090	-376 270	-361 170	-361 220
			-15 220		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-15 093 653	-15 234 740	070	-6 084 240	-6 080 070
			-12 581		
* TOIMINTAKATE *	-12 150 753	-12 160 270	480	-3 977 360	-3 970 090
Verotulot	4 816 201	5 085 000	5 107 000	2 912 000	2 915 000
Valtionosuudet	7 379 020	6 805 610	6 822 640	787 000	800 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	7 692	7 700	6 500	6 500	6 500
Muut rahoitustuotot	232 799	223 260	224 700	224 100	224 000
Korkokulut	-28 162	-40 500	-30 500	-37 000	-46 000
Muut rahoituskulut	-13 399	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	198 931	185 960	196 200	189 100	180 000
* VUOSIKATE *	243 398	-83 700	-455 640	-89 260	-75 090
Poistot ja arvonalentumiset					
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-312 536	-325 710	-319 270	-333 320	-313 400
Satunnaiset erät					
* TILIKAUDEN TULOS *	-69 139	-409 410	-774 910	-422 580	-388 490
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	8 137	8 100	8 100	8 100	8 100
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-61 002	-401 310	-766 810	-414 480	-380 390
=valtuustoon nähden sitovat erät					

Tavoitteet ja tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, % (ulk.+sis.)	19,5	20,2	17,3	34,6	34,7
=100 x Toimintatuotot / Toimintakulut, %					
Vuosikate/poistot, %	77,9	-25,7	-142,7	-26,8	-24,0
= 100 x Vuosikate / Poistot					
Vuosikate eur/asukas	162	-56	-306	-60	-51
Asukasmäärä vuoden lopussa	1506	1500	1490	1480	1480

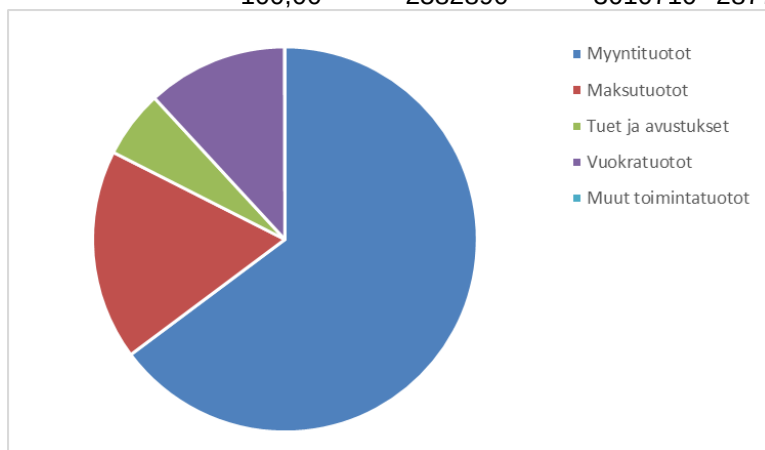

9.1 TULOSLASKELMA (ulkoinen)

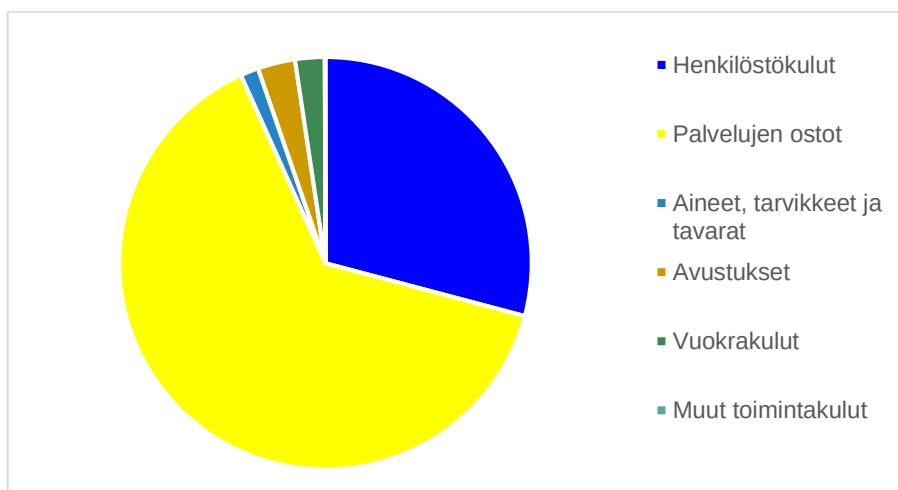
	TP 2020	TA 2021	TA 2022	muutos- %
Myyntituotot	1611141	1653620	1673580	1,21
Maksutuotot	770628	797430	456490	-42,75
Tuet ja avustukset	129501	174060	146320	-15,94
Muut toimintatuotot	366147	385600	306500	-20,51
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2877417	3010710	2582890	-14,21
Henkilöstökulut	-4148461	-4352160	-4416540	1,48
Palvelujen ostot	-9632387	-9795550	-9728330	-0,69
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-216450	-207880	-214980	3,42
Avustukset	-624105	-424300	-445150	4,91
Muut toimintakulut	-406768	-391090	-359370	-8,11
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	-15028171	-15170980	-15164370	-0,04
* TOIMINTAKATE *	-12150753	-12160270	-12581480	3,46
Verotulot	4816201	5085000	5107000	0,43
Valtionosuudet	7379020	6805610	6822640	0,25
Korkotuotot	7692	7700	6500	-15,58
Muut rahoitustuotot	232799	223260	224700	0,64
Korkokulut	-28162	-40500	-30500	-24,69
Muut rahoituskulut	-13399	-4500	-4500	0,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHT.	198931	185960	196200	5,51
* VUOSIKATE *	243398	-83700	-455640	444,37
Suunnitelman mukaiset poistot	-312536	-325710	-319270	-1,98
<i>Poistot ja arvonalentumiset yhteensä</i>	<i>-312536</i>	<i>-325710</i>	<i>-319270</i>	
* TILIKAUDEN TULOS *	-69139	-409410	-774910	89,27
Poistoeron muutos	8137	8100	8100	
Rahastojen muutos				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-61002	-401310	-766810	91,08

9.2 TOIMINTATUOTOT JA –KULUT LAJEITTAIN TA 2022**Toimintatuottojen (ulk.) jakautuminen tulolajeittain**

	%	2022	2021	2020
Myyntituotot	64,79	1673580	1653620	1611141
Maksutuotot	17,67	456490	797430	770628
Tuet ja avustukset	5,66	146320	174060	129501
Vuokratuotot	11,85	306000	317300	309298
Muut toimintatuotot	<u>0,02</u>	<u>500</u>	<u>68300</u>	<u>56848</u>
	100,00	2582890	3010710	2877417

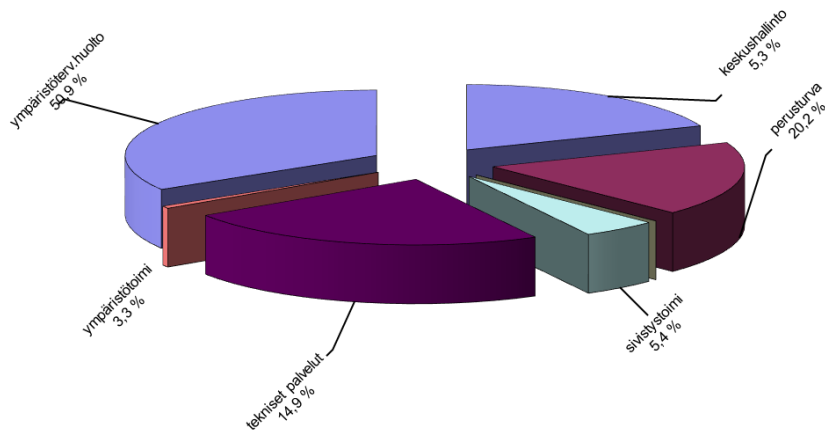
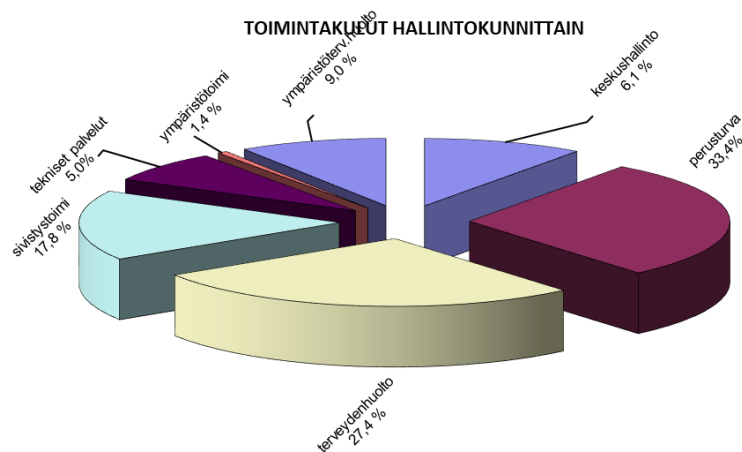
Toimintakulujen (ulk.) jakautuminen kululajeittain

	%	2022	2021	2020
Henkilöstökulut	29,12	4416540	4352160	4148461
Palvelujen ostot	64,15	9728330	9795550	9631487
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1,42	214980	207880	216450
Avustukset	2,94	445150	424300	624105
Vuokratulut	2,32	351520	376790	365769
Muut toimintakulut	<u>0,05</u>	<u>7850</u>	<u>14300</u>	<u>41899</u>
	100,00	15164370	15170980	15028171

TOIMINTATUOTOT JA -KULUT HALLINTOKUNNITTAIN TA 2022

ulk.+sis. erät eur	Tuotot	Kulut	Netto
keskushallinto	139520	922400	-782880
perusturva	531910	5078350	-4546440
terveystoimi		4173300	-4173300
sivistystoimi	143020	2702950	-2559930
tekniset palvelut/khall.	394350	760090	-365740
ympäristötoimi/khall	86240	211950	-125710
ympäristöterveydenhuolto	1343550	1371030	-27480
Yhteensä	2638590	15220070	-12581480

TOIMINTATUOTOT HALLINTOKUNNITTAIN**TOIMINTAKULUT HALLINTOKUNNITTAIN**

9.3 RAHOITUSLASKELMA

TERVON KUNTA							
RAHOITUSLASKELMA							
			TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate			243398	-83700	-455640	-89260	-75090
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät			30744	-60000			
Toiminnan rahavirta			274142	-143700	-455640	-89260	-75090
Investointien rahavirta							
Investointimenot			-767398	-534000	-505000	-4000000	-580000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			95377				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo			34660	60000			
Toiminnan ja investointien rahavirta			-363219	-617700	-960640	-4089260	-655090
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset							
Antolainasaamisten vähennykset			30000	30000	30000	30000	30000
Antolainauksen muutokset			30000	30000	30000	30000	30000
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			350000	1000000	1300000	1600000	1180000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			-399166	-466670	-366666	-496666	-571666
Lyhytaikaisten lainojen muutos			333372				
Lainakannan muutokset			284206	533330	933334	1103334	608334
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja poisien muutos			-12041				
Vaihto-omaisuuden muutos			31				
Saamisten muutos			96146				
Korottomien velkojen muutos			218181				
Rahoituksen rahavirta			616524	563330	963334	1163334	668334
Rahavarojen muutos			253305	-54370	2694	-2925926	13244
	Rahavarat 31.12.		3292261				
	Rahavarat 1.1.		3038956				
Tavoitteet ja tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 eur			-1823	-1957	-2196	-6136	-6686
Laskennallinen lainanhoitokate			0,36	-0,08	-0,53	-0,05	-0,03
Kassan riittävyys pv.			74				

10 HALLINTOKUNTAKOHTAISET TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET**10.1 100 Keskusvaalilautakunta (Toimielin)****10.1.1 101 Vaalit (Tulosalue)**

Tulosalueen tilivelvolliset: Kuntalain (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja)

Keskusvaalilautakunta

Tulosalueen toiminnot**Tilivelvollinen**

Valtiolliset vaalit Eduskuntavaalit Aluevaalit Presidentinvaali	Hallintojohtaja
Kuntavaalit	Hallintojohtaja
Europarlamenttivaalit	Hallintojohtaja

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Hallintojohtaja ja toimistosihteeri

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kunta muodostaa yhden äänestysalueen. Äänioikeutettuja on noin 1320. Presidentinvaalissa ylimpänä vaaliviranomaisena toimii Oikeusministeriö, jolla on yleisvastuu vaalien toimeenpanosta. Oikeusministeriön lisäksi vaaliviranomaisia ovat - vaalipiirilautakunnat - jokaisessa kunnassa kunnan keskusvaalilautakunta, vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat sekä ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat, - Väestörekisterikeskus ja maistraatit sekä - Ulkoasiainministeriö
--

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Aluevaalit 23.1.2022; Eduskuntavaalit 4/2023; Presidentinvaali 1-2/2024; Europarlamenttivaalit 5-6/2024

Tulosyksiköiden tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Aluevaalit 2022	Ennakkoäänestys kotimaassa 12. – 18.1.2022 ja ulkomailla 12. –	

15.1.2022. Vaalipäivä 23.1.2022.
Aluevaltuustot 1.3.2022 lukien-

VAALIT

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1000 €	Suunnitelma 2024 1000 €
Toimintatulot		-	2.900	3	6
Toimintamenot		-5.350	-5.920	-6	-10
Toimintakate (netto)		-5.350	-3.020	-3	-4
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät		-250	-280		

=valtuustoon nähden sitovat erät

10.2 120 Tarkastuslautakunta (Toimielin)

10.2.1 121 Tilintarkastus (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvolliset: Kuntalain (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja)

Tarkastuslautakunta

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

121 Tilintarkastus

Kuntatilintarkastaja

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Kuntatilintarkastaja ostopalveluna

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kuntalain (410/2015) 122 §:n ja hallintosäännön (Kvalt. 12.8.2021) 50 §:n mukaisesti valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten *tilintarkastusyhteisön* tarkastuslautakunnan esityksestä enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla. (18.9.2015/1236). Tilintarkastaja on valittu kunnalle tilikaudesta 2019 alkaen kolmen vuoden toimikaudelle. Tilintarkastajan tehtävät on määritelty kuntalain 123 §:ssä ja hallintosäännön 51-53 §:ssä. Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa *tarkastuslautakunnan* hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä sekä hallintosäännössä tarkastustoiminnan tehtävien ja raportoinnin osalta 48 §:ssä, konsernin tytäryhteisöjen arvioinnin ja valvonnan osalta 10 §:ssä, sidonnaisuusilmoituksiin liittyvien tehtävien osalta 49

§:ssä ja tilintarkastuskertomuksen ja muun raportoinnin osata 57 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävistä ja erityistehtävien tarkastuksesta päättämistä ei ole kunnalla laissa erikseen määrätty tarkastuslautakunnan tehtäväksi, minkä vuoksi niistä päättäminen kuuluu valtuuston toimivaltaan.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Tarkastuslautakunta laatii itselleen valtuustokaudeksi arviointisuunnitelman, jonka mukaan työskentely tapahtuu. Toiminta tarkennetaan vahvistetussa työohjelmassa.

Tulosityksikön tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Tilintarkastus	Arviointi työohjelman mukaisesti	

TILINTARKASTUS

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot					
Toimintamenot	-13.726	-11.770	-12.860	-12	-12
Toimintakate (netto)	-13.726	-11.770	-12.860	-12	-12
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-3.385	-550	-600		

=valtuustoon nähden sitovat erät

10.3 130 Kunnanhallitus (Toimielin)

10.3.1 131 Yleishallinto (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: Kuntalain (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja)

Kunnanhallitus

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

132 Keskushallinto	Kunnanjohtaja
139 Suunnittelupalvelut	Kunnanjohtaja
140 Muu toiminta	Kunnanjohtaja

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Yleis-, talous-, palkka-, tieto- ja henkilöstöhallinto: Kunnanjohtaja, hallintojohtaja, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, arkistovastaava toimistosihteeri, toimistosihteeri, yhteinen toimistosihteeri ympäristöterveydenhuollon kanssa (30%), rakennustarkastaja (80%), ympäristönsuojelutarkastaja, kirjastovirkailija (vies-tintä ja markkinointi 20 %) ja järjestelmäasiantuntija.

Palkkahallinnon palvelut ostetaan Palveluyhtiö Viisarit Oy:ltä.

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöön- panosta ja laillisuuden valvon-nasta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toi-minnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, konsernijaosto ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä hallintosäännön 10 §:n mukaisesti. Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena kuntakonsernin koko-naisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Palvelutuotantoa ohjaavat **lautakunnat** valtuuston vahvistamien tavoitteiden ja resurssien puitteissa.

Hallinnon ja toiminnan, talouden ja valvonnan, valtuuston, päätöksenteko- ja hallintomenettelyn määrittelyt on kirjattu uuden Kuntalain (410/2015) mukaiseen Tervon kunnan hallintosääntöön (Kvalt. 12.8.2021).

Osana kunnan toiminnan yhteensovittamista **talous-, palkka-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut** tuotetaan keskitetysti.

Kunnan toimielinten kokoushallinta hoidetaan Therefore-dokumentinhallintajärjestelmällä.

Talous- ja palkkahallinnon palveluita tuotetaan kuntakonsernissa neljälle talousyksikölle (Tervon kunta, Palveluyhtiö Viisarit Oy, Tervon Kehitys Oy ja Tervon Vuokratalot). Keskeisimmät taloushallinnon tieto-järjestelmät ovat CGI:n, Visman ja Analysten tuottamia moniyritysversioita joissa on siirrytty 2019 toi-mittajien SaaS- ja pilvipalveluiden käyttöön.

- CGI Pro Economica Premium SaaS (taloushallinto)
- CGI HR Populus SaaS (henkilöstöhallinto)
- Nomentia Banking SaaS (maksuliikenne)
- Assets Wintime (käyttöomaisuus)

Tiedonsiirrot hoidetaan CGI:n SiiriNet -tiedonsiirtopalvelun kautta ja ostolaskujen skannaus (Tervon kunta, Palveluyhtiö Viisarit Oy ja Tervon Kehitys Oy) hoidetaan CGI:n skannauspalvelun kautta.

Tervon Kehitys Oy:n vesilaskutus tuotetaan kunnan toimesta CGI:n VesikantaPlus -tietojärjestelmällä, jonka konesalipalvelut tuottaa Suonenjoen kaupunki. Vesilaskutukseen on tulossa loppuvuoden aikana muutoksia. Järjestelmä vaihtuu, eikä sitten ole enää Suonenjoella, eikä ole 100% tiedossa tuottaako palvelun edelleen kunta.

Postituskonesopimus on päivitetty Itä-Suomen Konttoripiste Oy:n kanssa syyskuussa 2021.

Perinnästä vastaa Intrum Justitia Oy kahden perintäkirjeen jälkeen.

Perus-ICT palvelut tuotetaan hallinnon osalta yhteistyössä Istekki Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Tietoliikennepalvelut toimittaa Savon Kuituverkko, Istekki Oy ja DNA Oy.

Tietohallinnon, ICT ja tietosuojavastaavan palveluita tuotetaan kuntakonsernin lisäksi Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle. Vuosittaiset henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakoulutukset järjestetään mm. Navisec -verkkokoulutusympäristössä.

Kunnan verkkosivut (www.tervo.fi) toimivat kunnan virallisena ilmoitustauluna ja kuntalaisten tiedonsaantikanavana uuden kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti. Verkkosivut on otettu käyttöön 5.6.2017 ja sivujen julkaisujärjestelmänä on Liferay. Muut kunnan toimintaan liittyvät verkkosivustot ovat mm. Kotirannalla -hanke, yhtenäiskoulun ja päiväkodin Peda-net sivustot.

Perusturvapalveluissa on käytössä sosiaalityössä alueellinen Pro Consona ja kotihoidossa AluePegasos ja Hilikka -toiminnanohjausjärjestelmä.

Koulun päivittäisessä toiminnassa on käytössä oppilashallintojärjestelmä Primus, työjärjestysohjelma Kurre, [www.liittymä Wilma](http://www.liittymä.wilma.fi). Päiväkodin asiakkaiden läsnäoloaikojen seuranta, laskutus, viestintä, henkilöstön työajanseuranta ja työvuorosuunnittelu hoidetaan Daisy -toiminnanohjausjärjestelmällä.

Kirjastojärjestelmänä toimii Aurora-kirjastojärjestelmä. Kirjasto kuuluu Rutakko-kirjastoverkkoyhteisöön. Nilakan kuntien virtuaalikirjasto-hankkeeseen liittyen Tervon kirjasto on siirtynyt omatoimikirjastoksi vuonna 2017.

Henkilöstön kehityskeskustelut käydään eHR.fi -tietojärjestelmällä (WellWorks Oy).

Ympäristöterveyspalvelu käyttää seuraavia valtakunnallisia tietojärjestelmiä: Ruokaviraston ylläpitämiä tietojärjestelmiä: Laari, Vati, Pääsynhallinta IAM, Naseva, Sikava, VYHA, Kartturi, Eläintenpitorekisteri, sekä Valviran ylläpitämä Tupakkarekisteri. Lisäksi Kunnaneläinlääkärit käyttävät Provet-ohjelmistoa potilastietojen ja hoitojen tallentamiseen, tilastointiin ja asiakaslaskutuksiin sekä eläinlääkäripalveluiden ajanvaraukseen.

Henkilöstöpalveluilla tuetaan

- tuloksellisen palvelutuotannon ja henkilöstöjohtamisen kehittämistä
- henkilöstön työhyvinvoinnin ylläpitämistä ja kehittämistä sekä
- työyhteisöjen ja niiden jäsenten muutosten hallintaan tarvittavien valmiuksien parantamista.

Joukkoliikennepalveluilla turvataan ihmisen taajamien väliset liikkumistarpeet sekä järjestetään kunnan maksamat kuljetukset kustannustehokkaasti ja käyttäjien näkökulmasta riittävällä palvelutasolla.

Työllisyyden hoitoon liittyen

Nuorille tarjotaan 16-21 -vuotiaille nuorille mahdollisuus tutustua työelämään kesätoissa kunnan eri hallintokunnissa sekä tervolaisissa yrityksissä. Nuorisotakuun velvoitteita toteutetaan.

Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan mahdollisuus työllistyä eri hallintokunnissa vähintään puolen vuoden

ajaksi. Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan yksilölliset työterveyshuollon palvelut. Työllistämisen kuntalisää maksetaan kunnanhallituksen (12.10.2021 § 260) määrittelemien perusteiden mukaisesti. *Velvoitetyöllistettävät* työllistetään eri hallintokunnissa. KOTELO-hanke toteutetaan 1.12.2019-30.11.2022 välisenä aikana.

Ruokapalvelut ostetaan Attendolta Tervon Yhtenäiskoululle, päiväkotiki Kurrekumpuun ja kotonaan asuville ikäihmisille.

Siivouspalvelut sekä kiinteistöjen ja alueiden kunnossapitopalvelut ostetaan Palveluyhtiö Viisarit Oy:ltä.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Talous- ja palkka-, henkilöstö- ja tietohallinto

Tervon kunta tuottaa taloushallinnon palvelut konserniyhtiöiden (Tervon Kehitys Oy ja Tervon Vuokratilat Oy) lisäksi Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle. Palveluyhtiö Viisarit Oy tuottaa palkkahallinnon palvelut Tervon kunnalle.

Pohjois-Savon kunnat sekä Joroinen Etelä-Savosta päättivät sitoutua yhteisen tietohallintostrategian toteuttamiseen vuosina 2019 – 2021. Tietohallintostrategia koostuu tietohallintofoorumin lisäksi toimialakohtaisista kehittämisverkostoista ja yhdessä toteutettavista kärkihankkeista – yhtenä esimerkkinä tiedonhallintamallityöpajat. Omasta tietohallinnosta kunnat vastaavat edelleen itse.

Joukkoliikenne ja henkilökuljetuspalvelut:

Maakuntahallitus on 22.2.2021 hyväksynyt Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040.

Pohjois-Savon Ely-keskuksen toimivalta-alueen joukkoliikenteen palvelutasot 2021-2025 on määritelty (Khall 4.5.2021 § 115 / Elyn internet-sivut). Palvelutason määrittely antaa liikenteen hankinnan yhteydessä suuntaviivoja siitä, mikä on alueen asukkaiden liikkumistarpeiden ja käytettävissä olevien taloudellisten resurssien valossa sopiva joukkoliikenteen palvelutaso (=vuoromäärä, liikennöinti-aika) kullekin yhteysvälille. Kunnille palvelutasotavoitteet ovat ohjeellisia – kunnalla on niin halutessaan mahdollisuus tavoitella määrittelyä parempaa palvelutasoa. Tällöin kunnan tulee varautua osallistumaan joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksiin nykyistä tasoa enemmän.

Ely-keskus on kilpailuttanut 2020 mm. Vesanto-Tervo-Kuopio -reitit kolmen vuoden ja kahden optiovuoden määräajalle. Rahoituspäätökset tehdään vuosittain. Vuonna 2022 Ely-keskuksen kautta tuleva valtionosuus ko. reitteihin on 80 % ja Tervon kunnan osuus 20 % (9 000 euroa) kustannuksista. Omakustanteista joukkoliikennettä Tervon kunta ei osta.

Pohjois-Savon alueellinen henkilöliikennetyöryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa. Tervosta ryhmässä mukana on hallintojohtaja.

Laki liikenteen palveluista (320/2017 § 157) edellyttää tunnistepohjaisuutta kaikilta lippu- ja maksujärjestelmätoimittajilta ja operaattoreilta. Laki edellyttää myös lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta ja viranomaisten toimimista yhteentoimivuuden edistämiseksi. Matkahuollolla on uusi lippu- ja maksujärjestelmä. Ely-Waltista on luovuttu.

Kyytipalveluhanke jatkuu: Pohjois-Savon liitto on myöntänyt hankkeelle rahoituksen 30.8.2021 1.10.2021 – 31.12.2022 väliselle ajalle. Hankeraha on 42 000 € + oma rahoitus 18 000 € eli yhteensä 60 000€.

Kuntien päätepysäkki -hankkeeseen liittyen Tervon kuntaan on hankittu 2021 neljä bussikatosta.

Perusturvalautakunta järjestää asiointiliikennepalvelut sekä sosiaali- ja vammaishuoltolain mukaiset kuljetukset. Sivistyslautakunta järjestää koulukuljetus- ja ateriakuljetuspalvelut.

"Harvaan asutun maaseudun liikennepalvelut Pohjois-Savossa; Selvitys liikennepalvelulain ja Kela-tak-siudistuksen vaikutuksista, Simo Rautiainen" -selvitys tehtiin 2020.

Tulosityksiköiden tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Kunnanvaltuusto Vastuu kunnan toiminnasta ja ta- loudesta	Kuntastrategian toteutuksen seu- ranta Kokoukset Seminaarit Päätökset koulurakennuksesta	
Kunnanhallitus	Kunnan hallinnon, toiminnan ja ta- louden johtaminen kuntastrate- gian, taloussuunnitelman ja -ar- vion, valtuuston linjapäätösten ja hallintosäännön mukaisesti Kokoukset Ohjeet Raportit	
Konsernijohto (kunnanhallitus, konsernijaosto ja kunnanjohtaja)	Omistajaohjauksen toteuttaminen Konsernivalvonnan järjestäminen	
Kunnanhallituksen sisäilmatyö- ryhmä	Kunnan työpaikkojen sisäilman laatuun liittyvien asioiden käsitte- lyn koordinointi	
Kunnanhallituksen kaavatoimi- kunta	Maankäytön suunnittelun valmis- telu ja koordinointi kunnanhallituk- sen käsiteltäväksi ja valtuuston päättäväksi.	
Kunnanhallituksen vanhus- ja vammaisneuvosto	Iäkkäiden ihmisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien var- mistaminen kunnan toiminnassa Viranomaisten, vanhusten sekä eläkeläis-, vanhustyö- ja vam- maisjärjestöjen ja muiden toimijoi- den yhteistoiminnan edistäminen	

Kunnanhallituksen lapsi- ja nuorisoneuvosto / Nuorisovaltuusto	Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistaminen kunnan toiminnassa Viranomaisten, lapsi- ja nuorisjärjestöjen ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edistäminen	
Talous- ja palkkahallinto	Palveluiden tuottaminen hallintokunnille, Tervon Kehitys -yhtiölle, Tervon vuokrataloille ja Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle	
Tietohallinto	Huolehtii sisäisten ja ulkoisten ICT-palveluiden kokonaisuudesta tehtyjen sopimusten mukaisesti. Tiedonhallintalain velvoittamat tehtävät ja koordinointi, mm. tiedonhallintamallin päivittäminen. Saavutettavuusdirektiivin vaatimusten käyttöönotto ja seuranta verkkopalveluissa, mobiilisoveluksissa, videoissa ja muussa kunnan sähköisessä sisällössä. Dokumentinhallintajärjestelmän kehittäminen. Tietosuoja ja tietoturvan seuranta, ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön osaamisen parantaminen. Digipalvelulain velvoittamien sähköisten palveluiden käyttöönotto ja koordinointi. Huolehtii sosiaalihuollon ICT-palveluiden osalta suunnittelu- ja siirtotehtävät Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.	
Henkilöstöpalvelut	Työyhteisöjen, esimiesten ja henkilöstön tukeminen muutoksissa Palveluprosessien, työnjakojen ja tehtävänkuvien tarkastelu ja kehittäminen YT-menettelyt Terveiden ja työhyvinvoinnin edistäminen	

Joukkoliikennepalvelut Itäsuomalaista liikennestrategiaa päivitetään, valmistunee syksyllä 2022. Haasteita on maaseudun taksi-palveluiden saatavuudessa. Autoilu on säilyttänyt paikkansa merkittävänä liikkumistapana. Päivittäiset joukkoliikennepalvelut (työ- ja opiskelumatkat) taajamien välillä on voitu turvata kouluai-koina, kesällä ei. Liikkumisen ajantasainen infor-maatio on hajallaan. Matkojen ostaminen ei ole helpot-tunut, liput eivät ole aina yhteis-käyttöisiä.	Palvelutasomäärittelyjen mukai-nen taajamien välinen liikennöinti (Kuopio-Tervo-Vesanto) järjeste-tään Elyn kanssa tehdyn henkilö-kuljetusten järjestämis- ja kustan-nustenjakosopimuksen mukai-sesti. Elyn tekemä järjestämisso-pimus on voimassa 4.6.2023 saakka+ 1+1 optiovuotta. Joukko-liikennepalveluiden rahoitus-suunnitelma ajokaudelle 2021-2022 (Khall. 3.8.2021 § 167). Kustan-nuksista kunta maksaa 20 % eli noin 9 000 €/vuosi. Osallistuminen Pohjois-Savon alueellisen henkilöliikennetyöryh-män kokouksiin. Kuopion seudun Kyytipalvelu-hanke jatkuu 30.8.2021 tehdyn päätöksen mukaisesti. Itäsuomalaisen liikennestrategian valmistelu jatkuu. Kuntien kuljetuskustannukset on ilmoitettu sähköisillä lomakkeilla Elylle, ilmoittamiseen on tulossa muutoksia. Koululais- ja ateriakuljetukset jär-jestää sivistystoimi, sosiaali- ja vammaispalvelulain mukaiset kul-jetukset sekä asiointiliikenteen jär-jestää perusturva. Kilpailutukset ja sopimusten hallinnan on hoitanut Sansia Oy. Sopimukset ovat voi-massa toistaiseksi.	
Työllisyyden hoito: Nuorten työllistäminen Pitkäaikaistyöttömien työllistämi-nen	16-21 -vuotiaiden nuorten työllis-täminen 30 tuntia/viikko 3 viikkoa eri hallintokunnissa/yrityksissä Nuorisotakuun toteutumisen seu-ranta 20-30 pitkäaikaistyöttömästä arvi-oidaan saatavan työllistettyä eri hallintokunnissa puolen vuoden ajaksi 6-8 henkilöä.	

Velvoitetyöllistettävien työllistäminen	Pitkäaikaistyöttömien yksilöllinen tuki ja ohjaus, työterveyshuolto sekä työllistämisen kuntalisä Kaikki työllistetään lain velvoittamalla tavalla eri hallintokunnissa	
TE-palvelut siirretään kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 aikana, sitä ennen kuntien ja valtion välinen vastuunjako kirkastetaan. Kunnille siirtynee pääosa TE-toimistojen henkilö-, työnantaja- ja yritys-palveluista. Myös näiden palvelujen hankintatehtävät ovat siirtymässä ELY-keskuksilta kunnille.		
Valtiolla olisi kokonaisvastuun lisäksi yliaalueellinen ja valtakunnallinen koordinoiva rooli palvelukokonaisuuksissa, joilla edistetään kansallisesti merkittäviä työllisyystoimenpiteitä yhdessä kuntien kanssa. Tällaisia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi äkilliset rakennemuutostilanteet sekä kansainväliset rekrytoinnit. Valtio vastaisi muiden muassa palveluita koskevasta tietojärjestelmän toimivuudesta. Valtiolla on siis viime kädessä vastuu työvoimasta.		
TE-palveluiden siirtämiseen liittyy järjestämisvastuuseen, palveluihin ja rahoitusmalliin liittyviä kysymyksiä.		

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

- a) toiminnalliset riskit
- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

YLEISHALLINTO

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	130.620	133.580	136.620	136	136
Toimintamenot	-812.202	-728.570	-755.450	-735	-735
Toimintakate (netto)	-681.582	-594.990	-618.830	-599	-599
Poistot ja arvonalentumiset	-56.851	-56.830	-68.980	-69	-61
Laskennalliset erät	292.065	305.550	297.930		

=valuustoon nähden sitovat erät

10.3.2 411 Tekniset palvelut (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: Kuntalain (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja)

Teknisen toimen tulosalueen tilivelvollisia ovat kunnanhallitus ja sen jäsenet.

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

Tekninen hallinto ja muu toiminta
Kiinteistötoimi
Liikenneväylät
Yleiset alueet
Sisäiset palvelut
Muu liikeluontoinen toiminta
Yhdyskuntasuunnittelu
Jätehuolto
Palo-, pelastus- ja suojelutoiminta

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

-

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Tervon kunnan tekniset palvelut hankitaan Palveluyhtiö Viisarit Oy:ltä erillisen, vuosittain tarkasteltavan palvelusopimuksen mukaisesti.

Palvelusopimuksella sovitaan mm.:

-hallinnosta, asiakaspalvelusta ja laskutustehtävistä sekä osaltaan palkanlaskenta-, kirjanpitotehtävistä

-rakennuksista, huoneistoista, sekä kunnan rakennuttamis- ja rakentamistehtävistä

-kaava- ja muiden liikennealueiden kunnossapidosta

-puistoalueiden, laitureiden, rantautumis- ja venepaikkojen sekä torin ja muiden yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta

Kunnan maa- ja metsätilojen hoito sekä kaavoitus- ja mittaus toiminta toteutetaan kunnan toimesta.

Jätehuolto vastaa kunnan jätehuollosta. Käytännön tehtävistä huolehtii alueen kuntien omistama Jäte-kukko Oy ja viranomaistehtävistä huolehtii Kuopion kaupungin hallinnon organisoima alueellinen Savo-Pielisen jätelautakunta.

Palo-, pelastus- ja suojelutoiminta tapahtuu Pohjois-Savon aluepelastuslaitoksen toimesta kunnan vastatessa lähinnä väestönsuojelusta ja poikkeusoloihin varautumisesta.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Yhteisen teknisen palveluyhtiön toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen sekä kustannusten hallinta.
Kunnan ydintoimintoihin kuulumattomista kiinteistöistä luopuminen.

Tulosityksiköiden tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	
Asiakaslähtöinen hallinto ja asiakaspalvelu.	Hallinnon osalta huolehditaan ajallaan vastuulle kuuluvista tehtävistä yhteistyössä Palveluyhtiö Viisarit Oy:n kanssa.	
Viihtyisät, siistit ja hyväkuntoiset toimitilat ja asunnot. Hyvin tuottavat metsätilat.	Kiinteistöjen hoidossa kiinnitetään huomiota ympäristön viihtyisyyteen sekä käyttökustannuksien minimointiin. Metsätilojen hoitoa toteutetaan metsäsuunnitelman mukaisesti ajallaan sekä kilpailu- ja markkinatilanteet hyödyntäen.	
Viihtyisä, siisti ja turvallinen kyläkuva.	Kaavateiden kunnossapidon osalta kiinnitetään huomiota ympäristön viihtyvyyteen ja turvallisuuteen yhteistyössä Palveluyhtiö Viisarit Oy:n kanssa.	
Asialliset puistot, leikkipaikat ja uimarannat. Siisti ja vireä tori.	Yleisten alueiden kunnossapitoa sopeutetaan käytön tarpeisiin. Torialue pidetään kunnossa yhteistyössä Palveluyhtiö Viisarit Oy:n kanssa.	
Tarpeita vastaava yhdyskuntasuunnittelu.	Yleis- ja asemakaavamuutokset saatetaan ripeästi päätökseen.	
Asianmukaiset pelastuspalvelut.	Pelastuspalveluja kehitetään yhteistyössä alueellisen pelastuslautakunnan ja Pelastuslaitoksen kanssa.	

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista:

Viime vuosien aikana on tapahtunut merkittävästi henkilöstömuutoksia. Lisäksi muutoksia on aiheutunut kunnan omaisuuden yhtiöittämisestä.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

Toiminnan siirryttyä Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle, uudenlaisessa toiminnassa ja johtamisjärjestelyissä voi esiintyä riskejä.

Riskien odotetaan vähenevän ajan kuluessa henkilöstölle tutuksi kouluttautumisen ja kokemuksen sekä ammattitaidon kehittyessä, sekä uuden toimintakulttuurin tullessa tutuksi.

TEKNISET PALVELUT

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	428.032	433.050	394.350	394	394
Toimintamenot	-842.069	-773.000	-760.090	-591	-591
Toimintakate (netto)	-414.037	-339.950	-365.740	-197	-197
Poistot ja arvonalentumiset	-188.337	-214.390	-192.820	-206	-193
Laskennalliset erät	-118.284	-28.400	-27.760		

=valuustoon nähden sitovat erät

10.3.3 601 Ympäristötoimi (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja).

Ympäristölautakunta ja ympäristönsuojelutarkastaja

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

602 Hallinto 610 Rakennusvalvonta 620 Ympäristönsuojelu	Ympäristönsuojelutarkastaja Rakennustarkastaja Ympäristönsuojelutarkastaja
---	--

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Rakennustarkastaja – ympäristönsuojelutarkastaja.

Tulosalueen toiminnan kuvaus

1. TOIMINNAN KUVAUS/TOIMINTA-AJATUS

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella 1.1.2019 lähtien. Ympäristö-lautakunta toimii alueen rakennus- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Rakennusvalvonta osaltaan edistää, opastaa ja valvoo laadukkaan rakennetun ympäristön, rakennuskannan sekä hyvän kuntakuvan syntymistä ja säilymistä sekä huolehtii yleisen edun huomioon ottamista. Rakennusvalvonta selvittää rakennushankkeiden luvanvaraisuuden ja käsittelee rakentamiseen liittyvät luvat. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviin alueella kuuluu mm. maisematyöluvat.

Ympäristönsuojelu valvoo ympäristön ja vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, neuvoo kuntalaisia ja tuo ympäristönäkökulmaa paikalliseen päätöksentekoon. Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristölupia, maastoliikennelain mukaisia lupia, ilmoituksia ja annetaan määräyksiä ympäristöntilan parantamiseksi sekä tehdään pienimuotoista ympäristöntilan seurantaa. Lausunnoilla ympäristönsuojelu antaa paikallisen näkemyksen erilaisiin hankkeisiin ympäristönnäkökulmasta.

Tavoitteena on ympäristön hyvinvoinnin vaaliminen sekä monimuotoinen luonnontilan säilyttäminen. Viihtyisä, terveellinen ja ekologisesti kestävä ympäristön aikaan saaminen.

2. RAKENNUSVALVONTA

Rakennusvalvontatoiminnan painopistealueet 2022

Sähköisen asioinnin kehittäminen ja sitä kautta rakennusvalvonnan tehostaminen

3. YMPÄRISTÖNHOITO JA -SUOJELU

Ympäristötoiminnan painopistealueet 2022

Valvontaohjelman toteuttaminen

Ympäristönsuojelumääräyksien voimaan saattaminen

Sähköisten palveluiden kehittäminen

Ympäristötoimen ja ympäristönsuojelupalveluiden kehittäminen sopijakuntien kanssa

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2023-2024

Ympäristötoimen ja ympäristönsuojelupalveluiden järjestämistä kehitetään sopijakuntien kesken laadukkaiden ja kestävien ympäristönsuojelupalveluiden varmistamiseksi.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittäminen. Haja-asutusalueen pohjavesi- ja ranta-alueella olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien valvonta.

Kannustetaan ja ohjataan edelleen rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa ja korjaamista.

Ympäristönsuojelun lupa- ja valvontataksa sekä maa-aineslupa- ja valvontataksa tarkistetaan vuosittain.

Ympäristötoimen henkilöstö käsittää toimistosihteerin (ostopalvelu) 20 % ja rakennustarkastajan 60 % sekä ympäristönsuojelutarkastajan.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnuslukuja	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Rakentamislupapäätökset (kpl)	n. 55	75	70	70	70
Rakennuskatselmus-, neuvonta-, valvonta- ja arviointi tehtävät (kpl)	105	175	175	175	175
Ympäristönsuojeluun liittyvät tarkastukset, tutkimukset ja muut toimenpiteet. (kpl)	12 + 6*	35+6*	35+5*	35+5*	35+5*
Ympäristötoimen nettomenot (€/asukas)	42 €	42 €	42 €	42 €	42 €

*= maa-ainesten ottamisen valvonta

4. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

- a) toiminnalliset riskit
- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

YMPÄRISTÖTOIMI

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	51.386	68.170	86.240	86	86
Toimintamenot	-174.771	-195.070	-211.950	-212	-212
Toimintakate (netto)	-123.385	-126.900	-125.710	-126	-126
Poistot ja arvonalentumiset	-734	-550	-750	-1	-1
Laskennalliset erät	-14.703	-9.260	-7.620		

=valuustoon nähden sitovat erät

10.4 160 Kunnanhallituksen elinkeinojaosto (Toimielin)

10.4.1 161 Elinkeinotoiminta (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: Kuntalain (410/2015; 1368/2019) 112 §:n ja Kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja)

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

162 Hallinto	Kunnanjohtaja
165 Projektit	Kunnanjohtaja
170 Yritystoiminnan edistäminen	Kunnanjohtaja

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Hallinto: Kunnanjohtaja ja elinkeinoasiamies

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kunnan tehtävänä on tukea paikkakunnan elinvoimaisuutta, kehittää elinkeinopalveluita ja toimia esikuvana kuntalaisille osoittaen toimintatavoillaan, että paikkakunnalla uskotaan suotuisaan tulevaisuuteen.

Elinvoima on määritelty kuntastrategiassa yhtenä painopistealueena: Elinvoimainen ympäristö luo yrittäjyyttä. Kunta edistää elinkeinotoimintaa huolehtimalla positiivisesta kuntailmapiiiristä ja kuntakuvasta, aktivoimalla kehityshankkeita, järjestämällä helposti saavutettavissa olevat yritysneuvonnan palvelut sekä mahdollistaa yrityksille soveltuvia toimitiloja. Kannustimina käytetään tarvelähtöisiä yritys- ja kehittämistukia.

Innovatiiviset asumisratkaisut ja vapaa-aian asuminen

Kunta toimii aktiivisesti maa-alueiden jalostamisessa siten, että kunnalla on jatkuvasti käytössä monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin asumisratkaisuihin.

Yritystoiminnan edistäminen

Yritystoiminnan tukeminen kunnan avustuksilla aloittaville ja toimiville yrityksille. Yritysneuvonta ja elinkeinoasiamiehen palvelut, jotka ovat helposti saavutettavissa. Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n toimialaosaamisen kautta käytettävissä lisäresursseja yritysten kehittämisen erityiskysymyksissä. Yritysneuvonnalla kannustetaan ja autetaan yritysten paikkakunnalle sijoittumista. Muuttavan yrittäjäperheen tilanne huomioidaan kokonaisvaltaisesti kuntapalveluissa.

Projektit

Jatketaan aktiivista hanketoimintaa – kärkihankkeet jatkumona; pääpaino asumisen, matkailun, kala-alan ja lähienergiatuotannon kehittämisessä.

Taloussuunnitelmakaudelle ajoittuu mahdollisesti Huuhtajankosken – Äyskosken - Allaan kehittämissuunnitelma

Muut elinvoimatoimenpiteet

Panostetaan ulkoiseen ja sisäisen viestintään sekä markkinointiin, pääkohderyhminä ovat kunnan asukkaat, vapaa-ajan asukkaat sekä maallemuuttajat.

SavoGrow Oy:n rooli elinvoimatyössä ja aluekehittämisessä tulee päivitetyn strategian myötä kasvaan.

Kirjastovirkailijan työnkuvaan on sisällytetty myös elinvoima-, viestintä- ja markkinointityötä. Tervon Kehitys Oy vastaa osaltaan myös kehitys- ja elinvoimatyöstä.

Elinvoimaryhmän kautta voidaan mm. osallistaa sidosryhmiä ja tehdä viestintää ja markkinointia.

Edistetään maaseudun infrastruktuurin ylläpitoon; tiestön, tietoliikenneyhteyksien ja vesi- ja energiahuollon saavutettavuuteen ja hyvään kuntoon. Luodaan edellytykset sähköisille palveluille, jolloin maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistuminen on mahdollista. Jousto- ja etätöhyön on Tervossa hyvät puitteet ja valokuidun myötä entistä paremmat.

Keskeiset sidosryhmät:

- paikkakunnalla toimivat yrittäjät, Tervon osuuspankki, yrittäjäyhdistys, muut paikkakunnan järjestöt ja yhdistykset ja niiden toteuttamat projektit
- lähialueen muut kunnat
- asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat
- Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, Pohjois-Savon Ely-keskus, Pohjois-Savon liitto, Maaseudun kehittämissyhteistyö Mansikka ry., Finnvera, AVI, ProAgria, oppilaitokset, MHY ja Metsäkeskus

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Yleinen kehityssuunta Tervossa on ollut vakaa. Yrityksiä paikkakunnalla on 138 (2019). Yrityskanta on ollut kasvava (90 kpl vuonna 2005). Vuosittain Tervossa perustetaan uusia yrityksiä 5-10 kpl, ja toimintansa lopettaa hieman vähemmän.

Maatiloja on 47 kpl (vuonna 2020), joista maitotiloja 4 ja marjatiloja 9 kpl. Vuonna 2013 tiloja oli 136 kpl, tilojen lukumäärä on vahvasti laskeva. (Tilastointimenetelmän vuoksi tieto ei ole vertailukelpoinen; maatila- ja puutarhayritykset yhdistyivät.)

Työpaikkoja Tervossa on yhteensä 392 (v.2018), jotka jakaantuvat alkutuotantoon 17,4 %, jalostukseen 14 % ja palveluihin 68,6 %. Työpaikkaomavaraisuus on 71,7% (v.2016). Työssä toisella paikkakunnalla (pendelöi) käy lähes 50 % kunnassa asuvasta työllisestä työvoimasta, heistä yli puolet Kuopiossa. Kokonaistyöpaikkakehitys on ollut laskeva (422 v.2015 ja 426 v.2014).

Työttömyysluku on ollut keskimäärin 9-10 %. Työttömien määrä Tervossa on laskenut alle vuoden 2019 tason. Samoin lomautettujen määrä on nyt edellisten vuosien tasolla (vain muutama lomautettu). Pitkäaikaistyöttömien määrä on pysytellyt 30 työttömän paikkeilla ja on edelleen viime vuoden tasolla. Nuoria, alle 25 –vuotiaita työttömiä kunnassa on vain muutamia. Uusia avoimia työpaikkoja aikavälillä tammi – heinäkuu 2021 oli 60 kappaletta, tämä on 9 % viime vuotta enemmän, mutta 32 % vähemmän kuin vuoden 2019 vastaavalla ajanjaksolla.

Tulosityksikön tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteuma 1.1.-31.12.2022
Yritysten kehittäminen -Toimintaedellytysten kohentaminen ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen.	Kunnan pienimuotoiset yritystuet kannustavat yrityksen perustamiseen, kouluttautumiseen ja yritystoiminnan kehittämiseen. Yritysneuvonnalla avustetaan yrityksen perustamisessa sekä toimivien yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden suunnittelussa, rahoituksen haussa sekä monialaisesti yrityksen kehittämiskysymyksissä. SavoGrow toimii uusien yritysten starttirahalausuntojen tekijänä te-toimistolle.	
Biotalouden edistäminen	Biopohjaisten tuotteiden mahdollisuuksien selvittäminen sekä konkreettisten yrityshankkeiden edistäminen alueella. Kalaketjun kehittäminen mm. hanketoiminnan avulla huomioiden kalastusmatkailu ja kalatuotteiden kehittäminen.	
Matkailutoiminnan kehityksen turvaaminen ja tukeminen.	Huolehditaan matkailutoiminnan kehittymisestä olemalla aktiivisia neuvottelijoita ja edistetään matkailuhankkeita ja investointeja. Tehdään tiivistä yhteistyötä sidosryhmien välillä.	
Elinvoiman ja asumisen kehittäminen Jatketaan asumisviihtyvyyttä ja paikallisidentiteettiä tukevaa kehittämistoimintaa mm. hanketoiminnan ja SavoGrown kautta. Viestintä: Positiivisen ja elinvoimaisen kuntakuvan luominen.	Yritystalon kehittäminen joustotyötalana ja kokouspaikkana. Kohdennetaan viestintää asukkaiden lisäksi kesä- ja potentiaalisille uusasukkaille. Elinvoimaryhmän toiminnan vakiinnuttaminen ja mahdollisesti elinkeinojaoston muodostaminen. Kuntatiedotelehti 2 kertaa vuodessa. Mediasuhteiden ylläpito ja aktiivinen tiedottaminen.	

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yritysneuvonta ja Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n palvelut kustannukset €/asukas	66	50	50	50	50
Kunnan yritystuet	4.832	6.000	6.000	6.000	6.000

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista.

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

- a) toiminnalliset riskit
- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

ELINKEINOTOIMINTA

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	11.582	16.670	-		
Toimintamenot	-180.030	-171.510	-148.170	-149	-149
Toimintakate (netto)	-168.447	-154.840	-148.170	-149	-149
Poistot ja arvonalentumiset	-1.838	-1.840	-1.840	-2	-2
Laskennalliset erät	-28.259	-6.090	-2.640		

=valtuustoon nähden sitovat erät

10.5 198 Perusturvalautakunta (Toimielin)

10.5.1 199 Sosiaalipalvelut (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: Tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja, rakennustarkastaja/ympäristönsuojelusihteeri) (Kuntalaki 410/2015 § 67; Kirjanpitolaki 655/1973).

Perusturvajohtaja ja perusturvalautakunta

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

220 Lasten ja nuorten laitoshuolto	Perusturvajohtaja
225 Muut lasten ja perheiden palvelut	Perusturvajohtaja
230 Vanhusten laitospalvelut	Perusturvajohtaja
235 Vammaishuollon laitospalvelut	Perusturvajohtaja
240 Työtoiminta	Perusturvajohtaja
245 Kotihoito	Perusturvajohtaja
250 Muut vanhusten ja vammaisten palvelut	Perusturvajohtaja
260 Päihdehuolto	Perusturvajohtaja

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Perusturvajohtaja, kaksi sosiaalityöntekijää, toimistosihteeri, kotihoitopalveluiden esimies, vanhustenhuollon työntekijät 14 (12 kotihoidon lähihoitajaa, 2 kotihoidon sairaanhoitajaa).

Ostopalveluina hankittavien palveluiden työntekijäresurssi: etsivä nuorisotyöntekijä ostopalveluna Vesannon kunnalta 1 pv/vko, sosiaaliohjaaja (mielenterveys- ja päihdetyö) ostopalveluna Vesannon kunnalta 1 pv/vko sekä perheneuvolan sosiaalityöntekijä sekä mahdollisesti psykologi ostopalveluna Keiteleen kunnalta 1 pv/vko.

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Sosiaalitoimen hallinnon tehtävänä on tuottaa hallintopalvelut sekä vastata sosiaalihuollon toiminnan kokonaissuunnittelusta ja -kehittämisestä. Toiminnoille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja seuranta toteutetaan yhteistyössä lautakunnan, esimiesten ja henkilöstön kanssa. Lisäksi palvelujen järjestämisessä pyritään eheisiin palvelukokonaisuuksiin ja vaikuttaviin toimintamalleihin yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

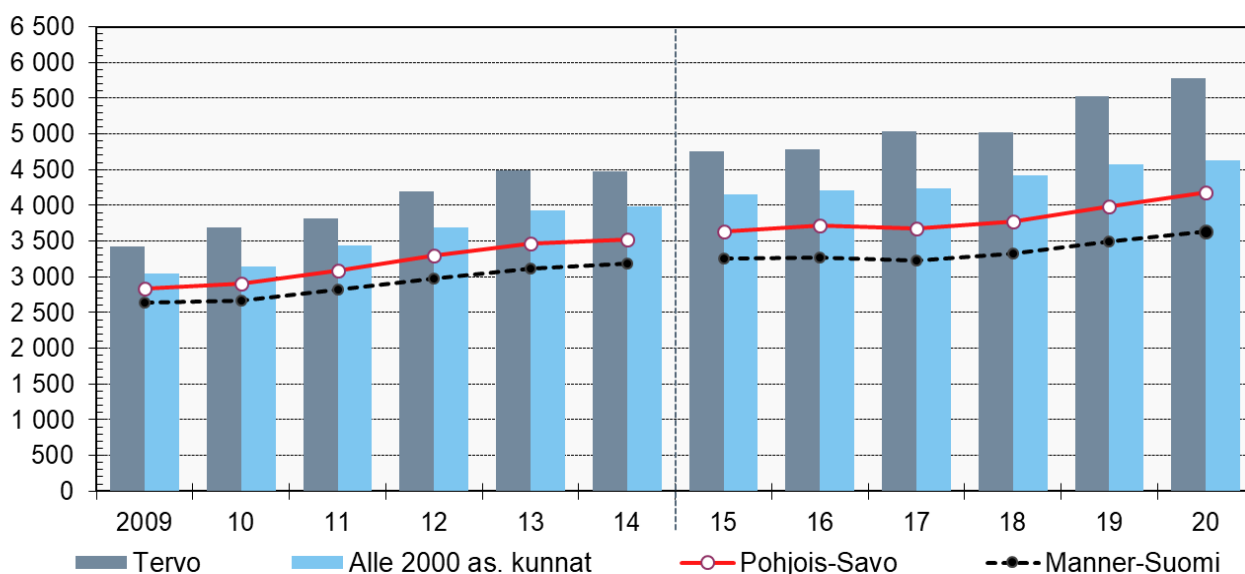
Sosiaalihuoltolain 1301/2014 mukaan kunnallisina sosiaalipalveluina on järjestettävä sosiaalityötä, sosiaaliohjausta, sosiaalista kuntoutusta, perhetyötä, kotipalvelua, kotihoitoa, asumispalveluja, laitospalveluja, liikkumista tukevia palveluja, päihdetyötä, mielenterveystyötä, kasvatus- ja perheneuvontaa, lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvontaa, muita SHL:n 11 §:n mukaisiin tarpeisiin vastavia asiakkaan hyvinvoinnille välttämättömiä sosiaalipalveluja.

Kunnallisina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös kehitysvammaisten erityishuollosta, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, kuntouttavasta työtoiminnasta, päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon kuuluvista palveluista, omaishoidon tuen, lasten ja nuorten huollon,

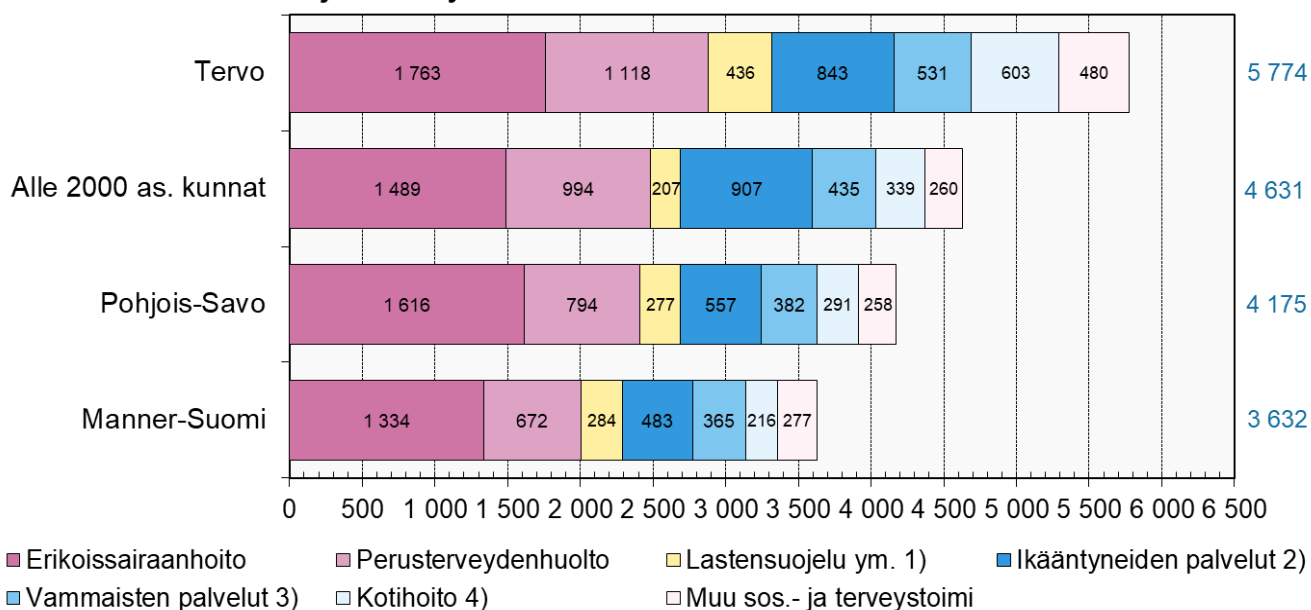
lastensuojelun, ottolapsineuvonnan, perheasioiden sovittelun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen vahvistamiseen ja ratkaisemiseen liittyvien tehtävien sekä päätösten täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden ja lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian tuomioistuinsovitteluun kuuluvien asiantuntijapalveluiden, isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen liittyvien tehtävien sekä opiskeluhuollon järjestämisestä sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, €/as.

Vuodesta 2015 lähtien nettokustannuksissa on mukana myös kuntien liikelaitokset

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset 2020, €/as.

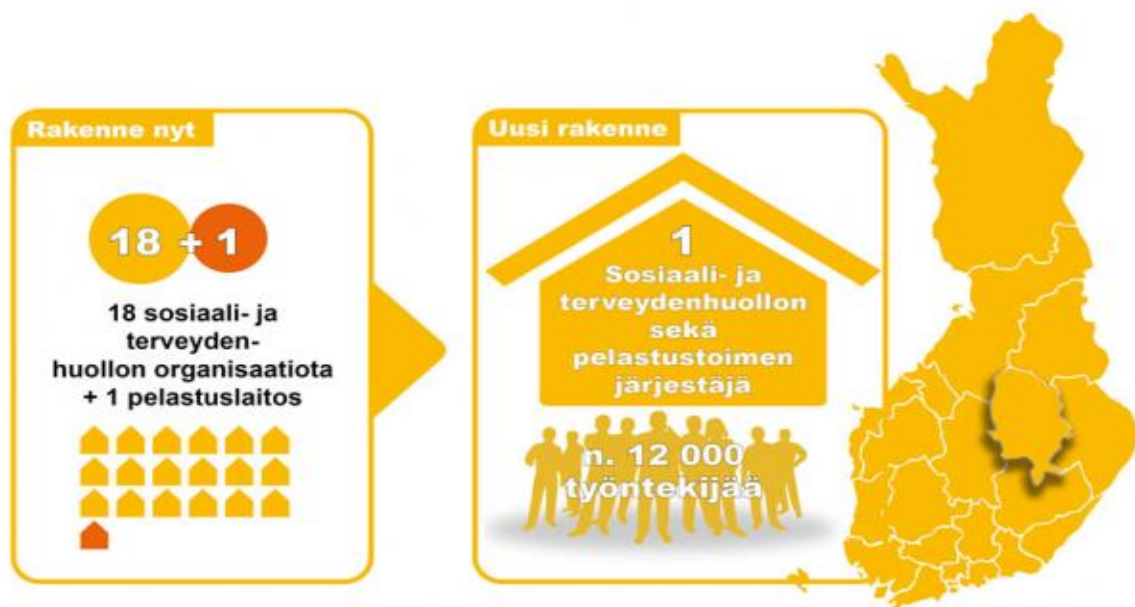

Tulosalueen lähivuosien muutokset ja hallituksen linjaukset

Pohjois-Savon kuntien sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Pohjois-Savossa on sen jälkeen yksi järjestäjä, joka on vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista.

Vuoden 2023 alussa hyvinvointialueille siirtyvät sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen henkilöstö, tilat ja sopimukset. Hyvinvointialue saa alkuvaiheessa tarvittavan rahoituksen valtiolta lainsäädännössä määriteltujen perusteiden mukaisesti.

Hyvinvointialueiden asukkailla on äänioikeus aluevaaleissa, jossa valitaan valtuutetut hyvinvointialueen ylimpään päätöksentekaelimeen, aluevaltuustoon. Pohjois-Savon aluevaalit käydään alkuvuonna 2022 ja uuden hyvinvointialueen aluevaltuusto aloittaa toimintansa maaliskuussa 2022.

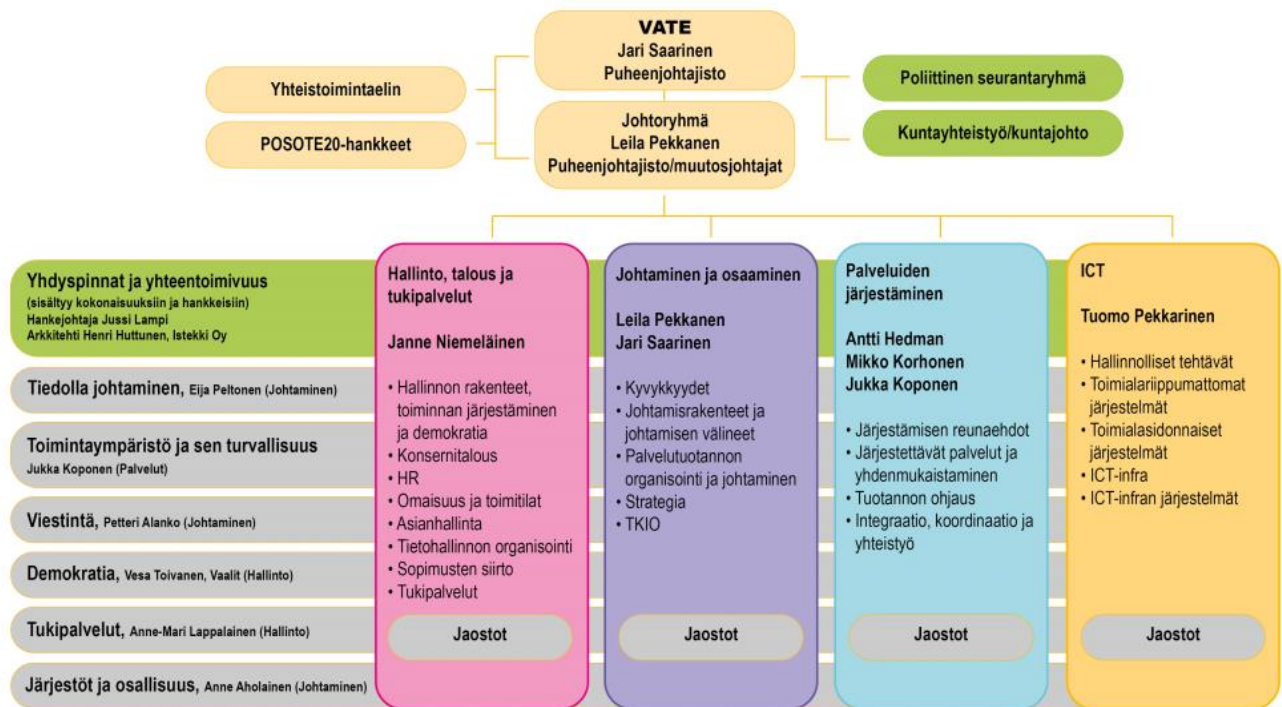
Hyvinvointialue vastaa vuodesta 2023 lähtien muun muassa seuraavista julkisista palveluista:

- Perusterveydenhuolto, esim. terveysasemien vastaanottotoiminta ja vuodeosastot
- Erikoissairaanhoito, esim. KYSin sairaalat
- Ensihoito, esim. ambulanssit
- Palo- ja pelastustoiminta
- Suun terveydenhuolto
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Äitiys- ja lastenneuvolat
- Aikuissosiaalityö
- Lastensuojelu
- Vammaispalvelut
- Ikääntyneiden asumispalvelut
- Kotihoito
- Kuntoutus
- Koulupsykologi ja kuraattori palvelut

Uudistuksen tavoitteena on järjestää kaikille alueen asukkaille laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja yhdenvertaisesti. Tavoitteena on myös kaventaa väestön hyvinvointi- ja terveyseroja. Pohjois-Savossa, kuten kaikkialla Suomessa, väestö ikääntyy ja tarvitsee aiempaa enemmän palveluja. Samaan aikaan syntyvyys laskee ja huoltosuhde muuttuu. Hyvinvointialueiden perustamisella vastataan näihin yhteiskunnan muutoksiin. Suuremmalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjällä on parempi mahdollisuus turvata sekä yhdenvertainen palvelujen saatavuus että toiminnan ja hallinnon tehokkuus.

Hyvinvointialueuudistuksen toimeenpano syksyllä 2021 ja vuonna 2022 jakautuu eri tehtäväkokonaisuuksiin, joiden alla käytännössä pystytetään uutta organisaatiota. Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimeenpano-organisaatio noudattelee kansallisen toimeenpanon tiekarttaa, ja on jaettu seuraaviin tehtäväkokonaisuuksiin: Hallinto, talous ja tukipalvelut, johtaminen ja osaaminen, palveluiden järjestäminen, ICT, sekä yhdyspinnat.

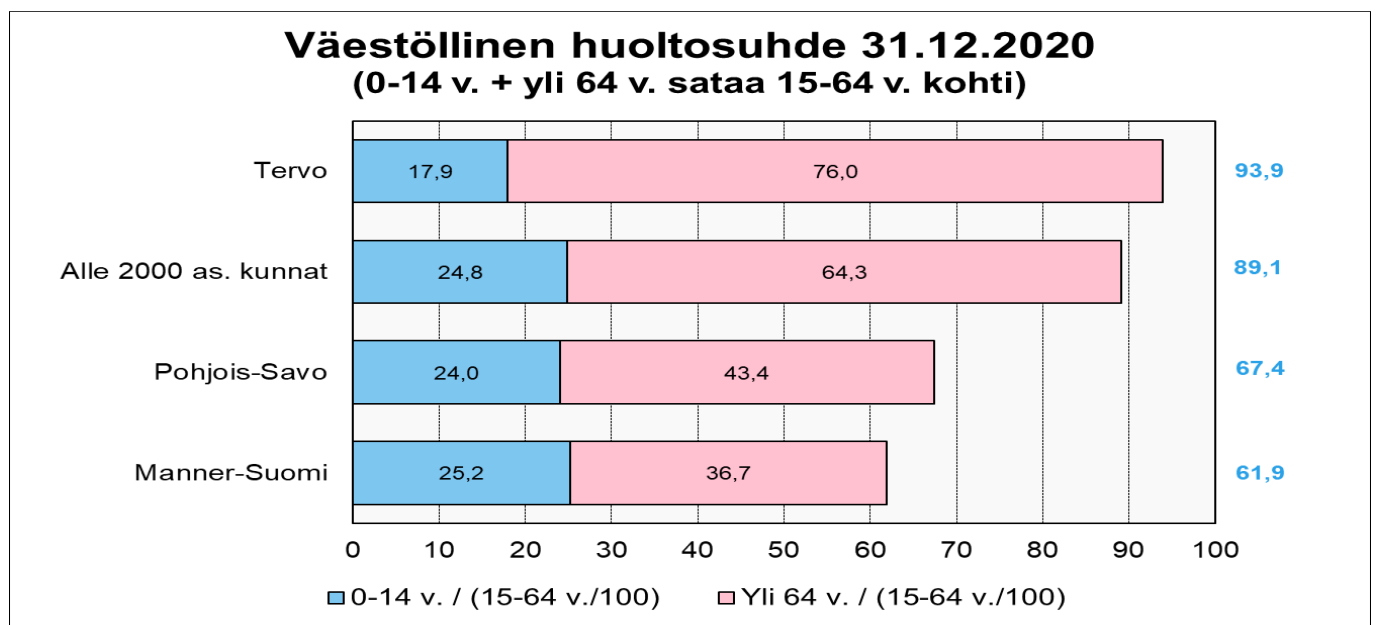
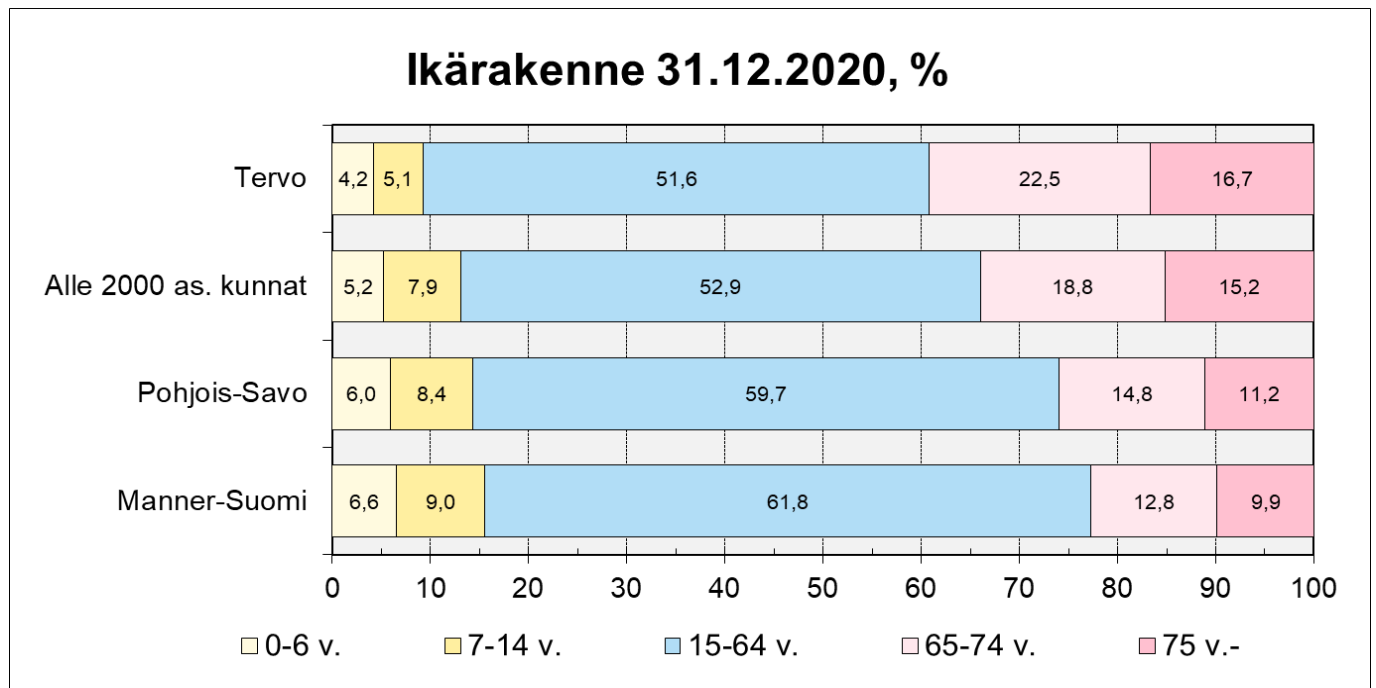

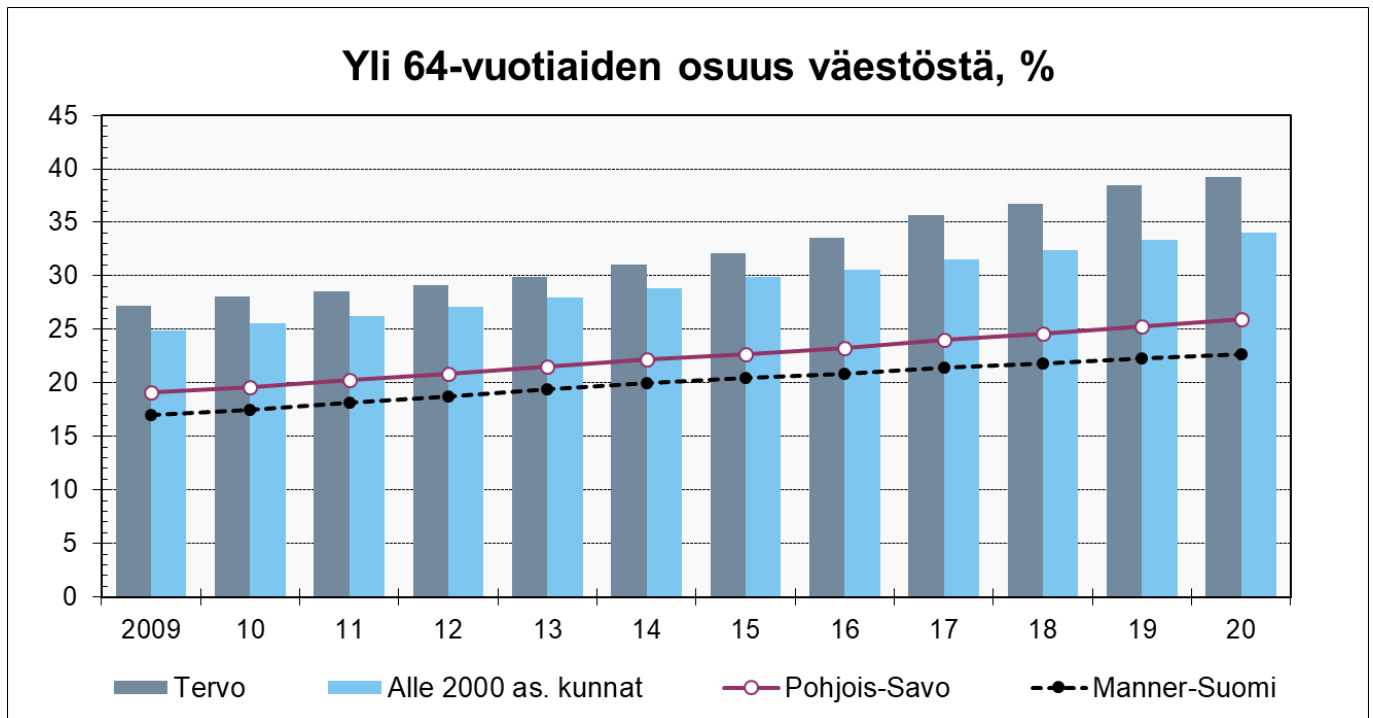
Tervon kunnan perusturvan palvelualueella osallistutaan aktiivisesti Pohjois-Savon Hyvinvointialueen valmistelutyöhön. Tervon kunnanvaltuusto on päätöksellään 30.9.2021 § 69 nimennyt Tervon kunnan osalta Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmisteluun muutosasiantuntijaksi perusturvajohtaja Minna Heikkisen 1.10.2021-28.2.2022 väliseksi ajaksi. Muutosasiantuntijan tarve loppuvuoden 2022 ajalle selvitetään tammi-helmikuun 2022 aikana. Perusturvajohtajan virkatehtäviin kuuluvat Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmistelu, vuoden 2022 ja suunnitelmavuosien 2023 ja 2024 talousarvion valmistelu, lautekuntatyöskentely perusturvan toimialueella sekä sosiaalityön johtaminen.

Tervon kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti perusturvan toimialueen arjen johtamista toteuttaa tarvittaessa kotihoitopalveluiden esimies perusturvajohtajan alaisuudessa. Lisäksi kotihoitopalveluiden esimies nimetään toimimaan tarvittaessa perusturvalautakunnan esittelijänä. Henkilöstöasioiden yhdyshenkilönä Tervon kunnassa toimii hallintojohtaja Kaija Tarvainen.

Väestörakenteen, palvelutarpeiden ja rakenteiden muutokset:

Kunnan väestörakenteen kehitys asettaa suuren haasteen sekä palvelujen tuottamiselle että hyvinvoinnin edistämistyölle. Muutosta kehityssuuntaan haetaan muun muassa aktiivisella elinkeino- ja asuntopoliittikalla sekä alueen elinvoiman kehittämällä yhdessä naapurikuntien kanssa. Palveluissa pyritään Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksen mukaiseen palvelurakenteeseen.

Sosiaalipalveluissa palvelurakenteita ja palvelutarpeita tarkastellaan edelleen kriittisesti, turvaten kuitenkin jokaiselle asiakkaalle lakisääteiset, palvelutarpeiden mukaiset palvelut. Kulurakennetta pyritään hillitsemään tehokkaalla palveluohjauksella sekä sosiaalitoimen yhteistyöskentelyllä.

Sosiaalityössä ja sosiaaliohjauksessa pyritään kiinnittämään huomiota ennaltaehkäisevien palveluiden kehittämiseen ja saatavuuteen. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus takaa asiakkaille yhdenvertaiset ja oikea-aikaiset palvelut sekä tukee henkilöstön työssä jaksamista. Kunnan sosiaalitoimen kulurakennetta voidaan hallita vain ammattitaitoisen henkilöstön turvin ja sosiaalityön resurssien ollessa kunnossa ennaltaehkäiseviin palveluihin ja palvelurakenteen kehittämiseen on mahdollista kiinnittää huomiota.

Lapsiperheiden parissa tehtävää sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta pyritään tehostamaan suuntaamaan ennalta ehkäisevään suuntaan. Palveluita ohjataan sosiaalihuoltolain suuntaan, unohtaen kuitenkin tarvittaessa lastensuojelun erityistarpeita.

Vanhusten pitkäaikaista laitoshoidoa järjestetään vain lääketieteellisin ja/tai hoidollisin perustein laitoshoidoa tarvitseville. Hoito järjestetään Keiteleen terveyskeskuksen vuodeosastolla.

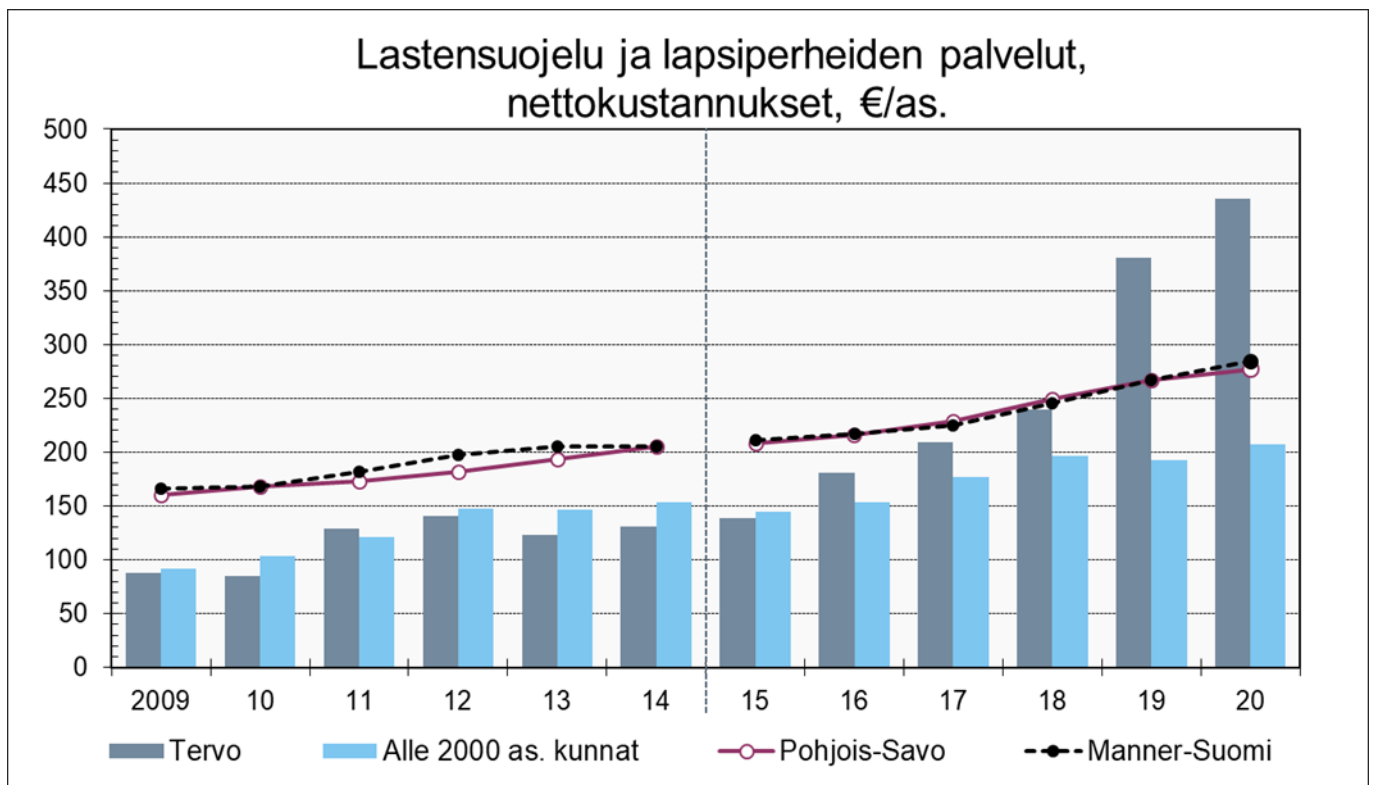
Ikäihmisten palveluissa pyritään Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuosituksen mukaiseen palvelurakenteeseen. Ikääntyneen väestön palvelurakennetavoitteet on asetettava ja niitä on seurattava siten, että huomioon otetaan iäkkäiden säännöllisesti käyttämien palvelujen lisäksi muutkin palvelutarpeiden kannalta keskeiset palvelut. Näiden palvelujen peittävyttä ja kohdentamista on myös seurattava. Tässä tarkoitettuja muita kuin säännöllisesti käytettyjä palveluja ovat ainakin:

- hyvinvointia edistävät palvelut (Vanhuspalvelulaki, 12 §),
- tilapäinen kotihoito,
- kuntoutumista edistävät palvelut, kuten fysioterapia ja toimintaterapia,
- apuvälinepalvelut, kuntoutumista edistävä päivätoiminta ja lyhytaikaishoito
- perhehoito

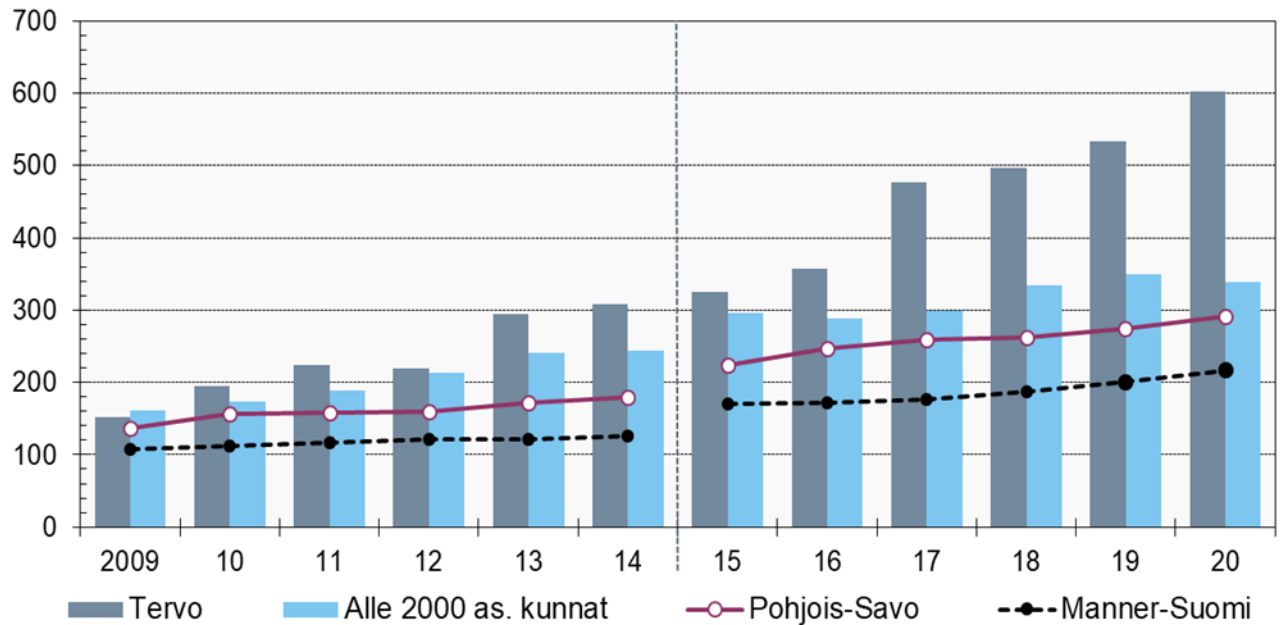
Tervon kunnan ikäihmisten palveluissa valmistaudutaan RAI-mittariston käyttöönottoon. Kotihoitopalveluissa on otettu käyttöön Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmä vuoden 2021 aikana ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöä tehostetaan talousarviovuoden 2022 aikana. Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmän avulla asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmat päivittyvät ajantasaisesti ja tämän toimivuutta tarkastellaan edelleen.

Vanhuspalveluiden muutoksiin valmistaudutaan osallistumalla yhteistyöhön Savon koulutuskuntayhtymän ja Savogrown kuntien kanssa järjestettävään lähihoitajakoulutukseen. Perusturvan toimialueen talousarvioon on sisällytetty Tervon kunnan perusturvalautakunnan päätöksen (perusturvaltk § 75 7.9.2021) mukaisesti määrärahat kahdelle lähihoitajan tutkintoon oppisopimuskoulutettavalle henkilölle. Koulutuksen tavoitteena on tuottaa alueelle ammattitaitoisia työntekijöitä vastaamaan alueen työvoimapulaan. Ikäihmisten palveluiden henkilökunnasta osa lisäkouluttautuu ja syventää osaamistaan oppisopimuskoulutuksin tai omalla ajalla tapahtuvien koulutuksien alueella järjestettävän lisäkoulutuksen avulla.

Perusturvan toiminta-alue on mukana Mansikka Ry:n OSPA-hankkeessa, jonka tavoitteena löytää yhdessä yli hallintokunta rajojen ja 3-sektorin toimijoiden kanssa uusia osallisuutta edistäviä palveluratkaisuja Tervolaisille kotona asuville ikäihmisille.

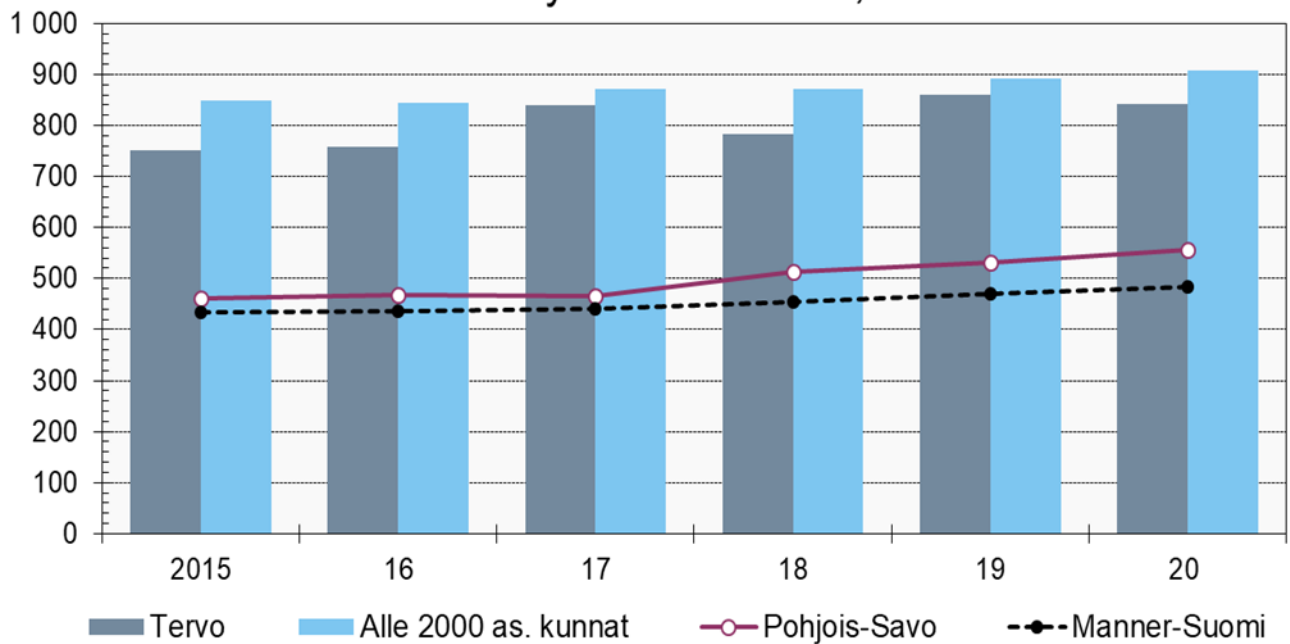

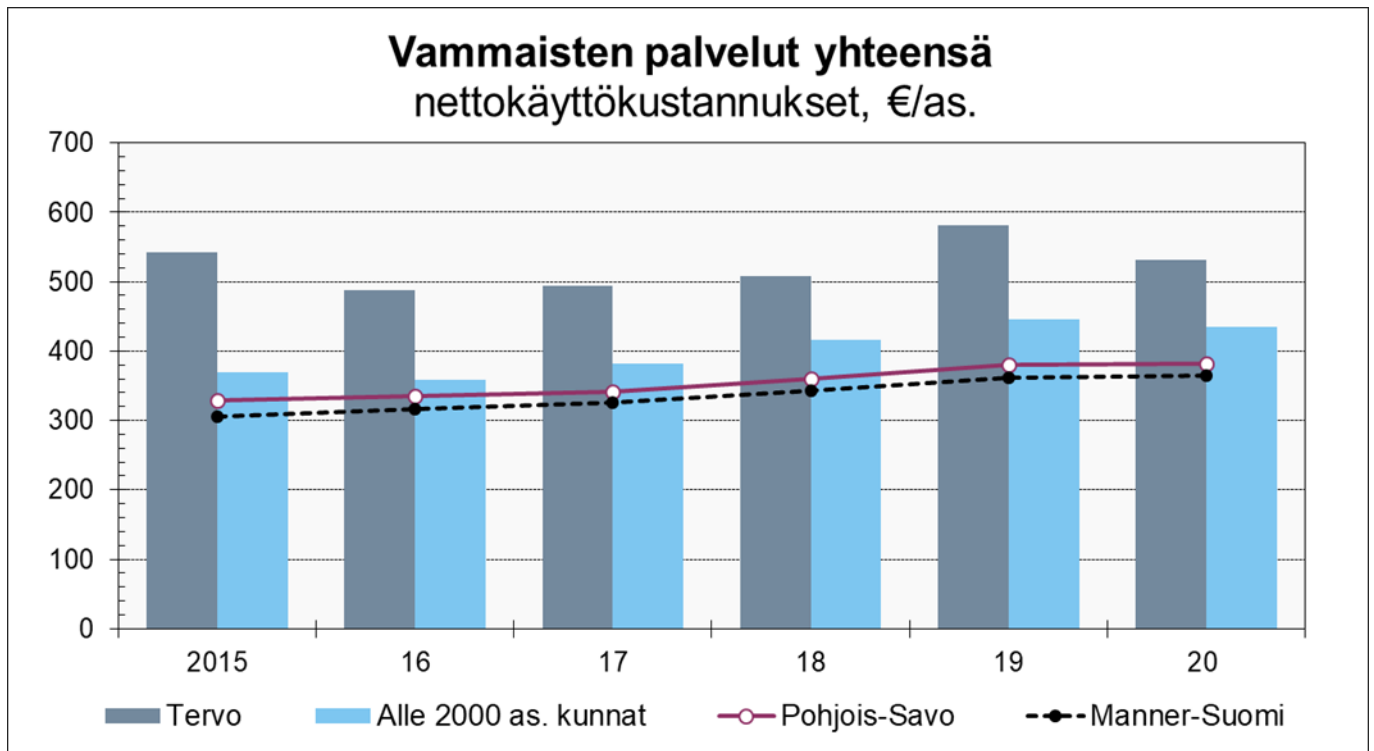
Kotipalvelun/kotihoidon nettokustannukset, €/as.

Sisältää vuodesta 2015 lähtien myös kotisairaanhoidon

Ikäntyneiden palvelut yhteensä nettokäyttökustannukset, €/as.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto		
Sosiaalihuollon palvelujen järjestämisen suunnittelu Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle.	Osallistutaan Pohjois-Savon Hyvinvointialueen suunnittelutyöhön. Valmistaudutaan palveluiden ja henkilöstön osalta Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle siirtymiseen 1.1.2023 alkaen.	
Lasten ja nuorten laitoshoidon ja muut lasten ja perheiden palvelut		
Sosiaalityön resurssin turvaaminen.	Sosiaalityön resurssin vakiinnuttaminen. Työparityöskentelyn turvaaminen vaativiin lastensuojelun tilanteisiin. Ostetaan työnohjausta sosiaalitoimen henkilökunnalle.	

	Ennalta ehkäiseviin lasten ja perheiden palveluihin panostaminen.	
Lapsiperheiden kotipalvelu	Lapsiperheiden kotipalvelu järjestetään sosiaaliohjaajan työpanoksella resurssien mukaan. Tarvittaessa kodinhoidolliset työt kotihoitopalveluiden tai ostopalvelun kautta.	
Alueellisen lastensuojelutyön yhteistyön kehittäminen.	Osallistutaan Pohjois-Savon Hyvinvointialueen työhön. Käytetään tarvittaessa ostopalvelua yhteistyöhön.	
Perhetyön turvaaminen.	Tuotetaan omana tuotantona; tarvittaessa ostetaan ulkopuolelta asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti.	
Perheneuvolatoiminnan jatkuminen	Perheneuvolatoiminnan yhteistyökuvion käynnistäminen SavoGrown kuntien välillä	
Vanhusten laitoshoido, kotihoito ja muut vanhusten ja vammaisten palvelut		
Vanhusten laitoshoidoa järjestetään vain lääketieteellistä hoitoa tarvitseville.	Laitoshoidoa tarvitsevat hoidetaan Keiteleen terveyskeskuksen vuodeosastolla. Tehostettua palveluasumista järjestetään yksityisiltä ostetuissa palveluissa, pääsääntöisesti Atendo Vuokossa Tervossa. Seurataan säännöllisesti palvelujen käyttöä. Kehitetään perhehoidon ja omaishoidon toimivuutta ja houkuttelevuutta.	
Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon työn vakiinnuttaminen.	Sosiaalihuollon ja kotihoidon palvelurakenteiden tarkastelu ja valmistautuminen Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle siirtymiseen.	

	Koko kotihoidon henkilöstörakenneteen tarkastelua jatketaan tehokkaamman tuottavuuden näkökulmasta. Tehollisen työajan seuranta. Kotihoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyötoimin toiminnan tarkoituksen mukainen jatkuminen. Kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeiden jatkuva arviointi 3-6 kk:n välein. Ostetaan työnohjausta kotihoitopalveluiden henkilökunnalle.	
Sotaveteraanien kotiapu	Sotaveteraanien kotona asumista tuetaan valtiolta saamien määrärahojen puitteissa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti.	
Vammaishuollon laitospalvelut, suojatyö ja kehitysvammatoiminta		
Päivä- ja työtoiminnan järjestäminen.	Vaalijalan Savoset toimintakeskus tuottaa edelleen päivä- ja työtoimintaa kehitysvammaisille ja sosiaalihuollollisille asiakkaille.	
Avohuollon ohjaus	Sosiaalityöntekijä vastaa palvelusuunnitelmien teosta yhdessä sosiaaliohjaajan kanssa. Käytännön avohuollon ohjaus asiakkaiden kotona ostetaan kotipalveluyrittäjiltä tai tuotetaan omana työnä sosiaaliohjaajan toimesta.	
Päihdehuollon palvelut		
Kiinnitetään huomiota päihdeongelmiin puuttumiseen ja kuntouttamiseen.	Päihdeongelmien ehkäisemiseksi järjestetään suunnitelmallisia kotiin vietäviä palveluita. Laitos- ja poliklinikkahoito järjestetään ostopalveluna palvelusuunnitelmien pohjalta.	

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vireille tulleiden, tai avoinna olevien lastensuojeluasioiden palvelutarpeen arvioinnit	42		0	-	-
Lastensuojelutarpeen selvitykset	11		0	-	-
Perhehoito asiakkaat/vuosi	6	5	4	-	-
Perhehoitopäivät/vuosi	2065	1 825	11 315	-	-
Perhehoito/€/pv	24,49-51,77	51,12	24,90-72,10	-	-
Lastensuojelulaitokset asiakkaat/vuosi	2	2	1	-	-
Lastensuojelulaitokset/päivät/vuosi	705	730	365	-	-
Lastensuojelulaitokset/€/pv	250-299	250-299	272	-	-
Lastensuojelun tukiperheet	1	1	0	-	-
Lastensuojelun tukihenkilöt	2	1	0	-	-
SHL:n mukaiset tukiperheet	10	9	16	-	-
SHL:n mukaiset tukihenkilöt	1	1	1	-	-
Perhetyöperheet/vuosi	1 (LS) 5 (SHL)	2 (LS) 2 (SHL)	3 (SHL)	-	-
Perhetyökäynnit/vuosi	127	100	75	-	-
Perheneuvolakäynnit/vuosi	93	80	80	-	-
VANHUSPALVELUT				-	-
Vanhusten laitoshoido	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hoitopäivät/vuosi	1061	280 (pitkäaikainen) 1500 (lyhytaikainen)	280 (pitkäaikainen) 1500 (lyhytaikainen)	-	-
Hoitopäivä €/vrk	259€	240 € (lyhytaikainen) 180 € (pitkäaikainen)	240 € (lyhytaikainen) 180 € (pitkäaikainen)	-	-
Vanhusten kotihoito	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Säänn. kotihoitoa saavat (14 % 75 vuotta täyttäneistä = 35)	sään. kopa 34, joista yli 75 v. 33 tilap. 83 yht. 105 sään. ksh 50, joista yli 75 v. 39 tilap. 45 yht. 85	75	75	-	-
Kotipalvelutunnit/vuosi	6362,5 h	8000	8000	-	-
Kodinhoitoapu/€/tunti				-	-

Tukipalveluasiakkaat	Ateria 22 vaate 6	100	80	-	-
Omaishoidontuen saajat (6 % 75 vuotta täyttäneistä = 15)	20	24	20	-	-
Päiväkeskuksen asiakkaat	6	6	6	-	-
Kotihoiton välitön asiakas- työ %	43,2 % josta asiak- kaan luona 25,3%	50	55	-	-
Kotisairaanhoidon välitön asiakastyö %	57,4 % josta asiak- kaan luona 25,3%	35	35	-	-
Kotihoiton asiakaskäynnin pituus ka min	14 minuuttia	15	15	-	-
Vanhusten tehostettu pal- veluasuminen	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Ostettu tehostettu palvelu- asuminen	31	27	34	-	-
Ostettu tehostettu palvelu- asuminen/asumispäi- vät/vuosi	11315	10 950	12 410	-	-
Ostettu tehostettu palvelu- asuminen €/pv	110-136,40	110,90-135	125-151,43	-	-
Vanhusten perhehoito	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asukkaita	6	4	2	-	-
Hoitopäivät/vuosi	1511	1 460	730	-	-
Perhehoito/€/pv.	51-54	51-54	52-61	-	-
VAMMAISPALVELUT				-	-
Kehitysvammaisten lai- toshoido	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vaalijalan laitoshoido	3	2	1	-	-
Vaalijalan laitoshoido hoito- päivät/vuosi	866	730	365	-	-
Laitoshoido/€/pv	299-399	295	319	-	-
Kehitysvammaisten pal- veluasuminen, Vaalijala	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Palvelukoti Kanerva asiakkaat	3	3	3	-	-
Kanerva hoitopv:t/vuosi	1095	1 095	1 095	-	-
Kanerva autettu asuminen €/pv	137	137	149	-	-
Kuutinharju	1	1	1	-	-
Autettu asuminen Kuutin- harju hoitopv:t/vuosi	365	365	365	-	-
Autettu asuminen Kuutin- harju/€/pv	109	131	156	-	-

Kehitysvammaisten palveluasuminen, muut palvelun tuottajat	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	6	6	6	-	-
Asumispäivät/vuosi	2190	2 190	2 190	-	-
Asumispäivä/€/pv. alin-ylin	104,44-167,73	109,83-167,73	119,5 - 167,73	-	-
Kehitysvammaisten perhehoito	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	2	2	2	-	-
Asumispäivät/vuosi	257	228	550	-	-
Hoitopäivähinta/€ keskim.	64,27-166	64,27-166	72,68-91	-	-
Kehitysvammaisten työtoiminta	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	6	6	4	-	-
Käyntipäivät/vuosi	704	1 200	1125	-	-
Toimintapäivä/€/vuosi	57-81,98	57	58	-	-
Vammaispalvelulain mukaiset palvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kuljetuspalveluasiakkaat	39 VPL	40	35	-	-
Henkilökohtaisen avun asiakkaat	13	10	14	-	-
Asunnon muutostyöt	9	3	4	-	-
MUUT SOSIAALIHUOLTO-LAIN MUKAISET PALVELUT					
Muiden perhehoito	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	4	4	3	-	-
Asumispäivät/vuosi	1125	1 125	1 095	-	-
Asumispäivä/€/pv.	53-59	54-60	62,15	-	-
Muiden työtoiminta	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	2	3	1	-	-
Käyntipäivät/vuosi		448	90	-	-
Toimintapäivä/€/vuosi		61	58	-	-
Muiden palveluasuminen ostopalveluna	TP2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Asiakkaat	9	9	8	-	-
Asumispäivät/vuosi	1920	3 285	2 920	-	-
Asumispäivä/€/pv. alin-ylin	68,44-256,33	68,44-156,33	103,6 – 162,27	-	-
PÄIHDEHUOLTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Päihdehuollon laitospalvelut/pv/v	0	10	10	-	-
Päihdehuollon laitospalvelut/€/pv	0	205	150	-	-
Päihdehuollon avopalvelut/asiakkaat/v	8	8	8	-	-

Päihdehuollon avopalvelut/ asiakaskäynnit/v	62 lähita- paamista 63 etäta- paamista	100	100	-	-
--	---	-----	-----	---	---

SOSIAALIPALVELUT

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	860 298	837.120	531.910	-	-
Toimintamenot	-4 855 070	-4.849.320	-4.958.180	-74	-74
Toimintakate (netto)	-3 994 772	-4.012.200	-4.426.270	-74	-74
Poistot ja arvonalentumiset	-4 169	-1.100	-4.850	-4	-4
Laskennalliset erät	-286 379	-79.320	-78.880		

=valtuustoon nähden sitovat erät**10.5.2 291 Toimeentuloturva (Tulosalue)**

Tulosalueen tilivelvollinen: Tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimieli-
men tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenet,
kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja, rakennustarkastaja/ympäristönsuojelu-
sihteeri) (Kuntalaki 410/2015 § 67; Kirjanpitolaki 655/1973).

Perusturvajohtaja ja perusturvalautakunta

Tulosalueen toiminnot**Tilivelvollinen**

292 Muu sosiaali- ja terveystoimi	Perusturvajohtaja
-----------------------------------	-------------------

Tulosalueen vakinainen henkilöstö

Toimistos sihteeri ja sosiaalityöntekijä (osa työpanoksesta)
--

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Toimeentuloturvaan kuuluvat toimeentulotuki (perus-, täydentävä- ja ehkäisevä toimeentulotuki), kuntouttava työtoiminta ja työmarkkinatuen kuntaosuus.

Perustoimeentulotuen käsittely siirtyi Kelalle 1.1.2017. Kunnat vastaavat edelleen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä.

Toimeentulotuen avulla turvataan vähintään perustuslaissa tarkoitettu välttämätön toimeentulo sekä edistetään henkilön tai perheen itsenäistä selviytymistä. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Kuntouttavan työtoiminnan tavoite on avata pitkään työttöminä olleille väylä suoraan työhön tai ensiksi työvoimahallinnon ensisijaisiin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ja sen jälkeen työhön. Toinen kuntouttavan työtoiminnan tavoite on parantaa toimintaan osallistuvan asiakkaan elämänhallintakykyä.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Kuntouttavan työtoiminnan palveluja ostetaan Savonetin työvalmennuskeskukselta ja Vesannon kunnan työpajalta, palvelua voidaan järjestää myös kunnan omassa toiminnassa.

Perustoimeentulotuen käsittely siirtyi Kelalle 1.1.2017. Kunnat vastaavat edelleen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta pyritään pienentämään työmarkkinatuella olevien tehokkaalla työllistämällä. Pitkäaikaistyöttömien palvelutarpeita kartoitetaan TYP-palveluiden piirissä. 1.6.2017 voimaan tullut Eläketukilaki (1531/2017) tarjoaa mahdollisuuden pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle siirtymiselle paremmin kuin aikaisemmin. Eläke-etuuksien mahdollisuuksia sekä asiakkaiden työkykyä tarkastellaan edelleen tehokkaasti pitkäaikaistyöttömien osalta. Asiakkaita ohjataan tehokkaasti myös työttömien terveystarkastuksiin, jotta asiakkaan työkykyä voidaan arvioida aikaisempaa paremmin. Tavoitteena on, että asiakkaat ovat oikeiden palveluiden ja etuuksien piirissä.

Tulosalueen toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Työmarkkinatuki		
Työmarkkinatuen saajien palveluohjauksen tehostaminen.	TYP-toiminnan jatkaminen suunnitellusti. Pitkäaikaistyöttömien ohjaaminen terveystarkastuksiin. Pitkäaikaistyöttömien etuuksien oikea-aikaisuuden tarkastelu.	
Kuntouttava työtoiminta		
Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen sitä tarvitseville.	Varaudutaan talousarviossa kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen 8 henkilölle. Kuntouttava	

työtoiminta järjestetään pääsääntöisesti kunnan omissa yksiköissä.

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2020	TA2021	TA 2022	TS 2023	TA 2024
Perustoimeentulotukea saavat kotitaloudet	19 täydentävää 17 ehkäisevää	0	10	-	-
Työmarkkinatukea saavat henkilöt	23-27 hlö/kk	16	20	-	-
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat / vuosi	3 (164 päivää)	6	8	-	-
Tehokkuus/taloudellisuus Toimeentulotuki €/asukas	-	-	-	-	-

TOIMEENTULOTURVA

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	1.655	3.870			
Toimintamenot	-142.643	-99.590	-120.170	-113	-106
Toimintakate (netto)	-140.988	-95.720	-120.170	-113	-106
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-4.165				

=valtuustoon nähden sitovat erät**10.5.3 295 Terveystoimi (Tulosalue)**

Tulosalueen tilivelvollinen: Tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja, rakennustarkastaja/ympäristönsuojelusihteeri) (Kuntalaki 410/2015 § 67; Kirjanpitolaki 655/1973).

Perusturvajohtaja ja perusturvalautakunta

Tulosalueen toiminnot**Tilivelvollinen**

296 Perusterveydenhuolto 297 Erikoissairaanhoito	Perusturvajohtaja
---	-------------------

Tulosalueen vakinainen henkilöstö**Tulosalueen toiminnan kuvaus**

Perusterveydenhuollon liikelaitos Kysteri vastaa yhdessä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ja kuntien kanssa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä ja palvelujen järjestämisestä yhdenvertaisesti. Tavoitteena on, että palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kuntalaisten toimintakyky, terveydentila ja siihen vaikuttavat tekijät seurannan perusteella edellyttävät. Palvelujen tarpeen arviointi toteutuu lääketieteellisen, hammaslääketieteellisen tai muun hoidon ja hoivan tarpeen arvioinnin mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon palvelut saadaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä, jonka jäsenkunta Tervo on. Sairaanhoitopiirien, terveyskeskusten ja kuntien hyväksymä sopimusohjausmalli erikoissairaanhoidon palvelujen tuottamisesta on ollut käytössä vuoden 1999 alusta alkaen.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Perusterveydenhuollon palvelujen järjestäminen siirtyi Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin Kysteri -liikelaitokselle 1.1.2012 alkaen. Tervon terveysasema muodostaa oman palveluryhmänsä ja Nilakan alueen kunnat yhteisen palveluyksikön. Terveystoimen tavoitteet on kirjattu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin Kysterin Ni-lakan toimialueen palvelusuunnitelmaan.

Tervon perusterveydenhuollon palveluiden tuottamista kehitetään yhteistyössä Kysterin ja Nilakan palvelualueen kuntien kanssa. Tavoitteena on tuottaa lähipalvelut kustannustehokkaasti uusien toimintatavoin ja ICT:tä hyödyntäen. Kehittämisprosessissa voidaan selvittää esimerkiksi toimintojen keskittämistä, toimipisteiden profiloitumista, henkilöstön resurssointia ja päivystyskäytänteitä.

Tällä hetkellä kiireellinen akuuttivastaanottotoiminta on Tervon terveysasemalla ma-to klo 8–16, pe klo 8–15. Arki-iltaisoin kello 16–20 sekä viikonloppuisin ja arkipäivinä kello 8–18 päivystys on joko Pielaveden tai Keiteleen terveysasemalla. Arkisin kello 20:n jälkeen ja viikonloppuisin kello 18:n jälkeen päivystys on Kuopiossa KYSin yhteispäivystyksessä. Röntgenpalvelut saadaan Keiteleen ja Pielaveden terveysasemilta.

Psykiatrisen laitoshoidon palvelut saadaan pääasiassa Julkulan sairaalasta Kuopiosta. Sairaankuljetus siirtyi vuoden 2012 alusta alkaen Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin järjestämisvastuulle. Erikoissairaanhoidon palvelut saadaan KYS:iltä.

Väestön ikääntyminen lisää lähitulevaisuudessa terveystarpeiden tarvetta ja käyttöä. Oleellista on perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toiminnan yhteen nivominen, terveyttä edistävät toimet ja palvelujen tarkoituksenmukainen käyttö sekä toimivat hoitoketjut terveydenhoidosta kotiin sekä kotihoidon järjestämät terveydenhuollon palvelut ja tukitoimet.

Terveystoimen vuoden 2019 talousarviomääräraha 4,286 milj. euroa jakautuu seuraavasti: erikoissairaanhoito 2,505 milj. euroa, perusterveydenhuolto 1,781 milj. euroa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Terveydenhuolto		

Vanhusten laitoshoidon järjestetään vain lääketieteellistä hoitoa tarvitseville.	Pitkäaikaishoitoa tarvitsevat hoidetaan Keiteleen terveyskeskuk- sen vuodeosastolla. Seurataan säännöllisesti palvelu- jen käyttöä. Valmistaudutaan Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle siirtymiseen.	
--	--	--

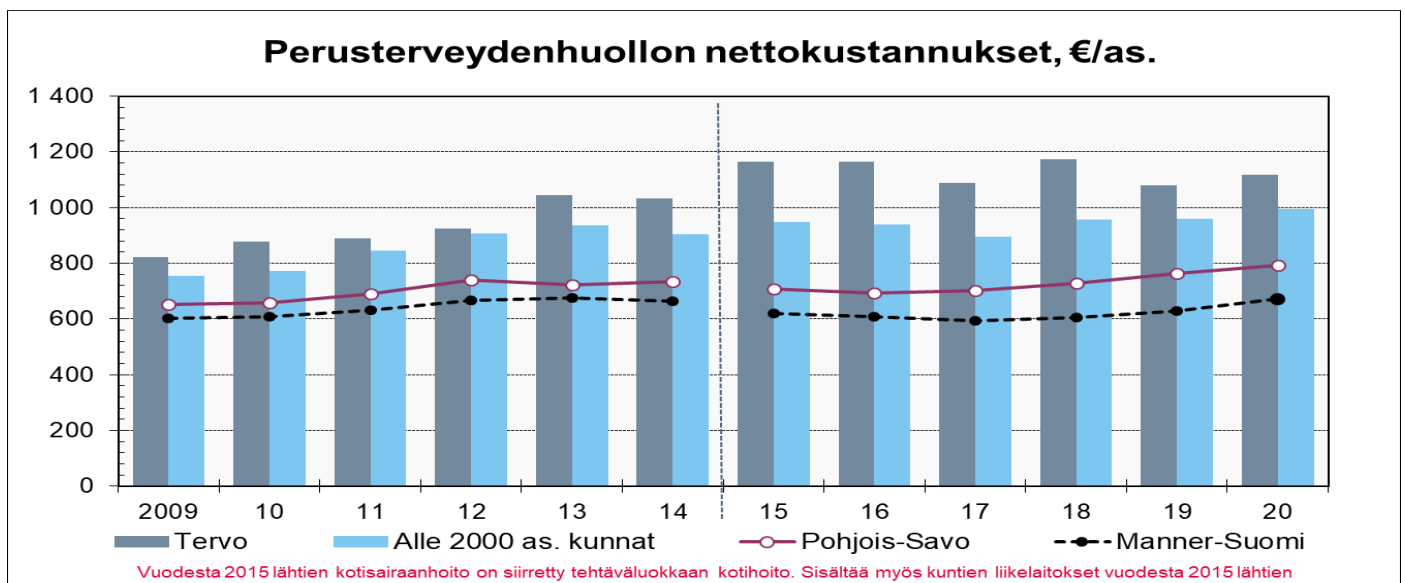
Terveydenhuollon osalta noudatetaan Liikelaitos Kysterin ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin laatimia talousarvioita sekä tavoitteita. Terveydenhuollon palveluiden käyttöä seurataan jatkuvasti. Vuodeosasto-
hoitoa järjestetään vain lääketieteellistä hoitoa tarvitseville ja asiakkaat kotiutetaan yhteistyössä tervey-
denhuollon kanssa mahdollisimman pian.

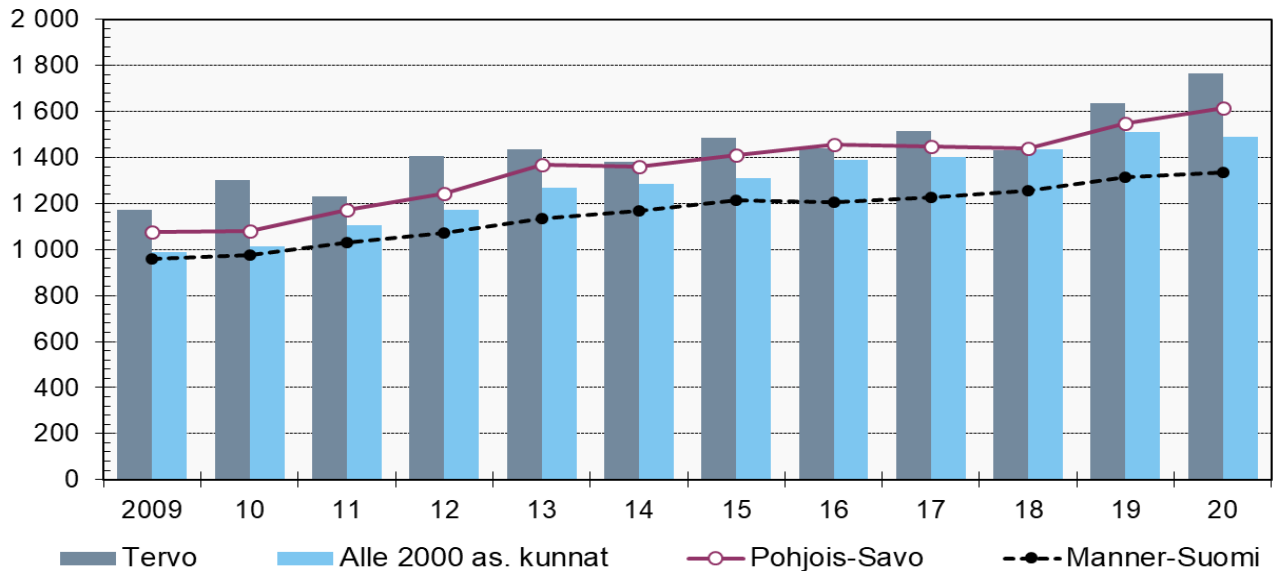
Palvelusopimuksen vuoden 2022 tavoitteet ja toimintalinjat ovat:

- ✓ sujuva hoidontarpeen arvio
- ✓ kotiin vietävien palveluiden kehittäminen
- ✓ uudet vastaanoton toimintamallit
- ✓ etäyhteyksien hyödyntäminen ja laajentaminen omassa toiminnassa
- ✓ erikoissairaanhoidon jalkautuvien palveluiden rinnalle etäkonsultaatiot
- ✓ sähköisten palveluiden laajentaminen
- ✓ Omni-potilastietojärjestelmän käyttöönotto
- ✓ kunnan kanssa tehtävän yhteistyön jatkaminen ja syventäminen

Sosiaalitoimessa pyritään noudattamaan varhaista puuttumista ja nopeaa hoitoonohjausta, mikäli asiak-
kaiden tilanteet vaativat terveydenhuollon palveluita. Tervon kunnan kotisairaanhoidon työaikamuutokset
vuoden 2018 aikana kaksivuorotyöhön tukevat asiakkaiden kotiutumista terveydenhuollon palveluista
mahdollisimman nopeasti asiakkaan voinnin niin salliessa.

Liikelaitos Kysterin osalta valmistaudutaan Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle siirtymiseen.

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset, €/as.**TERVEYSTOIMI**

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	2.300				
Toimintamenot	-4.340.795	-4.205.840	-4.173.300	-73	-73
Toimintakate (netto)	-4.338.495	-4.205.840	-4.173.300	-73	-73
Poistot ja arvonalentumiset					
Laskennalliset erät	-4.454				

=valtuustoon nähden sitovat erät**SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA**

Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen liittyvä valmistelutyö vaatii paljon erityisesti esimiesasemassa olevien työntekijöiden työpanosta, mikä on poissa normaaliin toimintaan ja tehtävien hoitamiseen käytetystä työajasta. Muutostilanne edellyttää, että tehtävät ovat hyvin organisoidut, mutta tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan tehtäviä voidaan myös jakaa useammalle työntekijälle.

Sisäisenä riskinä on ollut sosiaalitoimen henkilöstön, erityisesti esimiesasemassa olevien henkilöiden, mutta myös perustyötä tekevien erityisesti sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus. Henkilöstön vaihtuvuus asettaa koko perusturvan toimita-alueen yhtenäisen toteuttamisen haasteelliseksi. Henkilöstön riittävyys sekä sopeutuminen Tervon kunnan sosiaalitoimen työtapoihin ja toimintaohjeisiin voivat aiheuttaa merkittävän sisäisen riskin.

Tervon kunnan sosiaalitoimessa on ollut usean vuoden ajan haaste palkata ammattitaitoisia, pätevyysvaatimukset täyttäviä sosiaalityöntekijöitä ja luoda pysyvyyttä sosiaalityöhön. Palveluiden laatua ja työyhteisön ilmapiiriä huonontaa sosiaalitoimen henkilöstön, erityisesti esimiesasemassa olevien henkilöiden, mutta myös perustustyötä tekevien sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus. Henkilöstön vaihtuvuus ja riittävyys asettaa koko perusturvan toiminta-alueen yhtenäisen toteuttamisen haasteelliseksi.

Sosiaalitoimen organisaatio on henkilöstön vähäisyydestä ja asiakkaiden palvelutarpeista johtuen hyvin haavoittuva organisaatio. Viime vuodet ovat osoittaneet, että erityisesti sosiaalityöntekijöiden runsas vaihtuvuus, rekrytoinnin haasteet sekä työkokemuksen vähäisyys vaativat runsaasti ohjausta, neuvontaa ja tukea työyhteisöltä.

Työvoiman tarvetta ja niukkuutta kuvaa se, että henkilöstön äkillisten poissaolojen ja virkavapaiden paikkaamiseen nykyisellä henkilöstöllä ei ole mahdollisuuksia pitkäaikaisesti. Ylityötä yksikössä syntyy välittömästi, mikäli yksikin työntekijä on poissa. Päteviä sosiaalityön sijaisia on haastavaa saada lyhyisiin sijaisuuksiin.

Työnantajan edustajan on tullut yhdistellä eri työtehtäviä ja tämä aiheuttaa pitkällä aikavälillä haasteen henkilöstön työssä jaksamisessa ja viihtyvyydessä. Jatkuva työtehtävien yhdistely aiheuttaa turhaa kitkaa työnantajan edustajan ja työntekijöiden välille, kuten myös hämmennystä asiakkaille siihen, kuka asiakkaan asiaa milloinkin hoitaa.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus takaa asiakkaille yhdenvertaiset ja oikea-aikaiset palvelut sekä tukee henkilöstön työssä jaksamista. Kunnan sosiaalitoimen kulurakennetta voidaan hallita vain ammattitaitoisen henkilöstön turvin ja sosiaalityön resurssien ollessa kunnossa ennaltaehkäiseviin palveluihin ja palvelurakenteen kehittämiseen on mahdollista kiinnittää huomiota.

Jatkuva asiakkaiden palvelutarpeiden muutos ja siihen vastaaminen aiheuttavat suuren taloudellisen riskin. Palvelutarpeiden kehitystä ja palvelutuotantoa seurataan säännöllisesti (esimerkiksi SAS- ja toimituskokoukset). Tehostetun palveluasumisen yksikkö Vuokon rakennuksen myyminen Attendo Oy:lle ja tehotetun palveluasumisen siirtymisen kokonaisuudessaan kunnan omasta tuotannosta yksityiselle palveluntuottajalle aiheuttavat haasteen sosiaalitoimen henkilöstön osaamiselle ja valvontavastuun lisääntymiselle Tervon kunnan alueella.

10.6 300 Sivistyslautakunta (Toimielin)

Kehittämisen tavoitteet ja haasteet sivistyslautakunnan tulosalueiden (Koulutus- ja Vapaa-aikatoiminta) palveluiden tuottamisessa vuosina 2018-2025

Sivistystoimen palvelut tuotetaan ja palveluita kehitetään sivistystoimen rahoituksen mahdollistamin resurssein Hallitusohjelman 2019, Kuntaliiton sivistyspoliittisen ohjelman ”Sivistyksen suunta 2025” ja Tervon kuntastrategian 2018-2025 mukaisesti.

A. Sivistystoimen rahoitus

Kunnan sivistystoimen valtionosuus koostuu kahdesta osasta

- Valtiovarainministeriön (VM:n) *kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta* sekä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM:n) *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta*.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää opetuksen järjestäjälle rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien ikäluokkapohjainen valtionosuus ei kata. Tervossa *lisärahoitusta* saadaan vuonna 2022 ja lähivuosina pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetukseen.

Tervossa ei ole omaa lukio-opetusta eikä toisen asteen koulutusta. Tällöin OKM:n laskennallisista esi- ja perusopetuksen sekä vapaa-aikatoimen valtionosuusperusteista *vähennetään* asukaslukuperusteinen kunnan oma rahoitusosuus. Rahoitusosuus siirtyy valtionosuuksina suoraan ko. opetuksen järjestäjille.

Kunnan rahoitusvastuu kasvaa peruspalveluiden rahoituksesta. Palveluiden tuottaminen maksetaan ennistä enemmän kunnan omilla verotuloilla.

- B. **Sivistystoimen (koulutus- ja vapaa-aikatoiminnan) palveluiden tuottaminen ja kehittämisen sivistystoimen tulosityksiköissä** rahoituksen mahdollistamin resurssein Hallitusohjelman 2019, Kuntaliiton sivistyspoliittisen ohjelman ”Sivistyksen suunta 2025” ja Tervon kuntastrategian 2018-2025 mukaisesti vuosina 2018-2025:

Tavoitteet	Toteutuma 2018-2025
Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittäminen Lapset ja nuoret voivat hyvin	Esi- ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta muodostettu yksi kokonaisuus 8/2019 lukien Yhtenäiskoulun joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintasuunnitelma 1.1.2020 lukien Resurssi-opettaja OKM:n erityisavustus koronan aiheuttamien haittojen korjaamiseen 13 000 € syksyn 2020 ajan. Henkilöstön osallistuminen opetuksen ja ohjauksen laatua vahvistaviin koulutuksiin. Ohjauksella omalle polulle -hanke. SavoGrow kuntien yhteinen hanke, jonka tavoitteena on edistää perusopetuksen oppilaanohjauksen vaikuttavuutta sekä tukea, kehittää ja vahvistaa opinto-ohjauksen toimintatapoja ja alueellista yhtenäisyyttä. Tavoitteena on

	myös kehittää perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheen siirtymiä tukevia oppilaanohjauksen toimintatapoja suunnittelemalla myös tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen käytänteitä. Oppivelvollisuusiän nostaminen 18 vuoteen ja oppivelvollisuuden laajentaminen toiselle asteelle. Tervon kunnan hallintosääntö 12.8.2021. Työryhmän ja viranhaltijoiden vastuunjaot. Päiväkoti Kurrekummun ryhmä- ja henkilöstöjärjestelyt 1.8.2018 lukien (Siv.ltk 13.3.2018) ja 1.8.2020 lukien (Siv.ltk. 29.9.2020 § 53); Kaikilla lapsilla on täysipäiväinen, kokoaikainen ja subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus. Yli 3-vuotiaiden kokoaikaisessa palvelussa olevien lasten ryhmäkokoo määräytyy siten, että ryhmässä on yksi työntekijä seitsemää lasta kohti. OKM:n erityisavustus koronan aiheuttamien haittojen korjaamiseen 3 000 € käytetään henkilöstön digiosaamisen kehittämiseen 7/2021 mennessä. Nuorisotyön poikkihallinnolliset tavoitteet (Siv.ltk. 28.1.2020 § 8): Hyte-työ; Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Nuorten kansalaistoiminnan, osallistumisen, kuulluksi tulemisen ja vaikuttamisen tukeminen; Lapsi- ja nuorisoneuvosto (Hallintosääntö 22.9.2020 8-9 §:t) ja/tai Nuorisovaltuusto (Kuntalaki 410/2015 26 §; Siv.ltk. 24.2.2020 § 18) Seudullinen sote-palveluiden ja sivistystoimen yhteistyö Monialainen ja poikkihallinnollinen nuorisotyö; NOP-verkosto Nuorten ja heidän perheiden tukeminen arjessa yhdistämällä perhe- ja nuorisotyö (lasten ja nuorten sosiaalista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja hyvinvointia tukevan toimintamallin kehittäminen; keinojen etsiminen koulumotivaation lisäämiseen, haasteellisen käyttäytymisen hallintaan, päihteettömyyteen; vanhemmuuden tukeminen: Perhetyö 3 vuotta (40 % sivistys/60 % perusturva) 8/2020 lukien; Etsivä nuorisotyö Nuorten työllistäminen ja ohjaaminen jatko-opintoihin; TYP-verkosto; KOTELLO-hanke 1.12.2019-30.11.2022 Nuorisotila Mantun varustaminen nuorten näköiseksi kohtaamispaikaksi Ammatillisen nuorisotyön kohdentaminen kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen Nuorten harrastamisen tukeminen; mielekäs tekeminen
Kaikenikäisten kuntalaisten yhteistoiminnallisuus ja uudenlaiset kuntalaisaktiivisuuden muodot	Kuntalaisten illat Kunnan internet-sivujen kyselyt SavoGrow`n kuntien Vuokko-projekti=sähköinen demokratia-alusta;

Osallistuminen ja osallistaminen; kuulluksi tuleminen ja vaikuttaminen Sosiaalisen median käyttö vaikuttamisen kanavana ja tiedon jakamisessa Ulkoinen ja sisäinen viestintä	Sosiaalisen median käyttö vaikuttamisen kanavana ja tiedon jakamisessa Kirjastovirkailijan työajasta 20 % viestintään ja markkinointiin
Älypohjaisen teknologian sovellutukset	Älypohjaisen teknologian sovellutukset / Digitalisaatio ja verkkopohjaiset palvelut; Digipalvelulainsäädännön muutos 12/2020 mennessä; kaikista palveluista tulee olla tarjolla sähköinen palvelukanava, ei paperilomakkeita; Koululla Priimus ja Vilma käytössä, tarvitaan lisäohjelmien käyttöönottoa; mm. hakemusasiakirjat (esiopetukseen ja kouluun hakeminen, kirjastokortit, tilavaraukset, avustushakemukset, kuntosalikorttien ostaminen ym. mahdollistettava sähköisinä); sähköiset asiakirjat mahdollistavat asian hoidon sähköisen käsittelyn ja arkistoinnin; asiakas tunnistautuu esim. pankkitunnuksilla, vastaanotettava viranomaisen käsittelee asian, asiankäsittely sijaisvoimin haasteellista, tietosuoja; kaikki sähköiset asiakirjat tulevat vain käsittelevälle viranomaiselle
Koulun ja kirjaston ICT-infran uusimisen ja nykyaikaistaminen	Koululla on otettu opettajien ja oppilaiden yhteiskäyttöön Chromebook 360 -hybridilaitteita. Käyttöön otettaessa on pilotoitu ja testattu laitteiden ja pilviympäristön soveltuvuutta laajempaan käyttöön ottoon kaikille henkilökohtaisena oppimisen työvälineenä. Laitteet on liitetty koulun nykyiseen Google GAFE -pilviympäristöön. Koulun Chromebook 360 –hybridilaitteiden / muiden laitteiden ja ympäristöjen (PedaNet, O365, Nilakan verkon ym) käyttö 2022. Päätökset jatkosta käyttäjäkokemuksen perusteella; oppilaat, henkilöstö; raportointi osavuosisikatsauksissa.
Palveluiden suunnittelu ja päätösten tekeminen palvelurakenteista kuntalaisia kuullen, uutta kokeillen, poikkihallinnollisesti, ylisukupolvisesti ja verkostoituen yhteistyötahojen kanssa Palvelujen käyttäjien yksilöllisyys, eriytyvien palveluodotusten huomioon ottaminen	Palvelutarpeiden ja -rakenteiden tarkastelu talousarvion 2022 yhteydessä AP/IP-toiminnan, koulun ja päiväkodin henkilöstön yhteistyö Opettajayhteistyö Vesannon kunnan kanssa Järjestöyhteistyö palveluiden tuottamisessa
Kulttuurin rooli terveyden ja hyvinvoinnin sekä kunnan elinvoiman edistämiseksi	Kulttuuripalvelut eri ikäryhmille
Liikunnan rooli terveyden ja hyvinvoinnin sekä kunnan elinvoiman edistämiseksi Liikunnallisen elämäntavan ja arjen tukeminen	Liikunta- ja nuorisopalveluiden esimiehen työajan käyttö ohjaustoimintaan taajamassa ja kyläkunnilla Liikkuva päiväkotitoimi Liikkuva koulu

Arjen turvallisuuden ja viihtyisyyden / Vapaa-ajan viettomahdollisuuksien parantaminen	Kaikkien kuntalaisten <i>liikunta- ja virkistysalueen suunnittelu ja rakentaminen</i>: Työryhmä jatkaa 7.5.2019 ja 11.6.2019 aloitettua koulun läheisyyteen sijoittuvan kaikenikäisten liikunta- ja virkistysalueen suunnittelua yhteistyössä Savonia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Alue suunnitellaan ja rakennetaan samanaikaisesti koulurakentamisen kanssa. Koulun päärakennuksen kuntoa ja sisäilman laatua seurataan ja tarvittaviin korjaustoimenpiteisiin ryhdytään. "Tervon kunnan perusopetusta, kirjastoa ja kuntalaisia palvelevan <i>"Suomen parhaan kyläkoulun"</i> suunnittelija- ja rahoitusvaihtoehtoja on selvitetty ja kartoitettu vuonna 2019 (Khall. 2.4.2020 § 94). Kvalt.13.12.2019 § 73; "Tervon kunnan vuoden 2020 ja suunnitelmavuosien 2021-2022 talousarvio: Kunnanhallitus tekee vuonna 2020 päätöksen "Suomen paras kyläkoulu" - hankkeen käynnistämisestä ja vuoden 2020 talousarvioon on varattu 15 000 euron määräraha. Tekninen suunnittelu ja kilpailutus aloitetaan vuoden 2020 keväällä ja tehdään vuoden 2021 kesään mennessä. Vuoden 2021 kesällä aloitetaan koulun rakentaminen. Uuden koulurakennuksen arvioidaan olevan käytössä syksyllä 2022. Koulusta suunnitellaan ja rakennetaan monitoimitila, jota voivat kuntalaiset käyttää monipuolisesti. Kirjasto sijoittuu uuteen koulurakennukseen". Suunnittelu ei edennyt keväällä 2020. Suunnittelu tehdään syksystä 2020 alkaen. Tavoitteena on rakentamisen aloittaminen 2021. Oppilasmääräennusteet ja aiempi määräaikainen päätös yläluokkien säilymisestä sekä nykyinen kunnan rakennuskanta otetaan huomioon suunnittelussa. Tervon kunnan hallintosääntö (Kvalt. 22.9.2020) 16 §: Kunnanhallitus päättää kunnan rakennushankkeiden huonetilaohjelman, alustavan kustannusarvion ja luonnospiirustusten hyväksymisestä, pääpiirustusten hyväksymisestä sekä rakennushankkeiden urakoitsijoiden valitsemisesta. Khall. 2.4.2020 § 94: Päätös käynnistää Tervon kunnan perusopetusta, kirjastoa ja kuntalaisia palvelevan "Suomen parhaan kyläkoulu" -hankkeen. Valtuutus kunnanjohtajalle jatkaa suunnittelija-, toimittaja- ja rahoitusvaihtoehtojen selvittämistä. Khall. 25.8.2020 § 212: Suomen metsäkeskus ja Kehittämisyhtiö SavoGrow toteuttavat Ratkaisu on puussa -kehittämishanketta, jonka tavoitteena on mm. tukea kuntia niiden rakennushankkeissa. Hankkeen kautta on tuotu esille, että Savonia Ammattikorkeakoulun neljännen vuoden opiskelijat pystyvät ns. yritysprojektina tekemään erilaisia tilasuunnitelmia sekä kustannusarvioita rakennuksille, kuten kouluille. Hankkeen ensimmäisestä vaiheesta ei muodostu kunnalle kustannuksia. Jatkovaiheet päätetään erikseen.
---	--

	Työryhmä / Savonian ammattikorkeakoulun edustaja 17.8.2020: Alustavan tilasuunnitelman ja kustannusarvion osalta tehdään yhteistyötä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa. Khall. 25.8.2020 § 212: Päätös kunnan sitoutumisesta yhteistyöhön Savonia ammattikorkeakoulun kanssa Suomen paras kyläkoulu -hankkeen osalta. Valmistelutyöryhmän nimeäminen. Khall 21.9.2021 § 241: Palveluyhtiö Viisarit Oy esittelee kokouksessa Suomen paras kyläkoulu -hankkeen hanke- ja tilasuunnitelman valmistelua. Koulurakennuksen kuntokartoitus toimeenpannaan vkolla 42. Hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen kunnanhallituksen nimeämä työryhmä ja sivistyslautakunta perehtyvät suunnitelmaan ja tekevät kunnanhallitukselle esityksen koulun rakentamisesta. Lopullisen päätöksen rakentamisesta tekee kunnanvaltuusto kunnanhallituksen esityksen pohjalta.
Päätösten valmistelu ja päätösten tekeminen	Johtajien avoin toiminta yhteistyössä ja erilaiset näkemykset ja ideat kuullen Päättäjien vahva tahto, oikea asenne ja rohkeus luoda uutta toimintakulttuuria

C. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)

Valtakunnalliset HYTE-työn tavoitteet, sisällöt ja kohderyhmät ovat seuraavat:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Mihin sillä pyritään?

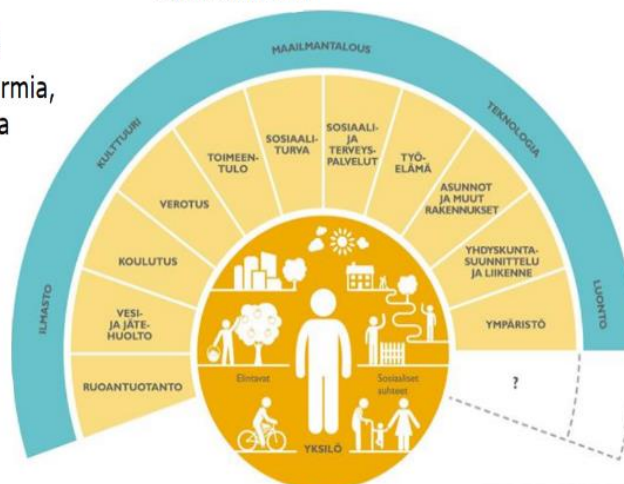
- kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja
- ylläpidetään ja parannetaan hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä
- vahvistetaan mielenterveyttä
- ehkäistään sairauksia, tapaturmia, syrjäytymistä ja osattomuutta

Mitä se on?

- Laaja-alaista kaikkia hallinnonaloja velvoittavaa terveyteen ja hyvinvointiin sekä niiden taustatekijöihin vaikuttamista
- Suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista

Keneen se kohdistuu?

- Yksilöön
- Väestöön
- Yhteisöihin
- Elinympäristöön

HYTE-työn tavoitteet vuonna 2022:

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön seuranta	Mittareiden ja koetun hyvinvoinnin seuranta, raportointi	
Monialaisen hyte -työskentelyn vahvistaminen	Järjestöyhteistyö, kolmas sektori, poikkihallinnollinen työskentely, johtoryhmätyöskentely	
Osallisuuden vahvistaminen	Osallisuudella uusia palveluratkaisuja -pilottikuntatyöskentely, kuntalaisten osallistaminen laajemmin	
Mielen hyvinvoinnin ja terveyden vahvistaminen, päihteiden käytön vähentäminen	Hyvällä mielellä Pohjois-Savo kehittämisohjelma Ehkäisevä päihdetyö	

10.6.1 301 Koulutustoiminta (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvolliset: Kuntalain (410/2015) 67 §:n ja Kirjanpitolain (655/1973) tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanhallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, rakennustarkastaja, ympäristönsuojelutarkastaja ja ympäristöterveysjohtaja).

Sivistyslautakunta ja Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
--

Tulosalueen toiminnot**Tilivelvollinen**

310 Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
320 Peruskoulut	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
340 Musiikkikoulutus/Toisen asteen koulutus	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
350 Aikuiskoulutus	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
355 Muut peruskoulupalvelut	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava

Tulosalueen henkilöstö

Hallinto: Sivistystoimen johto osana varhaiskasvatuspalveluiden esimiehen virkaa (30%) ja toimistosih-teeri.

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuspalveluiden esimies (60% varhaiskasvatus/sivistys 30%/HYTE 10%), 2 varhaiskasvatuksen opettajaa, 4 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja 1 laitoshuoltaja.

Esi- ja perusopetus: Tervon Yhtenäiskoulun rehtori, 1 esiluokanopettaja, 4 luokanopettajaa, 1 perusopetuksen erityisopettaja, erityisluokanopettaja, biologian/maantiedon ja opinto-ohjauksen lehtori, englannin/toisen kotimaisen kielen lehtori, matematiikan/fysiikan ja kemian lehtori (täytetty määräaikaaisesti)

matemaattisten aineiden tuntiopettajuutena), kotitalouden/matematiikan lehtori (täytetty määräaika- sesti kotitalouden tuntiopettajuutena yhteistyössä Vesannon kanssa), musiikin päätoiminen tuntiopet- taja yhdessä Vesannon kunnan kanssa. Kaksi osa-aikaista koulunkäynnin ohjaajaa (vakinainen ja määräaika-ainen) sekä 2 kokoaikaista koulukäynninohjaajaa (vakinainen ja määräaika-ainen).

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia; tukea lapsen oppimisen edellytyksiä; toteuttaa monipuolista pedago- gista toimintaa; järjestää tukea varhaiskasvatuksessa; kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustai- toja; toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huol- tajaa kasvatustyössä.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyk- siä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemus- ten avulla.

Perusopetuksen tehtävänä on oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen yhteis- työssä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittä- miseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Ope- tus edistää osallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyy- teen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustami- seen.

Kunta järjestää alueella asuville oppivelvollisuusikäisille esi- ja perusopetusta joko kunnan omina tai kuntien yhteisinä palveluina. Kunnan omana palveluna järjestetään esiopetus ja 1-9 vuosiluokkien pe- rusopetus. Lisäopetusta järjestetään tarvittaessa. Suonenjoen kaupunki järjestää esi- ja perusopetuk- sen entisen Rieponlahden koulupiirin, Käpysaaren, Linnonsaaren ja Lieteniemen alueiden oppilaille. Tervon kunta vastaa kuljetus- ja muista erikseen sovituista kuluista. Oppilaalla, joka on siten vammau- tunut tai kehityksessään viivästynyt, ettei hän menesty peruskoulun muussa opetuksessa tai joka tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi ei sopeudu peruskoulun muuhun opetukseen, ja jolle ei voida järjestää opetusta omassa kunnassa, järjestetään tilaisuus käydä toisen kunnan tai valtion tai yk- sityistä erityiskoulua tai -luokkaa asianomaisen koulun ylläpitäjän kanssa sovittavalla tavalla.

Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutus järjestetään yhteistyössä 19 kunnan kanssa Kuopion kaupungin koulutuspalvelukeskuksen kanssa (OKKU-verkosto). Lisäksi Savon koulutuskuntayhtymän (Sakkyn) kanssa on tehty koko kunnan henkilöstöä koskeva koulutussopimus.

Musiikinopetus järjestetään pääsääntöisesti yhteistyössä Sisä-Savon kuntien kanssa Suonenjoen mu- siikkiopistossa Suonenjoen kaupungin 15.2.2006 tehdyn sopimuksen mukaisesti tai yksittäisten opiske- lijoiden osalta muissa oppilaitoksissa asianomaisen oppilaitoksen ylläpitäjien kanssa sovittavalla ta- valla. Tervon kunta maksaa tervolaisten opiskelijoiden lukuvuosismaksut.

Toisen asteen lukio- tai ammatillista koulutusta ei järjestetä Tervon kunnassa. Tervolaisten toisen as- teen opiskelijoiden kustannukset sisältyvät valtionosuusjärjestelmässä kunnan laskennalliseen, asu- kasmääräperusteiseen omarahoitusosuuteen, joka vähennetään kunnalle maksettavasta valtionosuus- desta.

280 €:n suuruinen avustus myönnetään Tervossa kotipaikkansa säilyttävälle yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskeleville tervolaisille opiskelijoille kunnanvaltuuston päätösten ja ohjeiden mukaisesti.

Aikuiskoulutusta järjestetään Sisä-Savon kansalaisopistossa. Tavoitteena on tarjota kuntalaisille mahdollisuus yleissivistävään ja harrastuneisuuteen pohjautuvaan koulutukseen.

Tulosalueen palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset vuosina 2019-2025 / palvelurakenteiden, henkilöstön ja kiinteistöjärjestelyjen sopeuttaminen väheneviin palvelutarpeisiin

Varhaiskasvatusta ”Sivistyksen suunta 2025” visioi vuodelle 2025 seuraavasti:

”Varhaiskasvatuspalvelun järjestämisestä vastaa kunta ja sitä järjestetään joustavasti ja monipuolisesti. Toiminta on monipuolista ja lasten liikkumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen on osa normaalia varhaiskasvatusta.”

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Varhaiskasvatus toteutetaan Varhaiskasvatuslain 540/2018 §:n 2 mukaisesti 36 -paikkaisessa Kurrekummun päiväkodissa. Tällä hetkellä kunnassa ei ole tarvetta perhepäivähoitajille, vaan päiväkodin tilat riittävät kaikille hoitoa tarvitseville lapsille.

Kurrekummun päiväkodissa mahdollistetaan turvallinen ympäristö ja hyvä pohja lapsen ilolle, leikille, pohdinnalle ja oppimiselle yhdessä muiden lasten ja aikuisten kanssa. Henkilökunta toimii kasvatuskumppanuuden arvopohjan mukaisesti, johon kuuluu olennaisesti toisten työntekijöiden ja vanhempien kunnioittaminen. Vanhempia pyritään osallistamaan entistä vahvemmin päiväkodin arkeen. Henkilökunta pyrkii yhtenäiseen kasvatustajatteluun yksilöinä toisiaan arvostaen ja keskustellen.

Varhaiskasvatuksen tavoitteet Kurrekummun päiväkodissa:

- lasten sosiaalisten taitojen tukeminen
- lasten omatoimisuuden ja luovuuden kehittäminen
- lasten ja perheiden osallisuuden lisääminen
- laadukkaan ja kehittävän pienryhmätoiminnan tarjoaminen
- lapsen leikkitaitojen vahvistaminen sekä
- erityisen tuen tarpeen huomiointi ja tuen tarjoaminen.
- lasten ja perheiden liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Toiminta Kurrekummun päiväkodissa:

Monipuolinen pienryhmätoiminta (taiteellinen ilmaisu, liikunta, kädentaidot, enkkuryhmä, motoriiikkar ryhmä, musiikki, mediakasvatus).

Molemmat ryhmät toteuttavat monipuolista pienryhmätoimintaa. Pienryhmätoiminnan perusteet pohjautuvat varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja päiväkodin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Pienryhmätoiminnassa lapset toteuttavat oppimisen eri alueita. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan kunkin päivän lapsiryhmän tarpeiden ja osaamisen mukaan, jokainen lapsi yksilöllisesti huomioiden. Eri-

tyinen painotus on liikunnalla. Toinen erityinen painopiste Kurrekummussa on luonto oppimisympäristönä. Se mahdollistaa monipuolisen, pedagogisen toiminnan varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueiden osalta.

Kattavat erityisen tuen toimintamuodot (kielen kehitys, vuorovaikutustaidot, matemaattiset taidot)

Päiväkodissa toteutetaan lasten kehityksen ja kasvun tarpeita vastaavaa erityisen tuen toimintaa. Kurrekummun päiväkodissa työskentelee vakituisesti erityislastentarhanopettaja, joka pystyy kattavasti seuraamaan ja havainnoimaan toimintaa ja kehittämään tarvittavia erityisen tuen toimintamutoja.

Varhaiskasvatuksen toiminnan ja palvelurakenteiden kehittäminen vuonna 2022

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	Kolmevuotisen liikuntahankkeen aikana kehitettyjä käytänteitä varhaiskasvatuksen arjessa jatketaan ja kehitetään edelleen	
Pienten lasten pedagogiikan kehittäminen	Kouluttautuminen Arjen käytänteiden kehittäminen	

Esiopetusta ”Sivistyksen suunta 2025” visio vuodelle 2025 seuraavasti:

”Esiopetus toimii osana varhaiskasvatusta ja perusopetusta. Esiopetus ja perusopetus muodostavat johdonmukaisen ja saumattoman kokonaisuuden osana lapsen elinikäisen oppimisen ketjua. Esiopetuksen päätyä lapsella on hyvät valmiudet koulunkäynnin aloittamiseen.”

Perusopetusta ”Sivistyksen suunta 2025” visio vuodelle 2025 seuraavasti:

”Perusopetuksen keskeisinä tehtävinä ovat oppimisen ja oppilaan hyvinvoinnin edistäminen. Opetuksessa käytetään digitaalisia, avoimia oppimisympäristöjä. Perusopetuslain kokonaisuudistus on toteutettu. Oppiainejakoisesta opetuksesta on siirrytty ilmiöpohjaiseen kokonaisopetukseen.”

Yhtenäiskoulussa alle 10 oppilaan ikäluokkien siirtyessä yläluokille **yläluokkalaisten** (7-9-luokkien) **oppilasmäärä laskee** ennusteen mukaan lukuvuoden viiden lukuvuoden ajaksi 20-24 oppilaaseen. 17 oppilaan siirtyessä yläluokille lukuvuonna 2025-2026 oppilasmäärä nousee 37 oppilaaseen, mutta laskee seuraavana lukuvuonna 34 oppilaaseen ja sen jälkeen 20-30 oppilaaseen.

Yhtenäiskoulun oppilasmäärän ennustetaan olevan seuraava:

Tervon Yhtenäiskoulun oppilasmäärä 2020-2037 (0-9 -luokat / 2020-2035 (7-8 -luokat)													
	esiopetus	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	0-6 lk	7 lk	8 lk	9 lk	7-9 lk	0-9 lk
2020-2021	7	7	19	12	8	5	8	66	6	6	8	20	86
2021-2022	14	7	7	19	12	8	5	72	8	6	6	20	92
2022-2023	11	14	7	7	19	12	8	78	5	8	6	19	97
2023-2024	10	11	14	7	7	19	12	80	8	5	8	21	101
2024-2025	7	10	11	14	7	7	19	75	12	8	5	25	100
2025-2026	11	7	10	11	14	7	7	67	19	12	8	39	106
2026-2027	5	11	7	10	11	14	7	65	7	19	12	38	103
2027-2028	13	5	11	7	10	11	14	71	7	7	19	33	104
2028-2029									14	7	7	28	
2029-2030									11	14	7	32	
2031-2032									11	11	14	36	
2032-2023									10	11	11	32	
2033-2034									7	10	11	28	
2034-2035									11	7	10	28	
2035-2036									5	11	7	23	
2036-2037									13	5	11	29	

Yläluokkien oppilasmäärän vähenemisestä johtuen kunnassa on tehty laaja Yläkouluselvitys 2018-2019.

Kunnanvaltuuston päätöksen (Kvalt. 13.5.2019 § 21) mukaisesti yläkoulun opetus järjestetään myös jatkossa osana Tervon Yhtenäiskoulua. Reunaehdoiksi on asetettu riittävät aineenopettajat, seuranta lukuvuosittain ja lukuvuoden 2023- 2024 lopussa tehtävä laaja selvitys, jonka jälkeen arvioidaan yläkoulun opetuksen jatko Tervossa.

Päätös on perusteltu pedagogisin perustein sekä uudenlaiset opetusjärjestelyt mahdollistavalla uuden oppimisympäristön rakentamisella. Järjestelyn on todettu olevan taloudellisesti kustannusneutraali suhteessa opetuksen järjestämiseen naapurikunnissa.

Lukuvuosina 2019-2022 yläluokkien opetus on järjestetty kotikunnassa sopeuttamalla ryhmäjaot ja opettajien työmäärät vähenevään oppilasmäärään.

Lukuvuonna 2021-2022 **esiopetusryhmän opetus** on integroitu alkuopetuksen yhteyteen kevyemmin kuin kahtena edellisenä vuonna.

Lukuvuoden 2021-2022 aikana erityisopetuksen palvelu- ja resurssitarpeiden arviointi jatkuu. Lukuvuoden 2022-2023 erityisopetusjärjestelyt tehdään kevään arvioinnin perusteella.

Keiteleen kunnan hallinnoimat **kuraattori- ja perheneuvolapalvelut** tuotetaan yhteisesti Nilakan kuntien alueelle. Kuraattori työskentelee Tervon Yhtenäiskoulussa päivän viikossa. Koulupsykologin rekrytointi on osoittautunut olevan haasteellista. Palvelut ostetaan ostopalveluina, ellei kuntien yhteistä koulupsykologia saada rekrytoitua.

Esi- ja perusopetuksen pedagoginen kehittäminen vuonna 2022

Tavoitteet	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Arvioinnin kehittäminen	Oppimis- ja arviointikeskustelujen laajempi käyttöönotto kaikilla vuosiluokilla	
Oppilaanohjauksen kehittäminen	Luokanohjaajan roolin vahvistaminen oppilaanohjauksessa	
Yhtenäisen opinpolun kehittäminen	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nivelvaiheen kehittäminen	

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Päivähoidon lasten määrä 31.12.	36	36	32	32	32
Läsnäolopäivät päiväkodissa	1692/ 2078 kokoai- kaista 174/ 295 osa-ai- kaista Yht. vuonna 2020: 3770 läsnäolopäi- vää kokoaikaisilla lapsilla 469 läsnäolopäivää osa-aikaisilla lap- silla (huom. korona- vuosi!)	4600 koko- aikaista 600 osa-ai- kaista			
Ilta-, yö- ja viikonloppuhoitoa tarvitsevien lasten määrä	6/7	7	4	4	4

Lasten kotihoidon tukea saavat lapset	14/12	12	12	15	15
Yksityisen hoidon tukea saavat lapset	0/0	0	0	0	0
Kurrekummun päivähoiton nettomenot/€/asukas/vuosi	397 600 € 264 €/asukas	415 500 272 (1530 asukasta 31.12.2019)	414 200 275	415 000	415 000
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä 20.9.	kevät 21 syksy 14	15	12	12	12
Koululaisten AP/IP -toiminta	2 500 € 1,6 €/asukas	16 180 1080€/lapsi	24 360 2030€/lapsi	24 400	24 400
Perusopetuksen oppilasmäärä 20.9	kevät 94 syksy 86	kevät 86 syksy 85	kevät 92 syksy 97	kevät 97 syksy 101	kevät 101 syksy 100
Peruskoulun tuntikehys vkt/vuosi	kevät 258 syksy 265,5	kevät 265,5 syksy 266,5	kevät 266,5 syksy 270	kevät 270 syksy 270	kevät 270 syksy 270
Kuljetusoppilaiden (0-9 lk/AP-IP) määrä	58	54	65	60	60
Kuljetuskustannukset €/kuljetusoppilas	131 500 € 1 460 €/oppilas (luvussa esi- ja peruskoulu sekä ap/ip. koronakevät selittää pieneksi jäävää lukua)	135 000 2 500	140 000 2 150	140 000 2 350	140 000 2 350
Perusopetuksen nettomenot €/oppilas/vuosi	1 271 500 € 14 130 €/oppilas	1 445 190 17 000	1 390 050 15 620	1 400 000	1 400 000
Perusopetuksen nettomenot €/asukas	844 € (1506 asukasta)	850	910 (31.12.2020 1506 asukasta)	900	900

Kansalaisopistopalveluita "Sivistyksen suunta 2025" visioi seuraavasti:

"Kuntien järjestämät vapaan sivistystyön palvelut vastaavat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin. Ne tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, yhteisöllisyyden kasvulle ja kulttuuritoiminnalle. Kansalaisopistojen palvelut ovat monipuolisia, tasa-arvoisia sekä elämänmittaisia ja -laajuisia. Niitä on saatavilla lähi- ja etäpalveluina alueellisesti kattavasti koko Suomessa."

Tavoitteena on "järjestää kansalaisopiston opetus Sisä-Savon kunnista Leppävirralle laajentuneessa toimintaympäristössä nykyisin resurssein ja vakiintuneiden palvelutarpeiden mukaisesti".

Kansalaisopistoa hallinnoi Suonenjoen kaupunginhallitus. Kansalaisopiston yhteistyötoimikunnassa on Tervon kunnanhallituksen nimeämät edustajat. Sisä-Savon kansalaisopiston opistosopimusta muutettiin (Siv.ltk 1.9.2020 § 41).

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kansalaisopiston ope- tustuntien määrä yh- teensä	Toteutuneet tunnit 1155, (suunnitellut tunnit 1455), 558 opiskelijaa (37 % kuntalaisista)	1230	1230	1230	1230
Kansalaisopiston netto- menot €/asukas	39 800 € 26 €/asukas	43 710 29	44160 29	44 200	44 200
Konservatorio-opetuk- sen kustannukset/opis- kelijat	2 940 € 2 € / asukas	3 000	4 000	4 000	4 000

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

- a) toiminnalliset riskit
- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

KOULUTUSTOIMINTA

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	139.428	115.160	82.520	82	82
Toimintamenot	-1.972.675	-2.166.810	-2.150.820	-2.193	-2.194
Toimintakate (netto)	-1.833.247	-2.051.650	-2.068.300	-2.111	-2.112
Poistot ja arvonalentumiset	-17.273	-17.650	-22.000	-25	-26
Laskennalliset erät	-169.713	-88.550	-87.450		

=valuustoon nähden sitovat erät

10.6.2 361 Vapaa-aikatoiminta (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen:

Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
--

Tulosalueeseen kuuluvat tulosityksiköt/toiminnot

Tilivelvollinen

362 Kirjastotoiminta	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
370 Kulttuuritoimi	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
380 Nuorisotoimi	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava
390 Liikuntatoimi	Varhaiskasvatuspalveluiden esimies/sivistystoimen vastaava

Tulosalueen henkilöstö

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden esimies, kirjastovirkailija (80%), liikunta- ja nuorisopalveluiden esimies.

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin; tiedon saatavuutta ja käyttöä; lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa; mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen; aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Tervon kunnankirjasto kuuluu Nilakan kuntien virtuaalikirjastojen verkkoon sekä Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoon. Palvelut tuotetaan kirjaston aukioloaikoina entiseen tapaan asiakkaita henkilökohtaisesti palvellen. Aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin kirjasto toimii omatoimikirjastona.

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kunnan tehtävänä on myös järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä.

Kuntien nuorisotyötä säätelee *Laki nuorisotyöstä* (1285/2016).

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa; *nuorisopolitiikalla* tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista; *nuorisotoiminnalla* tarkoitetaan nuorten omaehtoista toimintaa.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee olla tarpeen mukaan *yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.*

Nuorten parissa tehtävän työn lähtökohtana ovat nuorten osallisuus ja oikeudet. Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tulee olla monipuolisia ja yhdenvertaisia. Nuorisotyö vahvistaa sosiaalisesti, edistää fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä lisää hyvinvointia.

Liikuntatoimen tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa; väestön hyvinvointia ja terveyttä; fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista; lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä; liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; huippu-urheilua; liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita; sekä eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle: järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä.

Vapaa-ajan palveluita ”Sivistyksen suunta 2025” visioi vuodelle 2025 seuraavasti:

”**Kirjasto- ja tietopalveluilla** edistetään väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin sekä muihin sivistystä, kansalaistoimintaa ja elinikäistä oppimista tukeviin kokemuksiin. Paikallisten palvelutarpeiden pohjalta järjestettävät palvelut ovat pääosin maksuttomia.

Kulttuuripalveluiden merkitys alueen elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta on suuri. Jokaisella on oikeus kulttuuripalveluihin iästä, kulttuuritaustasta ja elämäntilanteesta riippumatta ja palvelut ovat luonteva osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää.

Kuntalaiset **liikkuvat** terveytensä kannalta riittävästi ja saavat siitä iloa, elämyksiä ja työkykyä. Kuntien liikuntapalvelut ovat kohtuuhintaisia ja helposti saavutettavissa. Ennaltaehkäisevänä työmuotona terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta on koko kunnan yhteinen asia.

Nuorisotyöllä on vahva rooli monialaisissa palveluketjuissa. Kunnan eri hallinnonalat ovat myös aktiivisia nuorisosioiden hoitajia. Nuorisotyö on nuorista välittämistä ja kasvun tukemista nuorten omissa yhteisöissä. Lapset ja nuoret voivat kotikunnassaan hyvin ja kokevat olevansa osa yhteisöä.”

Tulosityksiköiden tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Kirjastopalvelut	Lähikirjastopalvelut, omatoimikirjasto, seutulainat ja kaukolainat. Kirjaston digituki säännöllisesti ja joustavasti Kirjaston kotipalvelua kehitetään, tiedotetaan asukkailla ja ikäihmisten läheisille Kirjastotoimintaa kehitetään kirjastoverkko Rutakossa ja osallistutaan aluekirjastoyhteistyöhön Asukkaita osallistetaan: kehittämisidea- ja palautekyselyt, tapahtumat, uuden kirjaston suunnittelu	

	Tulevan kirjaston paikan selvittäminen ja suunniteluun osallistuminen Kirjaston henkilökunta koulutautuu	
Kulttuuripalvelut	Kuntalaisten ikärakenne huomioidaan kulttuuritapahtumien järjestämisessä Asukkaita osallistetaan tapahtumissa ja/tai niiden suunnittelussa (mm. puistokonsertti virastotalon pihalla) Palvelukotiin järjestetään kulttuuriohjelmaa Kesänäyttely tai -tapahtuma museoaitoissa yhteistyössä Tervo-seuran ja Eerikkalan kanssa Kirjastossa näyttelyjä, näyttelytilaa tekijöille Kotiseutuarkiston paikan selvittäminen Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö Järjestöyhteistyön kehittäminen Pohjois-Savon alueellisen kulttuurin kehittämisminta	
Nuorisopalvelut	Nuorten illat Tapahtumat Kesäleirit Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö	
Liikuntapalvelut	Liikunta- ja kuntosalin sekä liikunta-alueiden ylläpito ja kehittäminen Tapahtumat Järjestöjen tukeminen ja yhteistyö Ikäihmisten toimintaa ylläpitävä ja ennaltaehkäisevä työ Yhteistyö perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa	

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kirjaston lainat/asukas	Kevätkausi: Kokonaislainaus 5649, lainat/as. 6,3 Kirjalainaus 4716 eli 3 kirjallainaa / asukas. 31.12: Kokonaislainaus 13 118, joka sisältää myös 19 kaukolainaa. Kirjalainat 11931. E-aineistolainoista Tervon asukaslukuperusteiset	7	7	7	7

	osuudet Rutakossa: E-kirjojen lainausmäärä 250 ja e-kirjahankinnat 209, Viddla-elokuvapalvelua käytettiin 79 kertaa, käyttäjiä 64. E-press- sanomalehtipalvelua käytettiin 736 kertaa, avattuja sivuja 11 115. Vuonna 2020 Naxos-musiikkipalveluun kirjautettiin 12 kertaa ja kuunneltiin 46 teosta. Kirjalainat vähenivät ed. vuodesta 19,75% ja kaikki lainat 24%. E-aineistokulut kasvoivat 135%, koska niitä hankittiin Rutakkoon koronatilanteenkin takia tavallista enemmän.				
Kirjaston käyttäjät/asukasluku	Kävijöitä 1.1.-17.3. 3064 ja kesäkuussa 856, yhteensä tammi-kesäkuussa 3920 (2,6 käyntiä / asukas). Fyysisiä asiakaskäyntejä vuoden aikana 8867 (joista heinä-joulukuussa 4947). 392 kirjastoasiakasta (26 % tervolaisista) käytti kirjastoa vuonna 2020.	27 %	27 %	27 %	27 %
Kirjastotoimen nettomenot/asukas	140 900 € 94 €/asukas	154 610 101	151 620 100	151 700	151 700
Avustukset kulttuurijärjestöille	1 800 € jaettiin viidelle yhdistykselle, joista kaksi on kyläyhdistyksiä. Avustuksia maksettiin 1699 €.	1 500	1500	1500	1500
Kulttuuritoimen nettomenot/asukas	21 200 € 14 €/asukas	40 260 26	46 420 30	46 500	46 500
7-29 vuotiaiden nuorten määrä		320	320	320	320
Nuorisotilan käyttäjien määrä/vuosi	Ennallaan	100 (kävijämäärä)	1800 (käyttökerrat)	1800 (käyttökerrat)	1800 (käyttökerrat)
Avustukset nuoris- ja liikuntajärjestöille	Nuorisoavustukset: 1 800 € 3 järjestölle Liikunta-avustukset: 3 150 € 4 järjestölle	6 900	8400	8400	8400
Nuorisotoimen nettomenot/asukas	79 550 € 53 €/asukas	110 350 72	98 120 65	100 000	100 000

Liikuntasalivuorojen määrä	39	30	30	30	30
Kuntosalikorttien määrä	Henkilökunta 10 kpl, yli 70-v 38 kpl, muut 190 kpl, yht. 238 kpl	170	230	230	230
Liikuntatoimen nettomenot €/asukas	178 340 € 118 €/asukas	211 620 138	187 550 124	190 000	190 000

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

- a) toiminnalliset riskit
- b) johtamisjärjestelmän riskit
- c) tukitoimintojen riskit
- d) taloudelliset riskit
- e) omaisuusriskit
- f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet
- g) henkilöriskit
- h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi.

VAPAA-AIKATOIMINTA

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020 €	Talousarvio 2021 €	Talousarvio 2022 €	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	84.131	58.580	60.500	61	61
Toimintamenot	-504.434	-575.270	-552.130	-553	-553
Toimintakate (netto)	-420.303	-516.690	-491.630	-492	-492
Poistot ja arvonalentumiset	-42.600	-32.800	-27.280	-27	-26
Laskennalliset erät	-94.672	-25.070	-24.630		

=valuustoon nähden sitovat erät

10.7 650 Ympäristöterveyslautakunta (Toimielin)

10.7.1 651 Ympäristöterveydenhuolto (Tulosalue)

Tulosalueen tilivelvollinen: Kuntalain 75 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat (kunnanvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakuntien jäsenet, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja, rakennus-tarkastaja/ympäristönsuojelusihteeri, ympäristöterveysjohtaja)

Ympäristöterveyslautakunta ja ympäristöterveysjohtaja

Tulosalueen toiminnot

Tilivelvollinen

660 Hallinto	Ymp.terv.johtaja
670 Ympäristöterveysvalvonta	Ymp.terv.johtaja
680 Eläinlääkintähuolto	Ymp.terv.johtaja

Tulosalueen vakainainen henkilöstö

Hallinto: Ympäristöterveysjohtaja ja toimistosihteeri (osa-aikainen)

Ympäristöterveysvalvonta: Suonenjoki 3 ympäristöterveystarkastajaa, Pielavesi 1 ympäristöterveystarkastaja

Eläinlääkintähuolto: Keitele 1 kunnaneläinlääkäri, Pielavesi 3 kunnaneläinlääkäriä, Rautalampi 1 kunnaneläinlääkäri, Suonenjoki 2 kunnaneläinlääkäriä (toinen koko alueella muita sijaistava kunnaneläinlääkäri), Tervo 1 kunnaneläinlääkäri, Vesanto 1 kunnaneläinlääkäri (yhden kunnaneläinlääkärin virasta aiheutuva kustannus jätetään talousarviossa huomioimatta, koska virka on ollut avoinna lähes kaksi vuotta ja siihen ei ole ollut hakijoita), Tervon yhteistoiminta-alue 1,4 valvontaeläinlääkäriä 1eläintenhoitaja

Tulosalueen toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, zoonosien ja eläintautien ennaltaehkäisy sekä eläinlääkäripalvelut ja talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluu kansanterveyslaissa määriteltujen lakien (terveydensuojelulaki, elintarvikelaki sekä tupakkalaki) mukainen kunnille kuuluva valvonta. Lisäksi valvotaan lääkelain mukaista nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviä ovat mm. toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus, valvontakohteiden toimintaa koskevien ilmoitusten tai hakemusten käsittely ja niistä annettavat todistukset tai tehtävät päätökset (ennakkovalvonta), luvanvaraisen toiminnan päättyessä perumispäätösten teko ja lopetusilmoitusten käsittelystä annettavat todistukset, valvontakohteisiin suoritettavat säännölliset, suunnitelman mukaiset tarkastukset sekä mahdollinen jälkivalvonta, näytteenotto tarvittaessa, lainsäädännön noudattamatta jättämisestä tai ilmeistä terveyshaittaa aiheuttavasta toiminnasta johtuvien määräysten, ja kieltojen sekä kieltopäätösten ja väliaikaisten toimenpidekieltojen antaminen, lausuntojen

antaminen esimerkiksi kaavaehdotuksista, ympäristö- ja rakennusluvista sekä niihin läheisesti liittyvät selvitykset sekä varautuminen häiriötilanteisiin.

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnan tehtävien hoitaminen ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoitaminen. Tehtävä kattaa peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkäriavun sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisen valvonnan, lausuntojen antamisen eläintenpitopaikkojen ja ympäristölupaprosessissa, eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan, eläintenpidon terveydellisen valvonnan, eläintautien vastustamisen ja ennaltaehkäisemisen sekä eläinsuojelun. Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun saaminen toteutetaan ympärivuorokautisena koko alueella siten, että alue on jaettu kahteen päivystyspiiriin: Sisä-Savon alue (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto, Tervo ja ostopalveluna Kuopiolle Karttulan alueen suurelänpäivystys) sekä Keiteleen ja Pielaveden alue.

Tulosalueen lähivuosien palvelutarpeiden ja -rakenteiden muutokset

Yhteiset:

Yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa v. 2012 alusta. Palvelutuotantoa on uudelleenorganisoitu ja priorisoitu tarpeen mukaan sekä toimintaa pyritty kehittämään ja tehostamaan toteutumien perusteella. Keiteleen ja Pielaveden alueella on edelleen resurssipula eläinlääkinnän puolella.

Vuoden 2022 yleisenä tavoitteena on edelleen toimintavalmiuden ylläpitäminen sekä parantaminen. Samalla kun valmistaudumme lisääntyvään yhteistyöhön alueellisten toimijoiden kanssa. Henkilöstölle varataan riittävästi tilaisuuksia osallistua mahdollisesti suurempien palveluysiköiden suunnitteluun, valmisteluun ja täytäntöönpanoon, samalla toimintavalmius ja -kyky pyritään säilyttämään riittävän hyvällä tasolla. Mahdolliseen valmisteluun osallistuu koko henkilöstö mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Tämä edellyttää jatkossa myös mahdollisesti vapautuvien virkojen täyttämistä ja resurssien turvaamista.

Muilta osin tilannetta seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin palvelutarpeiden ja -rakenteiden uudelleenorganisoinniseksi.

Hyödynnetään ICT-ratkaisuja palveluiden tuottamisessa.

Ympäristöterveysvalvonta:

Erityislainsäädännön ympäristöterveydenhuollon 2020-2024 valtakunnallisen valvontaohjelman pohjalta tehtävät valvontasuunnitelmat, joihin riskiperusteisesti toiminnalliset ja valvontakohdekohtaiset valvontasuunnitelmat perustuvat, hyväksytetään ympäristöterveyslautakunnassa. Mikäli monivuotisen suunnitelman muutokset eivät ole merkittäviä, riittää suunnitelman vieminen vuosittain tiedoksi toimielimelle. Suunnitelmallisen valvonnan tavoitteet tarkentuvat valvontasuunnitelman perusteella. Tavoitteena on korkealaatuinen suunnitelmallinen ja oikein kohdennettu valvonta, jota tehdään riittävin voimavaroin. Valvonnan tulee olla tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Suunnitelmallista valvontaa priorisoidaan tehtävien kiireellisyysjärjestyksessä. Valvontatyön suunnitelmamaton osuus mm. asumisterveys- ja sisäilma-asiat yksityisissä ja julkisissa kiinteistöissä, erilaiset erityistilanteet ja asiakasyhteydenotot ja lausuntopyynnöt vaativat usein kiireellisiä toimenpiteitä. Valvontasuunnitelmaa ei ole valtakunnallisten valvontaohjelmien puutteen vuoksi voitu valmistella ennen talousarviota.

Ympäristöterveydenhuollon voimassa oleva maksutaksa on päivitetty ja hyväksytty 3.9.2019. Uusi elin-

tarvikelaki velvoittaa maksutaksan päivityksen ja voimaan tulon 1.1.2022 alkaen. Elintarvike- ja kontaktimateriaalitoimijoille tulee vuosittainen perusmaksu, lisäksi mahdollisesti TSL lakimuutoksen jälkeen tulee terveydensuojelulain mukaisiin kohteisiin vastaava perusmaksu. Tulkinnat keskusvirastoilta näiden lakien maksuperusteisiin on vielä käsittelyssä, ja toteutuksen ohjeistus vielä kesken, tämän talousarvion valmistelun aikana, joten TA2022 on arvioitu ainoastaan 297/2021 EtL:n mukaiset perusmaksut. Resursseja tulee varata aiempaa enemmän alkutuotannon valvontaan. Alkutuotantokohteiden siirtyminen aktiivisen valvonnan piiriin on lisännyt valvontatyön vaatimaa resurssia n. 0,5 htv/v.

Ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävien resurssien varmistamiseksi tulisi entistä tehokkaammin kohdistaa valvonnasta saadut tulot yhteistoimintasopimuksen mukaisesti lisätyövoiman palkkaamiseen ja valvonnan kehittämiseen. Vuosilomien sijaisuuksiin sekä suunnitelmalliselle valvonnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan jatkossakin lisätyövoimaa. Nykyisten tehtävien hoitamiseksi arvioidaan lisätyövoiman tarpeen olevan vähintään 0,5 htv. Resurssit pyritään turvaamaan vähintään nykyisellä tasolla. Avoimiin virkoihin haetaan täyttöluvat.

Yhteistyötä jäsenkuntien sekä niiden eri viranomaisten kanssa pyritään tiivistämään ja tehostamaan.

Eläinlääkintähuolto:

Valvontaa jatketaan alueellisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti. Priorisointia joudutaan tekemään edelleen valvontatarpeen määrittelyssä, etenkin suunnittelemattomien eläinsuojelutehtävien osuuden ollessa suunniteltua suurempi. Valvontaeläinlääkärin resurssia on lisätty yhteisellä valvontaeläinlääkäriverillä (40% Tervo/60% Siilinjärvi) Siilinjärven kanssa.

Tilayksiköiden kasvun myötä eläinlääkintähuollossa on edelleen aiempaa enemmän tarvetta suunnitelmalliselle ja ajanvarausperusteiselle palvelulle. Työjärjestelyissä on edelleen otettava huomioon myös mahdollisuus jakaa viranhoito kahdelle eri henkilölle, minkä ei kuitenkaan oleteta aiheuttavan korotuksia palkkamenoihin. Lisäksi tällä pyritään parantamaan henkilöstön työssä jaksamista, ennakoitavuutta sekä toiminnan suunniteltavuutta.

Jatkossa tulee ottaa huomioon eläinlääkäri-sopimuksessa oleva pakollinen viikoittainen lepopäivä, tämä vaikuttaa päivystys- ja läsnäololistojen laatimiseen ja siksi on ehdottoman tärkeää, että henkilöstömäärä on riittävä koko alueella.

Aiemmin toteutettua päivystysjärjestelmän uudelleenorganisointia jatketaan, sillä sen on havaittu parantavan tarjottavan palvelun laatua, henkilöstön työssä jaksamista, työn ennakoitavuutta sekä toiminnan suunniteltavuutta.

Eläinlääkintähuollon sähköisen ja reaaliaikaisen ajanvarausjärjestelmän käyttöä laajennetaan. Sähköisen, julkisen ja reaaliaikaisen ajanvarausjärjestelmän käytettävyyttä kehitetään.

Eläinlääkintähuollossa eläintenhoitajantoimen perustamista ja täyttölupaa on haettu, Pielaveden yhteisvastaanotolle. Talousarviossa tähän ei ole varattu erikseen määrärahaa. Toimen toteutuessa haetaan tarvittaessa lisämäärärahaa. Tässä tilanteessa tulee huomioida Sisä-Savon alueelle vastaavalle toimelle rahoitus, siten että eläinlääkäriä kohden hänen työpanos olisi 34 h/kk. Eläintenhoitajan antama toiminnallinen apu kohdistui toimenpiteiden avustamiseen, välinehuoltoon, lääkevaraston ajan tasalla pitämiseen, toimistotyöhön ja yms. oheistoimintoihin. Eläintenhoitajan työpanoksen katsottiin edes auttavan työssäjaksamista ja lisäävän vastaanoton tehokkuutta ja toimintavarmuutta.

Tulosyksiköiden tavoitteet vuodelle 2022

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	Toteutuma 1.1.–31.12.2022
Ympäristöterveysvalvonta		
Väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.	Riskiperusteisen kohde kohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet.	
	Toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus.	
	Suunnitelmallinen ja monipuolinen viestintä monikanavaisuutta hyödyntäen. Tiedotuksen ja yhteydenpidon parantaminen alueen väestöön.	
	Viranomaisyhteistyö	
Alan muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvon- nassa.	Valtakunnallisen tiedonhallinta- järjestelmän (VATI) käyttö.	
	Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen.	
Valvonnan tasapuolisuus.	Valvontakohdetietojärjestelmän tietojen päivittäminen.	
	Riskiperusteisen valvonnan ko- rostaminen.	
Toimiva työyhteisö.	Resurssien turvaaminen sijaisjär- jestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.	
	Vaikutusmahdollisuuksien varaa- minen mahdollisesti tulevien pal- veluysyksiköiden muodostumisen suunnitteluun.	
	Vähintäänkin nykyisten resurs- sien turvaaminen mahdollisesti tulevien palveluysyksiköiden muo- dostumisen yhteydessä.	

Eläinlääkintähuolto		
Alueen eläinlääkintähuollon, eläin- suojausvalvonnan, zoonoosien, eläintautien vastustamisen, ja en- naltaehkäisemisen sekä alkutuot- annon terveydellisen ja elintarvi- keturvallisuuden valvonnan toteut- taminen.	Eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteuttaminen.	
	Ennaltaehkäisevä terveyden- huolto.	

Palveluiden parantaminen, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöresurssien ja ajankäytön tehostaminen.	Sähköisen ajanvarausjärjestelmän hyödyntäminen.	
	Julkisen ajanvarausjärjestelmän kehittäminen.	
	Valvontaeläinlääkäriyhteistyön kehittäminen ja jatkaminen Siilinjärven kanssa.	
Toimiva työyhteisö	Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin tarpeen mukaan. Myös valvonnan resurssit täytyy turvata.	
	Jatketaan selviytymistä päivystysresurssivajeen kanssa Piela-vesi-Keitele päivystysalueella.	
	Vaikutusmahdollisuuksien varaaaminen mahdollisesti tulevien palveluyksiköiden muodostumisen suunnitteluun.	
	Vähintäänkin nykyisten resurssien turvaaminen mahdollisesti tulevien palveluyksiköiden muodostumisen yhteydessä.	

TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

Ympäristöterveysvalvonta	TP 2020	TA 2021	TA 2022(*)	TS 2023	TS 2024
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	96	160	160	160	160
Suunnitelman ulkopuoliset ETL:n tarkastukset	9	20	20	20	20
Muu ETL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	131	120	120	120	120
Valvontasuunnitelman mukaiset EtL:n maitohygieniatarkastukset	12	20	20	20	20
Valvontasuunnitelman mukaiset TsL:n tarkastukset	54	70	70	70	70
Suunnitelman ulkopuoliset TsL:n tarkastukset	31	50	50	50	50
Muu TsL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	434	200	200	200	200
Valvontasuunnitelman mukaiset TupakkaL:n tarkastukset	11	20	20	20	20
Suunnitelman ulkopuoliset TupakkaL:n tarkastukset	4	20	20	20	20
Muu TupakkaL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	8	30	30	30	30
Eläinlääkintähuolto					
Hyötyeläinkäynnit virka-aikana	1885	2300	2300	2300	2300
Ei-hyötyeläinkäynnit virka-aikana	4127	4300	4300	4300	4300
Hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	484	700	700	700	700
Ei-hyötyeläinkäynnit päivystysaikana	524	550	550	550	550
Eläintautivalvonta suoritteet	26	15	15	15	15
Eläinsuojeluvalvonta/ suunniteltu valvonta ilmoituksen varaisissa kohteissa	2	ELHS:n mukaan 39	ELHS:n mukaan 39	39	39
Eläinsuojeluvalvonta/ suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset (eläinsuojeluilmoitukset)	63	50	50	50	50
Vapaaehtoiin terveydenhuolto-ohjelmiin (naseva, sikava) liittyvien pyydettyjen käyntien toteutuminen. (%)	100	100	100	100	100

Eläinlääkintähuollon hyötyeläin- sekä ei-hyötyeläinkäyntimäärät sekä arviot sisältävät myös Kuopion kaupungille Karttulassa tehdyt arki- ja päivystyskäynnit.

* Valvontasuunnitelmaa toimintavuodelle 2022 ei ole laadittu / hyväksytty talousarvion laatimiseen mennessä. Luvut perustuvat edellisen vuoden valvontasuunnitelmaan.

** Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) ei sisällä tällä hetkellä raportointityökaluja, joiden avulla tietoa suunnittelemattomaan valvontatyöhön liittyvistä suoritteista saataisiin koottua. Ohjaus ja neuvonta eivät sisälly (VATI) raportointiin. Taulukon luvut ovat suuntaa-antavia.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Analyysi toimintaympäristön muutoksista

Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit

a) toiminnalliset riskit

- Talousarvio vaikuttaa muutosten jälkeenkin realistiselta, edellyttää entistä tiukempaa talouskuria ja seurantaa
- Osittainen resurssivaje terveystalvonnassa sekä suuri resurssivaje eläinlääkinnässä
- Pätevien sijaisten saatavuus
- Toiminnan tulosten seuranta osittain mahdollista reaaliaikaisesti kohdetietojärjestelmän kautta, vaikutavuuden arviointi hankalampaa. Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä (VATI) ei tue tällä hetkellä valvontatyön suoritteiden seurantaa.
- Tarvittaessa ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin tilanteen ja talouden vakauttamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi edelleen.
- Osaavan ja vastuullisen henkilöstön rekrytointiongelmien
- Elintarvike- ja kontaktimateriaalikohteiden perusmaksun laskutuksen aiheuttamat lisätyöt
- Terveystalvontajärjestelmän muutokset ja perusmaksujen aiheuttamat lisätyöt

b) johtamisjärjestelmän riskit

- Perehdyttämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja sisäisen valvonnan ohjeet saatetaan henkilöstön tietoon
 - Päätöksenteko, dokumentointi sekä arkistointi järjestetään lainsäädännön mukaisella ja asiaan kuuluvalla tavalla
 - Delegointi pyritään järjestämään tarpeen mukaan, riskit huomioiden
 - Valmistelu ja esittely pyritään järjestämään mahdollisimman tehokkaasti, perusteellisesti ja laadukkaasti.
- Erilaisten valitus- ja oikeuskäsittelyjen lisääntyminen aiheuttaa ylimääräistä työtä.

c) tukitoimintojen riskit

- Sopimukset tehdään kirjallisina, pyritään hyvään dokumentointiin
- Lautakunta määritellyt tilivelvollisen viranhaltijan hankintarajan, muilta osin käsittely tarvittaessa lautakunnassa ja kunnanhallituksessa ja tarvittaessa pyydetty lausunto/kannanotto palveluyhteistyöjäsenkunnilta.
- ICT-järjestelmän haavoittuvuus ja inhimilliset virhetoinnot.

d) taloudelliset riskit

- Palveluiden ostojen osalta mahd. epidemioista ja erityistilanteista sekä niiden selvittämisestä syntyvät

kustannukset, ei voida varautua / ei varsinaista puskuria / ei "korvamerkittyä" määrärahaa.

e) omaisuusriskit

- Irtaimiston luettelointia suoritettu
- Vakuutukset tarkastettu ohjatusti
- Ei lukitus- ja hälytysjärjestelmiä vuokrakiinteistöissä
- Henkilöstö käyttää omia ajoneuvoja virkamatkoihin ja –tehtäviin
- ATK-järjestelmien tietoturva ohjeistuksen mukaisesti

f) toimintaympäristön muutoksista johtuvat riskit/mahdollisuudet

- Sähköisen ajanvarausjärjestelmän käyttöönotto tehostaa ja parantaa palveluita, edistää työhyvinvointia sekä tehostaa henkilöresurssien ja ajan käyttöä.
- Eläinlääkinnän päivystysjärjestelyjen muutosten laajentaminen koko yhteistoiminta-alueelle.

g) henkilöriskit

- Henkilöresurssien riittävyys - osaavan, vastuuntuntoisen ja ammattitaitoisen työvoiman saanti on osoittautunut hankalaksi.
- Johtamisen järjestelmää edelleen kehitetään. Tavoitteena on toiminnan resurssien hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.
- Tehtäväkuvaukset päivitetään tarvittaessa, kehityskeskustelut pidetään vuosittain.
- Työhyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetty huomiota (eläinlääkintä), työnkuvia selkiytetty eläinlääkinnässä.
- Mahdollistetaan kouluttautuminen ja osaamisen ylläpito koulutusmäärärahojen puitteissa.
- Pyritään tiivistämään ja tehostamaan toimiala- ja kuntarajat ylittävää yhteistyötä.

h) palveluiden tuottamisen riskit häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

- Normaaliolojen erityistilannesuunnitelma laadittu, päivitetään, hyväksytetään lautakunnassa ja toimitetaan asianmukaisesti eri viranomaisille ja yhteistyötahoille tiedoksi.

Riskien vaikutusten arviointi ja suunnitelma riskien hallitsemiseksi on ennakoiva asenne riskiarvioinnissa ja toiminnassamme (erityistilannesuunnitelma).

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Tuloarviot ja määrärahat	Tilinpäätös 2020€	Talousarvio 2021€	Talousarvio 2022€	Suunnitelma 2023 1 000 €	Suunnitelma 2024 1 000 €
Toimintatulot	1 233 467	1 408 270	1 343 550	1 344	1 344
Toimintamenot	-1 255 238	-1 452 640	-1 371 030	-1 371	-1 371
Toimintakate (netto)	-21 771	-44 370	-27 480	-27	-27
Poistot ja arvonalentumiset	-734	-550	-750		
Laskennalliset erät	-128 901	-68 070	-68 070		

=valuustoon nähden sitovat erät

11 INVESTOINTIOSA

KUNNANHALLITUS

Sitova valtuustoon nähden hankkeittain = investointikustannuspaikka

Kiinteä omaisuus	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	Vuonna 2020 Terveysaseman tontin maisemointikustannukset 1.734,04 eur lisätty maa-alueen tasearvoon. Maa-alueiden hankinnat v. 2020: Puistoranta 6.241,94 eur, Lohilaakso 50.000,00 eur, Lohikoski I 155.498 eur, Lohikoski II 113.456 eur, yhteensä 326.929,98 eur. Maa-alueiden myynnit vuonna 2020 tasearvot 11.749,00 eur: Kulmala 9.368,07 eur (kauppahinta 7.000 eur), Ma Varsapuro 502,66 eur (kauppahinta 1.600 eur) ja Ma Metsäkolmio 1.878,27 eur (kauppahinta 4.000 eur). Kiinteistöjen hankinnat v. 2020: Taimenkieppi 20.000 eur ja Kalanviljelylaitos 20.000 eur. Sillankorvan purkuun varattu 70.000 eur vuodelle 2020 – hanke siirtyi vuodelle 2021. Sillankorvan purkuun varattu 70.000 eur, vuoden 2021 aikana toteutettu hankevalmistelua mm. häirtä-ainekartoitusten osalta – hanke siirretään vuodelle 2022. Tarkistetaan, onko aktivoitava kulu vai käyttötalouskulu.				
Käyttötalousvaikutukset	Kiinteistön käyttökustannukset jäävät pois. Menojäännös vuoden 2021 noin 8.000 euroa kertapoistona kuluksi.				
Kustannusarvio ja sen jaksotus					
Investointimenot	-366.929,98	-70.000,00	-70.000,00		
Investointitulot	11.749,00				
Rahoitusosuudet					
Investoinnit netto	-355.180,98	-70.000,00	-70.000,00		

Muut pitkävaikutteiset menot/Osakeet ja osuudet	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	Vuonna 2020 Metsäliitto Osuuskunnan A-lisäosuuksien lisäys 1.590 euroa.				
Käyttötalousvaikutukset					
Kustannusarvio ja sen jaksotus					
Investointimenot	-1.590,00				
Investointitulot					
Rahoitusosuudet					

Muut pitkävaikutteiset menot/Tietokoneohjelmat	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
--	---------	---------	---------	---------	---------

<i>Hanketavoitteet</i>	Vuonna 2020 Viisarit Oy:n ohjelmien hankintakustannuksia 11.524 eur, ProEconomica-Premium -version päivitys, AnalysteBanking/Nomentia pankkiohjelman vaihto sekä automatisoidun talousraportoinnin muutokset ohjelmiin 43.776,50 eur ja Canon asiakirjahallintajärjestelmän hankinta 17.619 eur. Vuosi 2021 Palkkaohjelman versiopäivitys 24.000€. Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistosuunnitelman mukainen lyhin poistoaika muilla pitkävaikutteisilla menoilla on 5 vuotta. Poistoaika atk-ohjelmilla 4 vuotta.				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika tietokoneohjelmilla 4 vuotta.				
<i>Kustannusarvio ja sen jaksotus</i>					
<i>Investointimenot</i>	-72.919,50	-24.000,00			
<i>Investointitulot</i> <i>Rahoitusosuudet</i>					

PERUSTURVALAUTAKUNTA**Sitova valtuustoon nähden hankkeittain = investointikustannuspaikka**

<i>Aineettomat oikeudet/tietokoneohjelmat</i>	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
<i>Hanketavoitteet</i>	Kotihoidossa käyttöön otettu Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmä tukee kotihoidon kehittämistä ja kohdentaa työntekijöiden työaikaasi asiakkaan luona tehtävään työhön. Toiminnanohjausjärjestelmän avulla työntekijöiden työaika on helpommin kohdennettavissa muuttuvien asiakastarpeiden mukaisesti. Toiminnanohjausjärjestelmän myötä kotihoidon asiakkaiden asiakasturvallisuuden sekä työntekijöiden työn sujumuuden arvioidaan parantuvan, koska työntekijöillä on kotikäynnillä mukana ajantasainen tieto asiakkaan tilanteesta. Toiminnanohjausjärjestelmän hankkiminen mahdollistaa tiedolla johtamisen entistä ajantasaisemmin, tehokkaammin ja luotettavammin.				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistoaika tietokoneohjelmilla 4 vuotta.				
<i>Kustannusarvio ja sen jaksotus</i>					
<i>Investointimenot</i>	-16.410,00				
<i>Investointitulot</i> <i>Käyttöomaisuuden myyntituotot</i>					

SIVISTYSLAUTAKUNTA**Sitova valtuustoon nähden hankkeittain = investointikustannuspaikka**

Koneet ja kalusto	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	Tervon yhtenäiskoululle hankittiin yläkoulun oppilaiden henkilökohtaiseen opiskelukäyttöön ChromeBook -laitteet 20 kpl. Lisäksi suojakotelot laitteille. Kustannus 20.430,82 vuonna 2020. Päiväkodin alkuperäiset ja kuluneet kalusteet vaihdetaan uusiin vuoden 2022 aikana.				
Käyttötalousvaikutukset	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poisto aika laitteilla 4 vuotta				
Kustannusarvio ja sen jaksotus					
Investointimenot	-20.430,82		-20.000,00		

TEKNINEN LAUTAKUNTA**Sitova valtuustoon nähden hankkeittain = investointikustannuspaikka**

Koneet ja kalusto	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	Vuonna 2020 kiinteistöautomaation uusiminen liikuntahalli/Manttu 4.993,14 eur. Käyttöomaisuuden myynnit 22.060,21 eur kalustoluovutus Palveluyhtiö Viisarit Oy:lle 1.1.2020. Kiinteistöautomaation uusiminen, 55 000 € vuonna 2021.				
Käyttötalousvaikutukset	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta.				
Kustannusarvio ja sen jaksotus					
Investointimenot	-4.993,14	-55.000,00			
Investointitulot	22.060,21				
Netto	17.067,07	-55.000,00			

Kiinteistöjen peruskorjaukset	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	Vuokraomakotitalot oli KVR-urakkana suoritettava hanke. Hankkeen aikataulu aikaistui oletettua nopeammaksi, minkä seurauksena kustannukset vuonna 2019 olivat n.300 000 euroa. Sopimuksen mukainen arvo oli 337 258,07 euroa. Vuonna 2020 kustannuksia kertyi 142.345,86 euroa, toteutuma yhteensä 443.073,27 euroa. Rakennusten valmistumisajankohta 04/2020. Vuokraomakotitalot vuokrattu vuoden 2020 aikana. Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan ja vuokratulojen kautta. Koulun ikkunapokien korjaus 20 000 € vuonna 2021. Ylläpidetään nykyisen koulurakennuksen käyttökuntoa uuden koulurakennuksen valmistumiseen saakka. Mantun huoltomaalaus 35 000 € vuonna 2021. Huoltomaalauksessa rakennuksen ulkoseinät. Vesikate kaipaa myös remonttia suunnitelmavuosien aikana. Vesikatteen remontissa kannattaneen varautua katteen uusimiseen, huoltomaalaus ei katteen huonon kunnon vuoksi ole suositeltavaa.				

	Kunnanviraston viemärisaneeraus, 10 000 € suunnitteluraha vuodelle 2021, saneerauksen kustannusarvio ja toteutustapa tarkentuvat suunnittelun yhteydessä. Saneerauksen päätökset valmistellaan erikseen. Kunnanviraston ikkunoiden vaihto, 75 000 € vuodelle 2021, Vaihdetään huonokuntoiset puurunkoiset ikkunat alumiinirunkoisiin lämpöelementtilaseihin. Kunnanviraston valurautaviemäreiden kanssa on ollut ongelmia. Kuvauksen perusteella myös akuutteja toimenpiteitä on jouduttu tekemään jo vuoden 2021 aikana. Vaurauduttava suunnitelmavuosilla saneeraukseen. Kustannusarvio täsmentyy suunnittelun kautta. Viemärisaneerauksen suunnitteluraha vuodelle 2022 10 000 € ja toteutus vuonna 2024 arvio 50 000€. Uuden koulun suunnitteluun varataan 100 000€. Koulun osalta toimenpiteet varmistuvat suunnittelutyön edetessä. Suunnitelmavuosilla varaus uuden koulurakennuksen rakentamisesta. Kustannusarvio täsmentyy suunnittelun valmistuessa. Vuonna 2023 rakennusvaraus 4 000 000€ ja vuonna 2024 500 000€. Mantun katon korjaaminen, tuuletusrakenteen toteuttaminen, yläpohjan eristysten vaihto tarvittavilta osin sekä lisälämmön eristys vuonna 2022 70 000 €. Mantun huolto-maalaus vuonna 2024 30 000€.				
Käyttötalousvaikutukset	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistot aloitetaan hankkeen valmistuttua.				
Kustannusarvio ja sen jaksotus					
Investointimenot	-142.345,86	-165.000,00	-180.000,00	-4.000.000	-580.000,00
Investointitulot Rahoitusosuudet Investoinnit netto	-142.345,86	-165.000,00	-180.000,00	-4.000.000	-580.000,00

Julkinen käyttöomaisuus	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Hanketavoitteet	<u>Liikenneväylät:</u> Vuonna 2020: Allaan kaava-alueen tiet 13.488,02 eur, Tervon Kyläverkko -hankkeen kustannuksia 113.302,16 eur, johon kohdistuvia tuloja 95.377,25 eur, Koskentie-Lohitie kevyen liikenteen väylä 2.773,70 eur. Allaan alueella sorastettu tiestö. Kyläverkko -hankkeessa rakennettiin kuituverkko Lohitielle Äyskosken suuntaan. Samalla saatiin Allaan alue valokuidun piiriin. Koskentie-Lohitien kevyen liikenteen väylän osalta suunnittelukustannuksia Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Valokuituverkosta myös vuokratuloja. Poistot aloitetaan hankkeen valmistuttua. Poistosuunnitelman mukainen lyhin poistoaika: liikenneväylät 17 vuotta, katuvalot 15 vuotta ja muut pitkävaikutteiset menot 20 vuotta. Kevyenliikenteen väylä seututielle 551, 200 000 € vuonna 2021, Kevyenliikenteenväylä välille kirkkotie-Lohitie, Kustannukset jaetaan ELY-keskuksen kanssa. <u>Muut ympäristötyöt:</u> Vuonna 2020 Allaan aluesuunnittelu viher- ym. alueet 12.215,28 eur. Alueella tasoitettiin ruoppausmaita ja siistittiin ympäristöä. Leikkipaikkojen ja lähiliikunta-alueiden kunnostukset, 15 000 € vuonna 2021 ja 10 000€ vuonna 2022, Caravan-alueen leikkivälineiden putoamisalustat, monitoimikentän pinnoitteen kunnostus, Varsapuron leikkikentän lahovaurioiden korjaamiset ja tarvittavat				

	laiteuudistukset. Rantautumispaikkojen kunnostaminen, 10 000€ vuosittainen investointivaraus, Vuosittain varattava kunnostusraha erikseen sovittaville kohteille. Parannetaan kohteittain kunnossapidon edellytyksiä. Kirkkorannan laiturin rakentaminen 2022, 35 000 €.				
<i>Käyttötalousvaikutukset</i>	Vaikutus käyttötalouteen poistolaskennan kautta. Poistot aloitetaan hankkeen valmistuttua. Poistosuunnitelman mukainen lyhin poistoaika: liikenneväylät 17 vuotta, urheilukentät ja kuntopolut 20 vuotta, katuvalot 15 vuotta.				
<i>Kustannusarvio ja sen jaksotus</i>					
<i>Investointimenot</i>	141.779,16	-220.000	-235.000		
<i>Investointitulot</i>	95.377,25				
<i>Rahoitusosuudet</i>					
<i>Investoinnit netto</i>	-46.401,91	-220.000	-235.000		

INVESTOINTIOSA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
<i>Investointimenot yhteensä</i>	-767.398,46	-534.000,00	505.000,00	4.000.000,00	580.000,00
<i>Investointitulot yhteensä</i>	129.186,46				
<i>Investoinnit netto</i>	-638.212,00	-534.000,00	505.000,00	4.000.000,00	580.000,00